

รายงานสถานการณ์

อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม
ประจำปี พ.ศ. 2562

WHITE PAPER ON CRIME & JUSTICE 2019

สำนักงานกิจการยุติธรรม
OFFICE OF JUSTICE AFFAIRS

คำนำ

รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม ประจำปี พ.ศ. 2562 มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำสารสนเทศทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย (ซึ่งมีลักษณะการจัดกระจายตามแต่ละหน่วยงาน) มาจัดรวบรวมให้อยู่ในที่เดียวกัน โดยจำแนกตามหมวดสารสนเทศที่มีประเด็นหรือเนื้อหาในลักษณะคล้ายคลึงกัน ในรายงานฉบับนี้ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- 1) สถานการณ์อาชญากรรม สถิติคดีอาญาและการดำเนินงานในชั้นตำรวจ
- 2) กระบวนการดำเนินคดี สถิติการดำเนินคดีอาญาในชั้นพนักงานอัยการและกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล
- 3) กระบวนการหลังการพิจารณาคดี สถิติการบังคับโทษในเรือนจำ การส่งคุมประพฤติ และการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด
- 4) การให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองสิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม

ทั้งนี้เนื้อหาในแต่ละส่วนประกอบด้วยสถิติเกี่ยวกับสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมในด้านต่างๆ ซึ่งได้รับการบันทึกและเก็บรวบรวมโดยหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กองแผนงานอาชญากรรม) สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม (สำนักแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ) กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ (กองยุทธศาสตร์และแผนงาน) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา กลุ่มงานพัฒนาระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กลุ่มงานให้คำปรึกษากฎหมายและส่งเสริมสิทธิผู้ต้องหา) และสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ อนึ่งข้อมูลและสถิติต่างๆ จากหน่วยงานเหล่านี้ได้รับการขอความอนุเคราะห์และการประสานงานโดยศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม กองนโยบายและประสานแผนกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

สำหรับขอบเขตการจัดทำรายงานฉบับนี้ ประกอบด้วยการนำเสนอ การพรรณนา และการวิเคราะห์ค่าสถิติ บางอย่างเพิ่มเติม ตลอดจนการอภิปรายและการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อค้นพบที่ได้จากสถิติเกี่ยวกับสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมในด้านต่างๆ อย่างไรก็ตามการตีความ การอภิปรายข้อค้นพบ และการให้ข้อเสนอแนะค่อนข้างมีข้อจำกัด แต่ข้อค้นพบต่างๆ ที่ได้จากการจัดทำรายงานในครั้งนี้ ก็แสดงให้เห็นถึงภาพรวมของสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2562 ได้เป็นอย่างดี ซึ่งข้อค้นพบเหล่านี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและภาคประชาชนซึ่งสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม รวมถึงมีส่วนสำคัญในการกำหนดประเด็นปัญหาเพื่อการศึกษาต่อยอดเพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการยุติธรรมต่อไป สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะประโยชน์สำหรับการวางแผนและการปฏิบัติงานตามพันธกิจของสำนักงานกิจการยุติธรรม ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การสร้างคามยุติธรรมให้แก่ประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ในสังคม

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	3
สารบัญ	4
บทสรุปผู้บริหาร	6
ส่วนที่ 1	
สถานการณ์อาชญากรรม สถิติคดีอาญา และการดำเนินงานในชั้นตำรวจ	
ภาพรวมสถิติคดีอาญาในชั้นตำรวจ	13
1.1 กลุ่มข้อหาฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	14
1.2 กลุ่มข้อหาฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	17
1.3 กลุ่มข้อหาฐานความผิดพิเศษ	20
1.4 กลุ่มข้อหาคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	24
1.5 ข้อสรุปเกี่ยวกับสถิติฐานความผิดคดีอาญา (คดี 4 กลุ่ม)	27
ส่วนที่ 2	
กระบวนการดำเนินคดี สถิติการดำเนินคดีอาญาในชั้นพนักงานอัยการ	
และกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล	28
2.1 สถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานในชั้นพนักงานอัยการ	28
2.2 สถิติคดีศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร	41
2.2.1 คดีอาญาชั้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้น	41
2.2.2 การพิจารณาคดีอาญาเสร็จไป	41
2.2.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการพิพากษาคดี	42
2.2.4 ผู้เสียหายในคดีอาญา	43
2.2.5 การปล่อยตัวชั่วคราวในคดีอาญา	44
2.2.6 การไกล่เกลี่ย	45
2.3 สถิติคดีศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร	45
2.3.1 คดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัว	45
2.3.2 ผลการพิพากษาจำแนกตามคดีเสร็จไป	46
2.3.3 การตัดสินคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัว	46
ส่วนที่ 3	
กระบวนการหลังการพิจารณาคดี สถิติการบังคับโทษในเรือนจำ การส่งคุมประพฤติ	
และการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด	48
3.1 สถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบังคับโทษในเรือนจำ	48
3.1.1 ประเภทผู้ต้องขัง	48
3.1.2 นักโทษเด็ดขาดจำแนกตามลักษณะความผิด	49

สารบัญ

Contents

	หน้า
3.1.3 ผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ	51
3.1.4 การกระทำผิดซ้ำ	52
3.2 สถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการคุ้มครองประพฤติ	53
3.2.1 สถิติผู้ถูกคุมประพฤติทั่วประเทศ	53
3.2.2 สถิติการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ	54
3.2.3 สถิติผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	55
3.2.4 การกระทำผิดซ้ำ	56
3.3 สถิติเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด	56
3.3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด	57
3.3.2 การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน	60
ส่วนที่ 4	
การให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองสิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม	61
4.1 สถิติเกี่ยวกับการดำเนินการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทในคดีอาญา	61
4.2 สถิติเกี่ยวกับผู้ขอรับความช่วยเหลือทางการเงินของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา	62
4.3 สถิติเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายและด้านการส่งเสริมสิทธิต่างๆ	63
4.4 สถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	64
4.4.1 การดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ประจำปี พ.ศ. 2562	64
4.4.2 การเปรียบเทียบสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2560-2562	65
ส่วนที่ 5	
บทสรุปและข้อเสนอแนะ	68
5.1 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานการณ์อาชญากรรม สถิติคดีอาญาและการดำเนินงานในชั้นตำรวจ	68
5.2 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินคดี สถิติการดำเนินคดีอาญา ในชั้นพนักงานอัยการและกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล	71
5.3 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการหลังการพิจารณาคดี สถิติการบังคับโทษในเรือนจำ การคุ้มครองประพฤติ และการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด	73
5.4 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ และการคุ้มครองสิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม	76
บรรณานุกรม	78
คณะผู้จัดทำรายงานสถานการณ์อาชญากรรมฯ	79

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม ประจำปี พ.ศ. 2562 ประกอบด้วยการนำเสนอและการวิเคราะห์ค่าทางสถิติ ตลอดจนการอภิปรายและการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อค้นพบที่ได้จากสถิติเกี่ยวกับสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมในด้านต่างๆ ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) สถานการณ์อาชญากรรม สถิติคดีอาญาและการดำเนินงานในชั้นตำรวจ 2) กระบวนการดำเนินคดี สถิติการดำเนินคดีอาญาในชั้นพนักงานอัยการและกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล 3) กระบวนการหลังการพิจารณาคดี สถิติการบังคับโทษในเรือนจำ การส่งคุมประพฤติ และการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด 4) การให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองสิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ เนื้อหาแต่ละส่วนมีที่มาจากการรวบรวมข้อมูลและการนำเสนอสถิติเบื้องต้นโดยนำข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่ได้มาจัดทำให้อยู่ในหมวดเนื้อหาเดียวกันและพบว่าข้อค้นพบที่สำคัญ ตลอดจนข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 :

สถานการณ์อาชญากรรม สถิติคดีอาญาและ การดำเนินงานในชั้นตำรวจ

ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับฐานความผิดในคดีอาญา 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มข้อหาฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ, กลุ่มข้อหาฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน, กลุ่มข้อหาฐานความผิดพิเศษ และกลุ่มข้อหาคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงข้อค้นพบสำคัญเกี่ยวกับสถิติฐานความผิดคดีอาญา 4 กลุ่ม พบว่าในภาพรวมทั้งประเทศ คดีอาญาที่ได้รับแจ้งความมีจำนวนทั้งหมด 564,329 คดี คดีอาญาที่มีการจับกุมผู้ต้องหา มีจำนวนทั้งหมด 536,313 คดี และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมมีจำนวน 604,886 คน จากการวิเคราะห์พบว่าจำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน ในภาพรวมของฐานความผิดคดีอาญาทั้ง 4 กลุ่ม มีอัตราคดีรับแจ้งความเกิดขึ้น 860.82 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ในอัตราดังกล่าวพบว่าลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ซึ่งมีอัตราเท่ากับ 729.77 คดี

ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับความผิดอื่นๆ ในความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ มีอัตราคดีรับแจ้งความเกิดขึ้น 25.29 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือความผิดเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกาย (สาหัส) กรณีที่เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่ามีอัตราคดีรับแจ้งความเกิดขึ้น 75.03 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ ในกรณีที่เป็นฐานความผิดพิเศษ พบว่ามีอัตราคดีรับแจ้งความเกิดขึ้น 30.73 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป่าไม้ ในคดีปล้นทรัพย์ (คดีอุกฉกรรจ์) มีแนวโน้มของจำนวนผู้ถูกจับกุมต่อคดีมากกว่าลักษณะความผิดอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด โดยมีอัตราเท่ากับ 303.77 คน ต่อ 100 คดี

ส่วนที่ 2 : กระบวนการดำเนินคดี สถิติการดำเนินคดีอาญา ในชั้นพนักงานอัยการ และกระบวนการ พิจารณาคดีในชั้นศาล

ในบทดังกล่าวประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน ได้แก่ สถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานในชั้นพนักงานอัยการ, สถิติคดีศาลชั้นต้นที่พระราชอาณาจักร และสถิติคดีศาลเยาวชนและครอบครัวที่พระราชอาณาจักร

เมื่อพิจารณาถึง สถิติคดีอาญาในชั้นพนักงานอัยการ พบว่า ประเภทสำนวนความอาญารับใหม่ ภาพรวมทั้งหมดมีจำนวนทั้งสิ้น 2,328,309 คดี ร้อยละของสำนวนความอาญารับใหม่ที่มีจำนวนสูงที่สุดคือความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เฉพาะคดีเปรียบเทียบ) คิดเป็นร้อยละ 68.19 รองลงมาคือความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมาคิดเป็นร้อยละ 24.30 และสำนวนฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามลำดับ ส่วนในสำนวนความอาญาที่อัยการแก้ต่างเป็นสำนวนที่มีปริมาณการรับใหม่น้อยที่สุด ผู้ต้องหาที่ส่งตัวมาฟ้องศาล พบว่า มีจำนวนปริมาณคดีทั้งหมด 585,616 คดี ซึ่งจำนวนทั้งหมดเกินกว่าร้อยละ 90 เป็นคดีที่รับใหม่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 96.62 นอกนั้นจำนวนร้อยละที่เหลือเป็นคดีที่ค้างมาจากปีก่อนหน้าซึ่งคิดเป็นร้อยละ 3.37 และพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องต่อศาลคิดเป็นร้อยละ 97.29

สถิติคดีศาลชั้นต้นที่พระราชอาณาจักร ปริมาณคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาในศาลชั้นต้นรวมทั้งสิ้น 614,907 คดี โดยแบ่งเป็นคดีรับใหม่จำนวน 574,767 คดี คดีค้างมา

จากปีก่อนหน้าจำนวน 38,053 คดี และคดีที่รับโอนมาอีกจำนวน 2,087 คดี ซึ่งคดีอาญามากกว่าร้อยละ 90 ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นและผลการพิพากษา โดยส่วนใหญ่คือพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี

การปล่อยตัวชั่วคราวในศาลชั้นต้นพบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 ผู้ต้องหา/จำเลยสัญชาติไทยมีจำนวนคำร้องและการได้รับอนุญาตให้มีการปล่อยตัวชั่วคราวลดลง ผู้ต้องหา/จำเลยสัญชาติอื่นๆ มีแนวโน้มการหลบหนีหลังจากการได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวเพิ่มมากขึ้น

สถิติคดีศาลเยาวชนและครอบครัวที่พระราชอาณาจักร พบว่า ปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนปริมาณคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวรวมทั้งสิ้น 16,031 คดี แบ่งเป็นคดีรับใหม่จำนวน 14,804 คดี คดีค้างมาจากปีก่อนหน้าจำนวน 1,227 คดี คดีอาญามากกว่าร้อยละ 90 ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัว จำเลยหรือผู้กระทำผิดในคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุในช่วงมากกว่า 15 แต่ไม่เกิน 18 ปี

ส่วนที่ 3 : กระบวนการหลังการพิจารณาคดี สถิติการบังคับโทษในเรือนจำ การสั่งคุมประพฤติ และการปฏิบัติต่อเด็กและ เยาวชนที่กระทำผิด

ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน ได้แก่ สถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบังคับโทษในเรือนจำ, สถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการคุมประพฤติ และสถิติเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

เมื่อพิจารณาถึงสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบังคับโทษในเรือนจำ พบว่าจำนวนผู้ต้องขังในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนทั้งหมด 367,162 คน ซึ่งพบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีสถานะเป็นนักโทษเด็ดขาด และพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติยาเสพติดฯ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้นักโทษเด็ดขาดโดยส่วนใหญ่ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา เป็นนักโทษที่ต้องโทษในครั้งแรก (ประมาณ 2 ใน 3 ของนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด) แต่นักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษในครั้งแรกมีแนวโน้มลดลง แต่นักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไปมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อย และยังพบว่าผู้กระทำผิดซ้ำโดยส่วนใหญ่กระทำผิดซ้ำในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

สถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการสั่งคุมประพฤติ พบว่าผู้ถูกคุมประพฤติทั่วประเทศ พ.ศ. 2562 มีจำนวนเท่ากับ 175,273 คน (ผู้ใหญ่จำนวน 172,902 คน, เด็กและเยาวชนจำนวน 2,371 คน) โดยพบว่าในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 พบว่า ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยส่วนใหญ่ ฟื้นฟูโดยไม่ถูกควบคุมตัว และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

สถิติเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2560-2562 เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศมีแนวโน้มจำนวนลดลง ลักษณะความผิดหรือฐานความผิดที่เด็กและเยาวชนได้กระทำ พบว่าฐานความผิดส่วนใหญ่คือความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ในช่วง 3 ปีดังกล่าว พบว่าเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น

ส่วนที่ 4 : การให้ความช่วยเหลือและ การคุ้มครองสิทธิ ด้านกระบวนการยุติธรรม สถิติเกี่ยวกับการดำเนินการ ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท ในคดีอาญา

พบว่าผลการไกล่เกลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 มีแนวโน้มการไกล่เกลี่ยสำเร็จลดลง อาจจำเป็นต้องพิจารณาถึงลักษณะความผิดของคดีที่มีการไกล่เกลี่ยด้วยว่าเป็นความผิดเกี่ยวกับเรื่องใด เพราะถ้าเป็นความผิดที่รุนแรงหรือก่อให้เกิดความเสียหายมากอาจนำไปสู่การไกล่เกลี่ยสำเร็จได้ค่อนข้างยาก

สถิติเกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือทางการเงินของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 พบว่าผู้เสียหายที่ยื่นคำขอฯ มีแนวโน้มจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัดมีจำนวน 9,426 คน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามฐานความผิดที่ยื่นคำขอ ความผิดเกี่ยวกับร่างกายคือฐานความผิดที่มีการยื่นคำขอมากที่สุด อีกทั้งผู้ยื่นคำขอฯ มีแนวโน้มจำนวนลดลงเช่นกัน

สถิติเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายและด้านการส่งเสริมสิทธิต่างๆ ในปี พ.ศ. 2560-2562 ผู้ได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายผ่านคลินิกยุติธรรมทุกช่องทางรวมกันมีจำนวนลดลง ช่องทางการให้คำปรึกษากฎหมาย (ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค) มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น และมีสัดส่วนที่มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับช่องทางอื่นๆ

ในขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาถึงสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์พบว่าคดีอาญาที่ได้รับการตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติพยาธิมีปริมาณสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับ การตรวจพิสูจน์ประเภทอื่นๆ และยังคงพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

กระบวนการยุติธรรม
ประจำปี พ.ศ. 2562

ตำรวจ

รับแจ้ง

จำนวนคดีรับแจ้งความในความผิดคดีอาญา 4 กลุ่มทั่วประเทศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งสิ้น 564,329 คดี แบ่งเป็น ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ 16,578 คดี ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน 49,189 คดี ฐานความผิดพิเศษ 20,144 คดี และความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย 478,418 คดี

จับกุม

จำนวนคดีที่จับกุมผู้ต้องหาได้ในความผิดคดีอาญา 4 กลุ่มทั่วประเทศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งสิ้น 536,313 คดี แบ่งเป็น ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ 15,137 คดี ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน 37,645 คดี ฐานความผิดพิเศษ 13,049 คดี และความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย 470,482 คดี

อัยการ

อัยการ

จำนวนคดีความอาญาที่ปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา อัยการรับพิจารณาคดี จำนวน 585,616 คดี เป็นคดีรับใหม่ 565,872 คดี คดีค้างมา 19,744 คดี

คำสั่งฟ้องของอัยการ

จำนวนคดีเสร็จไปตามบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา อัยการมีความเห็นฟ้องศาล 550,502 คดี 628,573 คน อัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องศาล 3,597 คดี 5,419 คน และสั่งเหตุอื่น 11,727 คดี 17,781 คน

ไกล่เกลี่ยชั้นอัยการ คดีที่มาสู่ชั้นอัยการ 12,990 คดี ไกล่เกลี่ยสำเร็จ 6,301 คดี

ศาล

ศาล

คดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วประเทศจำนวน 614,907 คดี เป็นคดีรับใหม่ 574,767 คดี คดีค้างมา 38,053 คดี และคดีรับโอนมา 2,087 คดี คดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วประเทศจำนวน 16,031 คดี เป็นคดีรับใหม่จำนวน 14,804 คดี คดีค้างจำนวน 1,227 คดี

คำพิพากษาของศาล

จำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษของศาลชั้นต้นทั่วประเทศ
- ประหารชีวิต 163 คน - จำคุก 103,121 คน - ปรับ 230,731 คน - กักขัง 2,244 คน
- ริบทรัพย์สิน 307 คน - รอการลงโทษ 217,905 คน - รอการกำหนดโทษ 47,935 คน

ไกล่เกลี่ยชั้นศาล คดีที่เข้าสู่การไกล่เกลี่ยในชั้นศาล 15,111 คดี ไกล่เกลี่ยสำเร็จ 6,601 คดี

หน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัย

ผู้ต้องขังในเรือนจำ

นักโทษเด็ดขาด 307,164 คน ผู้ต้องขังระหว่างการอุทธรณ์/ฎีกา 28,238 คน, ระหว่างไต่สวนพิจารณา 9,753 คน ,ระหว่างสอบสวน 20,175 คน

เด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ จำนวน 20,093 คน ส่งไปศูนย์ฝึกและอบรมเด็กฯ 7,944 คน

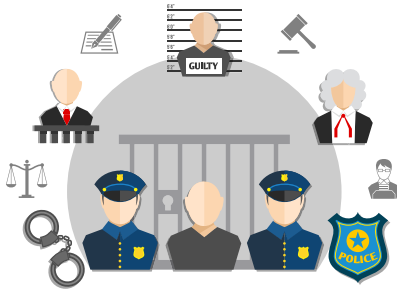
ผู้ถูกคุมประพฤติ จำนวน 175,273 คน, พักการลงโทษ 9,185 คน, ลดวันต้องโทษ 9,834 คน

การให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองสิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม

ผู้ขอรับความช่วยเหลือทางการเงินของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา จำนวน 9,426 คน

การตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน 109,922 รายการ

ส่วนที่ 1

สถานการณ์อาชญากรรม สถิติคดีอาญา และการดำเนินงานในชั้นตำรวจ

สำหรับการกล่าวถึงสถานการณ์อาชญากรรม สถิติคดีอาญาและการดำเนินงานในชั้นตำรวจในส่วนนี้ เป็นการพิจารณาถึงสถิติฐานความผิดคดีอาญา 4 กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย 1) กลุ่มข้อหาฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ 2) กลุ่มข้อหาฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ 3) กลุ่มข้อหาฐานความผิดพิเศษ และ 4) กลุ่มข้อหาความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ทั้งนี้ในแต่ละกลุ่มความผิด กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้สรุปค่าสถิติทั่วประเทศประจำปี พ.ศ. 2562 เกี่ยวกับคดีที่รับแจ้งความ คดีที่จับกุมผู้ต้องหาได้ และจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม อย่างไรก็ตาม การนำเสนอค่าทางสถิติได้วิเคราะห์ในรูปแบบตัวเลข เชิงเปรียบเทียบ (relative number) ได้แก่ ร้อยละและอัตราส่วน โดยจำแนกตามฐานความผิดคดีอาญา ในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

ภาพรวมสถิติคดีอาญาในชั้นตำรวจ

สถิติคดีอาญาในชั้นตำรวจถูกจำแนกตามคดีอาญา 4 กลุ่มประเภทคดี ในการนำเสนอเนื้อหาส่วนนี้ได้นำเสนอภาพรวมสถิติจำนวนคดีที่มีการรับแจ้งความ คดีที่จับกุมผู้ต้องหา และจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม เพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของอาชญากรรมที่เกิดขึ้น

ตารางที่ 1.1 ภาพรวมจำนวนคดีรับแจ้งความ จำนวนคดีที่จับกุมผู้ต้องหา และจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ตามฐานความผิดคดีอาญา 4 กลุ่ม ประจำปี พ.ศ. 2562

ประเภทความผิด	จำนวนคดีรับแจ้งความ (คดี)	จำนวนคดีที่จับกุม (คดี)	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม (คน)
ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	16,578	15,137	19,303
ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	49,189	37,645	45,823
ฐานความผิดพิเศษ	20,144	13,049	15,032
ความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	478,418	470,482	524,728
รวม	564,329	536,313	604,886

ที่มา : กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1.1 กลุ่มข้อหาฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

ตารางสถิติคดีกลุ่มข้อหาฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 1.2 – 1.4)

ตารางที่ 1.2 จำนวนคดีรับแจ้งความ จำนวนคดีที่จับกุมผู้ต้องหา และจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ประจำปี พ.ศ. 2562 จำแนกตามลักษณะความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

ลักษณะความผิด	จำนวนคดีรับแจ้งความ (คดี)	ร้อยละคดีรับแจ้งความ	จำนวนคดีที่จับกุม (คดี)	ร้อยละคดีที่จับกุม	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม (คน)	ร้อยละผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม
ฆ่าผู้อื่น	1,350	8.14	1,117	7.38	1,576	8.16
ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย	415	2.50	394	2.60	546	2.83
พยายามฆ่า	1,938	11.69	1,702	11.24	2,268	11.75
ทำร้ายร่างกาย (สาหัส)	9,552	57.62	8,930	58.99	11,658	60.39
ข่มขืนกระทำชำเรา	1,803	10.88	1,595	10.54	1,774	9.19
อื่นๆ เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	1,520	9.17	1,399	9.24	1,481	7.67
รวม	16,578	100.00	15,137	100.00	19,303	100.00

ที่มา : กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เมื่อพิจารณາัตราสารที่ 1.2 เห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2562 คดีรับแจ้งความกรณีที่เป็นลักษณะความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ มีจำนวนทั้งหมด 16,578 คดี คดีที่จับกุมผู้ต้องหาทั้งหมด 15,137 คดี และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมมีจำนวนทั้งสิ้น 19,303 คน

ในเวลาต่อมา เมื่อพิจารณาฐานความผิดตามจำนวนคดีประเภทต่างๆ และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ในรูปแบบอัตราส่วนร้อยละ (ตามที่ปรากฏในตารางที่ 1.2) พบว่า ทั้งคดีรับแจ้งความ คดีที่จับกุมผู้ต้องหา และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ส่วนใหญ่มีลักษณะการกระทำผิดเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายสาหัส คิดเป็นร้อยละ 57.62, 58.99, และ 60.39 ตามลำดับ (หรือประมาณร้อยละ 60) รองลงมา คือ ลักษณะการกระทำผิดที่เป็นการพยายามฆ่า และการข่มขืนกระทำชำเรา

เมื่อนำคดีที่จับกุมมาคำนวณค่าร้อยละบนพื้นฐานของจำนวนคดีรับแจ้งความทั้งหมดที่มีลักษณะเป็นความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ พบว่า ในภาพรวมของ

ปี พ.ศ. 2562 มีคดีที่ถูกจับกุมคิดเป็นร้อยละ 91.31 ของคดีรับแจ้งความทั้งหมด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาคดีต่างๆ โดยจำแนกตามลักษณะความผิดปรากฏว่าในแต่ละความผิดมีร้อยละของคดีที่จับกุมแตกต่างกันเล็กน้อย ซึ่งคดีเกี่ยวกับการทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตายเป็นลักษณะความผิดที่ได้รับการจับกุมมากที่สุด หรือคิดเป็นร้อยละ 94.94 ของคดีที่รับแจ้งความทั้งหมด แต่ในทางตรงกันข้ามคดีเกี่ยวกับการฆ่าผู้อื่น เป็นลักษณะความผิดที่ได้รับการจับกุมน้อยที่สุด หรือ คิดเป็นร้อยละ 82.74 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะความผิดดังกล่าวอาจมีอัตราโทษที่รุนแรงเพราะมีแนวโน้มแสดงถึงเจตนาการทำให้อื่นเสียชีวิตมากกว่าการทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย

ในขณะที่เดียวกัน เมื่อวิเคราะห์โดยคำนวณอัตราส่วนจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ต่อจำนวนคดีที่จับกุม 100 คดี (คำนวณโดยการนำจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมมาหารด้วยจำนวนคดีที่จับกุมผู้ต้องหา และคูณด้วย 100)

ผลการวิเคราะห์จึงสะท้อนให้เห็นว่าในลักษณะความผิดของคดีหนึ่งๆ ที่ถูกจับกุม จะมีผู้ต้องหาที่ก่อคดี (หรือร่วมก่อคดี) จำนวนกี่ราย ซึ่งผลการคำนวณ พบว่า ในภาพรวมถ้ามีคดีที่จับกุมตามข้อหาหลักจำนวน 100 คดี ก็จะมีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมตามข้อหาหลักจำนวน 127-128 คน หรือกล่าวอีกนัยได้ว่าใน 1 คดี มีแนวโน้มจำนวนผู้ที่ถูกจับกุมเท่ากับ 1 ราย เป็นส่วนใหญ่ แต่อาจมีบางคดีที่มีผู้ถูกจับกุมมากกว่า 1 ราย ทั้งนี้เมื่อพิจารณาคดีต่างๆ ในแต่ละลักษณะความผิดพบว่า ในลักษณะความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

คดีที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าผู้อื่นมีแนวโน้มของจำนวนผู้ถูกจับกุมต่อคดี มากกว่าคดีในลักษณะความผิดอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด (หรือกล่าวอีกนัยได้ว่าเป็นลักษณะความผิดที่มีแนวโน้มว่าผู้ต้องหาอาจร่วมมือกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป) เนื่องจากการลงมือฆ่ามีลักษณะเป็นความผิดที่ร้ายแรงที่สุด (ทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย) จึงจำเป็นต้องหาผู้ร่วมวางแผนและดำเนินการก่ออาชญากรรมลักษณะดังกล่าวขึ้น ในขณะที่ลักษณะความผิดเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา และความผิดอื่นๆ มีแนวโน้มของผู้ต้องหาที่ลงมือก่ออาชญากรรม เพียงรายเดียว

ตารางที่ 1.3 จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน พ.ศ. 2562 จำแนกตามลักษณะความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

ลักษณะความผิด	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน
ฆ่าผู้อื่น	2.40
ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย	0.83
พยายามฆ่า	3.46
ทำร้ายร่างกาย (สาหัส)	17.78
ข่มขืนกระทำชำเรา	2.71
อื่นๆ เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	2.26
รวมทุกลักษณะความผิด	29.44

ที่มา : กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

¹ข้อมูลจำนวนประชากรกลางปีของประเทศไทย พ.ศ. 2562 ที่นำมาใช้เป็นฐานในการคำนวณครั้งนี้ ได้รับการรวบรวมและวิเคราะห์โดยกลุ่มข้อมูลข่าวสารสุขภาพ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นการนำข้อมูลจำนวนประชากร (ได้รับการบันทึกโดยสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 31 ธันวาคม 2562 มาบวกกันแล้วหารด้วย 2 ซึ่งได้จำนวนเท่ากับ 65,557,054 คน (เข้าถึงจากเว็บไซต์ของ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข https://bps.moph.go.th/ew_bps/ข้อมูลประชากรกลางปี) จากนั้นจึงนำมาคำนวณโดยการนำจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมมาหารด้วยจำนวนประชากรกลางปี พ.ศ. 2562 และนำไปคูณด้วย 100,000

นอกจากนี้ เมื่อนำข้อมูลจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมมาพิจารณาถึงโอกาสหรือความเป็นไปได้ของการมีผู้ต้องหาในประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรทั้งหมด (ที่มาการคำนวณ ในเชิงอรรถ 1) ซึ่งเป็นการคำนวณหาจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน ตามที่ปรากฏในตารางที่ 1.3 ผลการคำนวณ พบว่า ในกรณีที่เป็นารรวมทุกลักษณะความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ในประเทศไทยมีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมประมาณ 29-30 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ทั้งนี้ในจำนวนดังกล่าวเมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะความผิดยังพบอีกว่าในแต่ละความผิดมีจำนวนผู้ต้องหา

ที่ถูกจับกุมต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ในปริมาณที่แตกต่างกัน ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในคดีเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายสาหัสมีปริมาณมากที่สุด ซึ่งคิดเป็นจำนวนประมาณ 17-18 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ในขณะที่อันดับรองลงมา ได้แก่ ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมคดีเกี่ยวกับการพยายามฆ่า, การข่มขืนกระทำชำเรา, การฆ่าผู้อื่น, ลักษณะความผิดอื่นๆ เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ, การทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย ซึ่งคิดเป็นจำนวน 3.46, 2.71, 2.40, 2.26, และ 0.83 ตามลำดับ เปรียบเทียบต่อจำนวนประชากร 100,000 คน

ตารางที่ 1.4 จำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน² พ.ศ. 2562 จำแนกตามลักษณะความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

ลักษณะความผิด	จำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน
ฆ่าผู้อื่น	2.06
ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย	0.63
พยายามฆ่า	2.96
ทำร้ายร่างกาย (สาหัส)	14.57
ข่มขืนกระทำชำเรา	2.75
อื่นๆ เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	2.32
รวมทุกลักษณะความผิด	25.29

ที่มา : กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงจำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน จากตารางที่ 1.4 พบว่า ในภาพรวมของความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ มีอัตราการรับแจ้งความเกิดขึ้น 25.29 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือ ความผิดเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกาย (สาหัส)

²คำนวณโดยการนำจำนวนคดีรับแจ้งความมาหารด้วยจำนวนประชากรกลางปี พ.ศ. 2562 และนำไปคูณด้วย 100,000

1.2 กลุ่มข้อหาฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

ตารางสถิติเกี่ยวกับกลุ่มข้อหาฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ มีรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 1.5 – 1.7)

ตารางที่ 1.5 จำนวนคดีรับแจ้งความ จำนวนคดีที่จับกุมผู้ต้องหา และจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม พ.ศ. 2562 จำแนกตามลักษณะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

ลักษณะความผิด	จำนวนคดีรับแจ้งความ (คดี)	ร้อยละคดีรับแจ้งความ	จำนวนคดีที่จับกุม (คดี)	ร้อยละคดีที่จับกุม	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม (คน)	ร้อยละผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม
ปล้นทรัพย์ (คดีอุกฉกรรจ์)	60	0.12	53	0.14	161	0.35
ชิงทรัพย์	464	0.94	410	1.09	489	1.07
วิ่งราวทรัพย์ (ม.336)	720	1.46	640	1.70	741	1.62
ลักทรัพย์	21,899	44.52	17,369	46.14	20,897	45.60
กรรโชกทรัพย์	121	0.25	102	0.27	166	0.36
ฉ้อโกง	9,239	18.78	5,938	15.77	7,940	17.33
ยักยอกทรัพย์	6,913	14.05	5,008	13.30	5,626	12.28
ทำให้เสียทรัพย์	3,064	6.23	2,752	7.31	2,970	6.48
รับของโจร	227	0.46	209	0.56	252	0.55
ลักพาเรียกค่าไถ่	6	0.01	2	0.01	3	0.01
วางเพลิง	277	0.56	236	0.63	241	0.53
โจรกรรมรถยนต์	113	0.23	76	0.20	102	0.22
โจรกรรมรถจักรยานยนต์	1,400	2.85	784	2.08	1,094	2.39
อื่นๆ เกี่ยวกับทรัพย์	4,686	9.53	4,066	10.80	5,141	11.22
รวม	49,189	100.00	37,645	100.00	45,823	100.00

ที่มา : กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาถึงตารางที่ 1.5 เห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2562 คดีรับแจ้งความในลักษณะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ มีจำนวนทั้งหมด 49,189 คดี คดีที่จับกุมมีจำนวนทั้งหมด 37,645 คดี และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมมีจำนวนทั้งสิ้น 45,823 คน

จากตารางที่ 1.5 เมื่อปรับฐานจำนวนคดีประเภทต่างๆ และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ในรูปแบบร้อยละพบว่า ทั้งคดีรับแจ้งความ คดีที่จับกุมผู้ต้องหา และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ส่วนใหญ่มีการกระทำผิดเกี่ยวกับ “การลักทรัพย์” ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 44.52, 46.14, และ 45.60 ตามลำดับ (หรือประมาณร้อยละ 45) รองลงมาคือ ลักษณะความผิดที่เป็นการฉ้อโกง และการยักยอกทรัพย์

ทั้งนี้ เมื่อนำคดีที่จับกุมมาคำนวณหาอัตราร้อยละ บนพื้นฐานของจำนวนคดีรับแจ้งความทั้งหมดที่เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่า ในภาพรวมของปี พ.ศ. 2562 มีคดีที่ถูกจับกุมคิดเป็นร้อยละ 76.53 ของคดีรับแจ้งความทั้งหมด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาคดีต่างๆ โดยจำแนกตามลักษณะความผิด ปรากฏว่าในแต่ละความผิดมีร้อยละของคดีที่จับกุมแตกต่างกันพอสมควร พบว่าในคดีเกี่ยวกับการรับของโจรเป็นคดีที่ถูกจับกุมมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับความผิดต่างๆเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือคิดเป็นร้อยละ 92.07 ของจำนวนคดีรับแจ้งความทั้งหมด (ที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน)

ในขณะเดียวกัน เมื่อวิเคราะห์โดยหาอัตราส่วนจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ต่อจำนวนคดีที่จับกุม 100 คดี ผลการวิเคราะห์พบว่าในภาพรวมถ้ามีคดีที่จับกุมจำนวน 100 คดี (เฉพาะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน) จะมีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมจำนวน 121-122 คน หรือกล่าวได้ว่าใน 1 คดี มีแนวโน้มจำนวนผู้ที่ถูกจับกุมเพียง 1 คนเป็นส่วนใหญ่ แต่อาจมีบางคดีที่มีผู้ถูกจับกุมมากกว่า 1 ราย (กรณีร่วมมือกันกระทำความผิด)

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาคดีต่างๆ ในแต่ละลักษณะความผิดพบว่ากรณีการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน คดีที่เกี่ยวข้องกับปล้นทรัพย์สิน (คดีอุกฉกรรจ์) มีแนวโน้มของจำนวนผู้ถูกจับกุมต่อคดี มากกว่าคดีในลักษณะความผิดอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด (เป็นลักษณะความผิดที่มีแนวโน้มว่าผู้ต้องหาอาจร่วมมือกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปต่อ 1 คดี) เนื่องจากการปล้นทรัพย์สินหรือคดีอุกฉกรรจ์จำเป็นต้องมีผู้ร่วมวางแผนและดำเนินการก่ออาชญากรรมลักษณะดังกล่าวขึ้นมา สำหรับลักษณะความผิดที่มีจำนวนผู้กระทำผิดรองลงมา เช่น การกรรโชกทรัพย์สิน และการลักพาเรียกค่าไถ่ตามลำดับ ในขณะที่ลักษณะความผิดที่มีจำนวนผู้กระทำผิดน้อยที่สุด (ในกลุ่มความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน) เช่น การทำให้เสียทรัพย์สิน และการวางเพลิงซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความผิดที่ผู้ต้องหาเพียงรายเดียว มีแนวโน้มลงมือก่ออาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน

ตารางที่ 1.6 จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน พ.ศ. 2562 จำแนกตามลักษณะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ลักษณะความผิด	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน
ปล้นทรัพย์สิน (คดีอุกฉกรรจ์)	0.25
ชิงทรัพย์สิน	0.75
วิ่งราวทรัพย์สิน (ม.336)	1.13
ลักทรัพย์สิน	31.88
กรรโชกทรัพย์สิน	0.25
ฉ้อโกง	12.11
ยักยอกทรัพย์สิน	8.58
ทำให้เสียทรัพย์สิน	4.53
รับของโจร	0.38
ลักพาเรียกค่าไถ่	0.005
วางเพลิง	0.37
โจรกรรมรถยนต์	0.16

ลักษณะความผิด	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน
โจรกรรมรถจักรยานยนต์	1.67
อื่นๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน	7.84
รวมทุกลักษณะความผิด	69.90

ที่มา : กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นอกจากนี้ หากพิจารณาถึงจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน ตามที่ปรากฏในตารางที่ 1.6 ผลการวิเคราะห์ พบว่า กรณีที่เป็นการรวมทุกลักษณะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ในประเทศไทยมีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมประมาณ 70 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ทั้งนี้ ในจำนวนดังกล่าว เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะความผิดพบว่า ในแต่ละความผิดมีจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ในปริมาณที่แตกต่างกัน ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในคดีเกี่ยวกับการลักทรัพย์มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งเท่ากับจำนวนประมาณ 32 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ในขณะที่เดียวกันผู้ต้องหาที่ทำความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงและการยักยอกทรัพย์สินก็มีจำนวนลดหลั่นลงมา ซึ่งมีจำนวนประมาณ 12 และ 9 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 1.7 จำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน พ.ศ. 2562 จำแนกตามลักษณะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ลักษณะความผิด	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน
ปล้นทรัพย์สิน (คดีออกฉกรรจ์)	0.09
ชิงทรัพย์สิน	0.71
วิ่งราวทรัพย์สิน (ม.336)	1.10
ลักทรัพย์สิน	33.40
กรรโชกทรัพย์สิน	0.18
ฉ้อโกง	14.09
ยักยอกทรัพย์สิน	10.55
ทำให้เสียทรัพย์สิน	4.67
รับของโจร	0.35
ลักพาเรียกค่าไถ่	0.01
วางเพลิง	0.42
โจรกรรมรถยนต์	0.17
โจรกรรมรถจักรยานยนต์	2.14
อื่นๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน	7.15
รวมทุกลักษณะความผิด	75.03

ที่มา : กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงจำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน จากตารางที่ 1.7 พบว่า ในภาพรวมของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ มีอัตราคดีรับแจ้งความเกิดขึ้น 75.03 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์

1.3 กลุ่มข้อหาฐานความผิดพิเศษ

ตารางสถิติเกี่ยวกับกลุ่มข้อหาฐานความผิดพิเศษ มีรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 1.8 – 1.10)

ตารางที่ 1.8 จำนวนคดีรับแจ้งความ จำนวนคดีที่จับกุมผู้ต้องหา และจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม พ.ศ. 2562 จำแนกตามฐานความผิดพิเศษ

ฐานความผิด	จำนวนคดีรับแจ้งความ (คดี)	ร้อยละคดีรับแจ้งความ	จำนวนคดีที่จับกุม (คดี)	ร้อยละคดีที่จับกุม	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม (คน)	ร้อยละผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม
พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	201	1.00	171	1.31	326	2.17
พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ	1,719	8.53	1,443	11.06	1,552	10.32
พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	1,137	5.64	796	6.10	915	6.09
พ.ร.บ.สิ่งแวดล้อม	222	1.10	207	1.59	210	1.40
พ.ร.บ.งาช้าง พ.ศ. 2558	-	0.00	-	0.00	-	0.00
พ.ร.บ.การขุดดินและถมดิน	372	1.85	360	2.76	387	2.57
พ.ร.บ.ศุลกากร	1,720	8.54	1,415	10.84	1,589	10.57
พ.ร.บ.ฟอกเงิน	331	1.64	222	1.70	336	2.24
พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา	1,197	5.94	1,121	8.59	1,387	9.23
พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก	2,316	11.50	2,278	17.46	2,301	15.31
พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์	2,954	14.66	1,617	12.39	1,808	12.03
พ.ร.บ.สิทธิบัตร	2	0.01	-	0.00	-	0.00
พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า	1,778	8.83	1,286	9.86	1,337	8.89
พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	744	3.69	369	2.83	402	2.67
ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ (ป.อาญา ม. 269/1-269/7)	113	0.56	83	0.64	92	0.61
พ.ร.บ.ป่าไม้	4,082	20.26	1,360	10.42	1,917	12.75
พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ	1,256	6.24	321	2.46	473	3.15
รวม	20,144	100.00	13,049	100.00	15,032	100.00

ที่มา : กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาถึงตารางที่ 1.8 พบว่าในปี พ.ศ. 2562 คดีรับแจ้งความกรณีลักษณะความผิดพิเศษ มีจำนวนทั้งหมด 20,144 คดี คดีที่จับกุมผู้ต้องหาทั้งหมด 13,049 คดี และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม มีจำนวนทั้งสิ้น 15,032 คน

จากตารางที่ 1.8 เมื่อวิเคราะห์จำนวนคดีประเภทต่างๆ และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในกลุ่มฐานความผิดพิเศษในอัตรา ร้อยละ พบว่า คดีรับแจ้งความฐานความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป่าไม้มีอัตรามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.26 ในขณะที่รองลงมา คือ ฐานความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก คิดเป็นร้อยละ 14.66 และ 11.50 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาคดีที่จับกุมผู้ต้องหาปรากฏว่า ฐานความผิดที่ได้รับการจับกุมมากที่สุด คือ ฐานความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 17.46 ในขณะที่อันดับรองลงมา คือ ฐานความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12.39 และ 11.06 ตามลำดับ

ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาถึงร้อยละผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ปรากฏว่าความผิดที่มีการจับกุมมากที่สุด คือ ฐานความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 15.31 รองลงมา คือ ฐานความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป่าไม้ และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12.75 และ 12.03 ตามลำดับ

ด้วยเหตุนี้ การกระทำความผิดเกี่ยวกับคดีพิเศษ โดยส่วนใหญ่เป็นฐานความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พระราชบัญญัติป่าไม้ และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ

เมื่อนำคดีที่จับกุมมาคิดเป็นร้อยละบนพื้นฐานของจำนวนคดีรับแจ้งความทั้งหมดที่เป็นฐานความผิดพิเศษ พบว่า ภาพรวมของปี พ.ศ. 2562 มีคดีที่ถูกจับกุมคิดเป็นร้อยละ 64.78 ของคดีรับแจ้งความทั้งหมด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาคดีต่างๆ โดยจำแนกตามลักษณะความผิด ปรากฏว่าในแต่ละความผิดมีร้อยละของคดีที่จับกุมค่อนข้างแตกต่างกัน สำหรับฐานความผิดพิเศษที่มีร้อยละคดีที่จับกุมมากที่สุด คือ ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 98.36 ของจำนวนคดีทั้งหมดที่รับแจ้งความ (เฉพาะฐานความผิดพิเศษ) ในขณะที่ฐานความผิดที่ถูกจับกุมในอันดับรองลงมา เช่น ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการขุดดินและการถมดิน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 96.77 ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 93.65 ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 93.24 ฯลฯ อนึ่ง ข้อสังเกตจากค่าสถิติเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว พบว่าฐานความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป่าไม้ ซึ่งเป็นฐานความผิดที่ได้รับแจ้งความมากที่สุด กลับกลายเป็นฐานความผิดที่ได้รับการจับกุมค่อนข้างน้อย หรือคิดเป็นร้อยละ 33.32 ของคดีเกี่ยวกับฐานความผิดพิเศษทั้งหมด

ในขณะเดียวกัน เมื่อคำนวณอัตราส่วนจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ต่อจำนวนคดีที่จับกุม 100 คดี ผลการคำนวณอัตราส่วนดังกล่าว พบว่า ในภาพรวมถ้ามีคดีที่จับกุมจำนวน 100 คดี (เฉพาะฐานความผิดพิเศษ) จะมีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมตามข้อหาหลักจำนวน 115 คน หรือกล่าวอีกนัยได้ว่าใน 1 คดี มีแนวโน้มจำนวนผู้ที่ถูกจับกุมเท่ากับ 1 คน เป็นส่วนใหญ่ แต่อาจมีบางคดีที่มีผู้ถูกจับกุมมากกว่า 1 ราย (ลักษณะร่วมมือกันกระทำความผิด)

ตารางที่ 1.9 จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน พ.ศ. 2562 จำแนกตามฐานความผิดพิเศษ

ฐานความผิด	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน
พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	0.50
พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ	2.37
พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	1.40
พ.ร.บ.สิ่งแวดล้อม	0.32
พ.ร.บ.งาช้าง พ.ศ. 2558	-
พ.ร.บ.การขุดดินและถมดิน	0.59
พ.ร.บ.ศุลกากร	2.42
พ.ร.บ.พอกเงิน	0.51
พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา	2.12
พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก	3.51
พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์	2.76
พ.ร.บ.สิทธิบัตร	-
พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า	2.04
พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	0.61
ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ (ป.อาญา ม. 269/1-269/7)	0.14
พ.ร.บ.ป่าไม้	2.92
พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ	0.72
รวมทุกฐานความผิด	22.93

ที่มา : กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน ตามที่ปรากฏในตารางที่ 1.9 จากการวิเคราะห์ พบว่า กรณีรวมทุกฐานความผิดพิเศษในประเทศไทยมีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมประมาณ 23 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน

ทั้งนี้ ในจำนวนดังกล่าวเมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะความผิด พบว่า แต่ละความผิดมีจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ในปริมาณที่ต่างกัน โดยผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กมีจำนวนมากที่สุด ซึ่งเท่ากับจำนวนประมาณ 3-4 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ในขณะที่เดียวกันผู้ต้องหาที่ทำความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป่าไม้ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พระราชบัญญัติศุลกากร พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า มีอัตรารองลงมา ซึ่งพบว่าผู้กระทำผิดมีจำนวนประมาณ 2-3 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน

ตารางที่ 1.10 จำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน พ.ศ. 2562 จำแนกตามฐานความผิดพิเศษ

ฐานความผิด	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน
พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	0.31
พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ	2.62
พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	1.73
พ.ร.บ.สิ่งแวดล้อม	0.34
พ.ร.บ.งาช้าง พ.ศ. 2558	-
พ.ร.บ.การขุดดินและถมดิน	0.57
พ.ร.บ.ศุลกากร	2.62
พ.ร.บ.ฟอกเงิน	0.50
พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา	1.83
พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก	3.53
พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์	4.51
พ.ร.บ.สิทธิบัตร	0.00
พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า	2.71
พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	1.13
ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ (ป.อาญา ม. 269/1-269/7)	0.17
พ.ร.บ.ป่าไม้	6.23
พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ	1.92
รวมทุกฐานความผิด	30.73

ที่มา : กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน จากตารางที่ 1.10 พบว่า ในภาพรวมของความผิดพิเศษ มีอัตราคดีรับแจ้งความเกิดขึ้น 30.73 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป่าไม้ รองลงมา คือ ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

1.4 กลุ่มข้อหาคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

กลุ่มข้อหาคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายประกอบด้วยลักษณะความผิดหลายประการ ได้แก่ กลุ่มความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กลุ่มความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ กลุ่มความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการพนันฯ และภาพรวมความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายกรณีต่างๆ (ตารางที่ 1.11 – 1.13)

ภาพรวมเกี่ยวกับความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

ตารางที่ 1.11 จำนวนคดีรับแจ้งความ จำนวนคดีที่จับกุมผู้ต้องหา และจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม พ.ศ. 2562 จำแนกตามลักษณะความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

ลักษณะความผิด	จำนวนคดีรับแจ้งความ (คดี)	ร้อยละคดีรับแจ้งความ	จำนวนคดีที่จับกุม (คดี)	ร้อยละคดีที่จับกุม	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม (คน)	ร้อยละผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	369,304	77.19	362,806	77.11	377,032	71.85
ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ	22,335	4.67	21,629	4.60	22,090	4.21
ความผิดเกี่ยวกับการพนัน	34,695	7.25	34,428	7.32	73,456	14.00
ความผิดเกี่ยวกับวัสดุ สื่อ สิ่งพิมพ์ลามกอนาจาร	60	0.01	59	0.01	63	0.01
ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง	17,057	3.57	16,900	3.59	17,261	3.29
ความผิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี	24,931	5.21	24,805	5.27	24,844	4.73
ความผิดเกี่ยวกับสถานบริการ	2,179	0.46	2,163	0.46	2,171	0.41
พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	4,865	1.02	4,736	1.01	4,850	0.92
พ.ร.บ.สุรา พ.ศ. 2493	2,992	0.63	2,956	0.63	2,961	0.56
รวมทุกความผิด	478,418	100.00	470,482	100.00	524,728	100.00

ที่มา : กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาถึงตารางที่ 1.11 พบว่าในปี พ.ศ. 2562 คดีรับแจ้งความในภาพรวมของความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายมีจำนวนทั้งหมด 478,418 คดี คดีที่จับกุมผู้ต้องหาทั้งหมด 470,482 คดี และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมมีจำนวนทั้งสิ้น 524,728 คน

หากพิจารณาจำนวนคดีประเภทต่างๆ และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมโดยคิดเป็นร้อยละของผู้กระทำผิดพบว่า ทั้งคดีรับแจ้งความ คดีที่จับกุมผู้ต้องหาได้ และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ส่วนใหญ่กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 77.19, 77.11, และ 71.85 ตามลำดับ รองลงมา คือ ลักษณะความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการพนันฯ และพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ

ตารางที่ 1.12 จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน พ.ศ. 2562 จำแนกตามลักษณะความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

ลักษณะความผิด	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	575.12
ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ	33.70
ความผิดเกี่ยวกับการพนัน	112.05
ความผิดเกี่ยวกับวัสดุ สื่อ สิ่งพิมพ์ลามกอนาจาร	0.10
ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง	26.33
ความผิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี	37.90
ความผิดเกี่ยวกับสถานบริการ	3.31
พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	7.40
พ.ร.บ.สุรา พ.ศ. 2493	4.52
รวมทุกความผิด	800.41

ที่มา : กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน ตามที่ปรากฏในตารางที่ 1.12 ผลการวิเคราะห์ พบว่า กรณีรวมทุกลักษณะความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ในประเทศไทย มีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมประมาณ 800 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ทั้งนี้ ในจำนวนดังกล่าว เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะความผิดยังพบอีกว่าในแต่ละความผิดมีจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ในปริมาณที่แตกต่างกันดังนี้ ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในฐานะความผิด

เกี่ยวกับยาเสพติดมีปริมาณมากที่สุด ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 575.12 คนต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ในขณะที่อันดับรองลงมา คือ ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในฐานะความผิดเกี่ยวกับการพนัน ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 112.05 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน อีกทั้ง ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในฐานะความผิดเกี่ยวกับวัสดุ สื่อ สิ่งพิมพ์ลามกอนาจาร มีจำนวนผู้ต้องหาน้อยที่สุดในคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ซึ่งมีจำนวนผู้ต้องหาเท่ากับ 0.10 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน (หรือประมาณ 1 ใน 1 ล้านคน)

ตารางที่ 1.13 จำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน พ.ศ. 2562 จำแนกตามลักษณะความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

ลักษณะความผิด	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	563.33
ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ	34.07
ความผิดเกี่ยวกับการพนัน	52.92
ความผิดเกี่ยวกับวัสดุ สื่อ สิ่งพิมพ์ลามกอนาจาร	0.09
ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง	26.02
ความผิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี	38.03
ความผิดเกี่ยวกับสถานบริการ	3.32
พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	7.42
พ.ร.บ.สุรา พ.ศ. 2493	4.56
รวมทุกความผิด	729.77

ที่มา : กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงจำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน จากตารางที่ 1.13 พบว่า ในภาพรวมของความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย มีอัตราคดีรับแจ้งความเกิดขึ้น 729.77 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

1.5 ข้อสรุปเกี่ยวกับสถิติฐานความผิด คดีอาญา (คดี 4 กลุ่ม)

จากสถิติเกี่ยวกับความผิดคดีอาญาทั้ง 4 กลุ่มในช่วงต้น เมื่อเปรียบเทียบจำนวนร้อยละคดีที่รับแจ้งความ จำนวน ร้อยละคดีที่ถูกจับกุม จำนวนร้อยละผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม เห็นได้ว่าในภาพรวมของแต่ละกลุ่มความผิดคดีอาญามีค่าทางสถิติในลักษณะที่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาถึงตารางที่ 1.1 เห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2562 ในภาพรวมทั้งประเทศ คดีอาญาที่ได้รับแจ้งความมีจำนวนทั้งหมด 564,329 คดี คดีอาญาที่มีการจับกุมมีจำนวนทั้งหมด 536,313 คดี และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในคดีอาญามีจำนวน 604,886 คน

เมื่อปรับฐานจำนวนคดีประเภทต่างๆ และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ให้เป็นค่าร้อยละ พบว่า ทั้งคดีรับแจ้งความ คดีที่จับกุมผู้ต้องหา และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม โดยส่วนใหญ่ ผู้กระทำผิดกลุ่มความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายคิดเป็นร้อยละ 84.78, 87.73, และ 86.75 ตามลำดับ รองลงมา คือ ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ อย่างไรก็ตามถึงแม้ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ มีร้อยละคดีรับแจ้งความ น้อยที่สุดในบรรดาคดีอาญาทั้ง 4 กลุ่ม แต่ฐานความผิดพิเศษเป็นกลุ่มความผิดที่มีร้อยละคดีที่ถูกจับกุมและ ร้อยละผู้ต้องหาที่ถูกจับกมน้อยที่สุด

เมื่อนำคดีที่จับกุมมาคำนวณค่าร้อยละบนพื้นฐานของจำนวนคดีอาญาที่รับแจ้งความทั้งหมด พบว่า ในภาพรวมของปี พ.ศ. 2562 มีคดีอาญาที่ถูกจับกุมคิดเป็นร้อยละ 95.04 ของคดีรับแจ้งความทั้งหมด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาคดีต่างๆ โดยจำแนกตามลักษณะความผิด ปรากฏว่าความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายมีร้อยละคดีที่ถูกจับกุมมากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 98.34 รองลงมา คือ ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ คิดเป็นร้อยละ 91.31 ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 76.53 และ ฐานความผิดพิเศษ คิดเป็น ร้อยละ 64.78

ในขณะเดียวกัน เมื่อคำนวณอัตราส่วนจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ต่อจำนวนคดีที่จับกุม 100 คดี (ในกลุ่มคดีอาญาทั้งหมด) ผลการคำนวณพบว่าในภาพรวมถ้ามีคดีที่จับกุมตามข้อหาหลักจำนวน 100 คดี ก็จะมีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมตามข้อหาหลักจำนวนประมาณ 112-113 คน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในแต่ละคดีอาญาโดยส่วนใหญ่มีแนวโน้มจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมเท่ากับ 1 คน แต่อาจมีบางคดีที่มีผู้ถูกจับกุมมากกว่า 1 ราย (กรณีร่วมมือกันกระทำความผิด)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน ผลการวิเคราะห์พบว่า กรณีสภาพรวมของคดีอาญาทั้งหมดในประเทศไทยมีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมประมาณ 922-923 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ทั้งนี้ในจำนวนดังกล่าว เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะความผิด ตามกลุ่มคดีอาญา พบว่าในแต่ละความผิดมีจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ในปริมาณที่แตกต่างกัน โดยผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในฐานความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายมีปริมาณมากที่สุด ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 800.41 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน (ซึ่งสาเหตุหลักมาจากจำนวนผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด) ในขณะที่ยอดรองลงมาคือ ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 69.90 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน อีกทั้ง ได้พบว่าผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ในฐานความผิดพิเศษมีจำนวนผู้ต้องหาน้อยที่สุด ซึ่งจำนวนผู้ต้องหาเท่ากับ 22.93 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ด้วยเหตุนี้จากข้อค้นพบดังกล่าวมีปริมาณผู้ถูกจับกุมในคดีเกี่ยวกับความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายเป็นจำนวนมาก

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงจำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน ยังพบอีกว่าในภาพรวมของฐานความผิดคดีอาญาทั้ง 4 กลุ่ม มีอัตราคดีรับแจ้งความเกิดขึ้น 860.82 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

ส่วนที่ 2

กระบวนการดำเนินคดี สถิติการดำเนินคดีอาญา

ในชั้นพนักงานอัยการและกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล

รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมในส่วนนี้เป็น การนำเสนอในเรื่องสถิติปริมาณคดีที่เริ่มเข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีอาญาในชั้นพนักงานอัยการ ตลอดจนการนำเสนอปริมาณคดีที่เสร็จสิ้นไปจากกระบวนการพิจารณาของศาลยุติธรรมซึ่งแบ่งข้อมูลออกเป็นสองส่วนดังต่อไปนี้

2.1 สถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานในชั้นพนักงานอัยการ

การดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการ จากสถิติและปริมาณการรับสำนวนความอาญารับใหม่ของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ได้รวบรวมสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานในชั้นพนักงานอัยการทั่วประเทศประจำปี พ.ศ. 2562

ตารางที่ 2.1 จำนวนและร้อยละของจำนวนคดีอาญารับใหม่ แบ่งตามประเภทสำนวน ปี พ.ศ. 2562

ประเภทสำนวนความอาญารับใหม่	จำนวน	ร้อยละ
1. ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา	565,872	24.30
2. ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ไม่รวมคดีเปรียบเทียบ)	33,798	1.45
3. ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เฉพาะคดีเปรียบเทียบ)	1,587,746	68.19
4. ความอาญาไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด	10,715	0.46
5. ความอาญาที่แก้ต่าง	138	0.005
6. ชั้นสูตรพลิกศพ	317	0.013
7. สำนวนฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	129,723	5.57
รวมทุกความผิด	2,328,309	100.0

ที่มา : สถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2562 สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ

ข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. ถึง 31 ธ.ค. 2562

จากตารางที่ 2.1 ตามประเภทสำนวนความอาญารับใหม่ ภาพรวมทั้งหมดมีจำนวนทั้งสิ้น 2,328,309 คดี ร้อยละของสำนวนความอาญารับใหม่ที่มีจำนวนสูงที่สุด คือ ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เฉพาะคดีเปรียบเทียบ) คิดเป็นร้อยละ 68.19 รองลงมา คือ ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา คิดเป็นร้อยละ 24.30 และสำนวนฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามลำดับ

คดีอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหา

กรณีคดีอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมาฟ้องศาล พบว่า ในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนปริมาณคดีทั้งหมด 585,616 คดี ซึ่งจำนวนทั้งหมดเกินกว่าร้อยละ 90 เป็นคดีที่รับใหม่ในปี พ.ศ. 2562 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 96.62 นอกนั้นจำนวนร้อยละที่เหลือเป็นคดีที่ค้างมาจากปีก่อนหน้าซึ่งคิดเป็นร้อยละ 3.37 ตามตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 จำนวนและร้อยละของคดีค้างมาและคดีรับใหม่ของบัญชีความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา ประจำปี พ.ศ. 2562

บัญชีความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
ค้างมา	19,744	3.37
รับใหม่	565,872	96.62
รวม	585,616	100.0

ที่มา : สถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2562 สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ

ข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. ถึง 31 ธ.ค. 2562

ในปี พ.ศ. 2562 ส่วนใหญ่ร้อยละ 96.62 จะเป็นเรื่องคดีที่พิจารณาเสร็จสิ้นไป ซึ่งมีเพียงร้อยละ 3.37 เท่านั้นที่เป็นคดีค้างไปต่อไป ตามตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.3 จำนวนและร้อยละของคดีที่เสร็จไปและค้างไปของบัญชีความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา ประจำปี พ.ศ. 2562

บัญชีความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
เสร็จสิ้นไป	565,826	96.62
ค้างไป	19,790	3.37
รวม	585,616	100.0

ที่มา : สถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2562 สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ

ข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. ถึง 31 ธ.ค. 2562

จากตารางที่ 2.3 สำหรับคดีที่รวมเสร็จสิ้นไปมีทั้งหมด 565,826 คดี ส่วนใหญ่จะเป็นคดีที่เสร็จสิ้นไปโดยพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องต่อศาล คิดเป็นร้อยละ 97.29 มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีความเห็นสั่งไม่ฟ้องต่อศาลนอกจากนี้ คดีที่เสร็จสิ้นไปโดยวิธีอื่นๆ ก็มีจำนวนเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ตามตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 จำนวนและร้อยละของการฟ้องตามบัญชีความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา ประจำปี พ.ศ. 2562

การฟ้องตามบัญชีความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
ฟ้องศาล	550,502	97.29
ไม่ฟ้องศาล	3,597	0.63
อื่นๆ	11,727	2.07
รวม	565,826	100.0

ที่มา : สถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2562 สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ ข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. ถึง 31 ธ.ค. 2562

ตารางที่ 2.5 ภาพรวมบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา (จำนวนคดีทั้งหมด ลักษณะคดีที่เสร็จ จำนวนคดีที่สำเร็จ จำนวนคดีที่ค้าง) จำแนกตามลักษณะความผิด

รหัสด	ลักษณะความผิด	ค้างมา	รับใหม่	จำนวนคดีทั้งหมด	ลักษณะคดีที่เสร็จ (จำนวน)			จำนวนคดีที่เสร็จ	ร้อยละคดีเสร็จไป	จำนวนคดีที่ค้าง	ร้อยละคดีค้างไป
					ฟ้องศาล	ไม่ฟ้อง	อย่างอื่น				
1	ต่อองค์พระมหากษัตริย์ฯ มาตรา 107-112	19	57	76	52	4	4	60	78.95	16	21.05
2	ต่อความมั่นคงของรัฐฯ มาตรา 113-129	18	61	79	31	1	37	69	87.34	10	12.66
3	ต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ มาตรา 130-135	-	4	4	3	-	1	4	100.00	-	0.00
4	ต่อเจ้าพนักงาน มาตรา 136-146	141	1,202	1,343	1,019	116	74	1,209	90.02	134	9.98
5	ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา 147-166	110	143	253	109	6	59	174	68.77	79	31.23
6	ต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม มาตรา 167-199	114	680	794	567	64	36	667	84.01	127	15.99
7	ต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม มาตรา 200-205	3	3	6	3	1	1	5	83.33	1	16.67
8	เกี่ยวกับศาลมา มาตรา 206-208	-	14	14	12	-	1	13	92.86	1	7.14
9	ฐานเป็นองครักษ์หรือช่องโจร มาตรา 209-214	51	97	148	86	10	5	101	68.24	47	31.76
10	ฐานก่อการจลาจล มาตรา 215-216	2	11	13	10	1	1	12	92.31	1	7.69
11	ฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ มาตรา 217-219	35	343	378	336	11	8	355	93.92	23	6.08
12	ฐานกระทำให้เกิดเพลิงไหม้ มาตรา 220,225	34	254	288	237	4	12	253	87.85	35	12.15

ตารางที่ 2.5 ภาพรวมบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา (จำนวนคดีทั้งหมด ลักษณะคดีที่เสร็จ จำนวนคดีที่ค้าง) จำแนกตามลักษณะความผิด

รหัส	ลักษณะความผิด	ค้างมา	รับใหม่	จำนวนคดีทั้งหมด	ลักษณะคดีที่เสร็จ (จำนวน)			จำนวนคดีที่เสร็จ	ร้อยละคดีที่เสร็จ	จำนวนคดีที่ค้าง	ร้อยละคดีที่ค้าง
					ฟ้องศาล	ไม่ฟ้อง	อย่างอื่น				
13	เกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน มาตรา 221,222,226-239	3	14	17	13	-	1	14	82.35	3	17.65
14	เกี่ยวกับเงินตรา มาตรา 240-249	36	61	97	60	2	7	69	71.13	28	28.87
15	เกี่ยวกับดวงตราแสตมป์ และตัว มาตรา 250-263	-	60	60	56	-	3	59	98.33	1	1.67
16	เกี่ยวกับเอกสาร มาตรา 264-269	702	2,691	3,393	2,036	150	426	2,612	76.98	781	23.02
17	เกี่ยวกับการค้า มาตรา 270-275	19	144	163	143	-	6	149	91.41	14	8.59
18	ฐานข่มขืนกระทำชำเรา มาตรา 276-277	244	2,582	2,826	2,466	22	82	2,570	90.94	256	9.06
19	เกี่ยวกับเพศ อื่นๆ มาตรา 278-287	124	1,385	1,509	1,285	19	50	1,354	89.73	155	10.27
20	ฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา มาตรา 288-289	241	1,724	1,965	1,593	68	60	1,721	87.58	244	12.42
21	ฐานพยายามฆ่าผู้อื่น มาตรา 288,289,80,81	532	2,985	3,517	2,778	93	118	2,989	84.99	528	15.01
22	ฐานฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา มาตรา 290	47	316	363	307	8	20	335	92.29	28	7.71
23	ฐานกระทำให้ผู้อื่นตายโดยประมาท มาตรา 291	629	6,784	7,413	6,444	76	141	6,661	89.86	752	10.14
24	ต่อชีวิต อื่นๆ มาตรา 292-294	6	66	72	53	1	3	57	79.17	15	20.83

ตารางที่ 2.5 ภาพรวมบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา (จำนวนคดีทั้งหมด ลักษณะคดีที่เสร็จ จำนวนคดีที่เสร็จ จำนวนคดีที่ค้าง) จำแนกตามลักษณะความผิด

รหัส	ลักษณะความผิด	ค้างมา	รับใหม่	จำนวนคดีทั้งหมด	ลักษณะคดีที่เสร็จ (จำนวน)			จำนวนคดีที่เสร็จ	ร้อยละคดีที่เสร็จ	จำนวนคดีที่ค้าง	ร้อยละคดีที่ค้าง
					ฟ้องศาล	ไม่ฟ้อง	อย่างอื่น				
25	ต่อร่างกาย มาตรา 295-300	740	10,694	11,434	10,262	115	383	10,760	94.11	674	5.89
26	ฐานทำร้ายร่างกายและทอดทิ้งเด็ก ฯลฯ มาตรา 301-308	2	21	23	17	1	2	20	86.96	3	13.04
27	ต่อเสรีภาพ มาตรา 309-321	132	764	896	709	31	44	784	87.50	112	12.50
28	ฐานเปิดเผยความลับและหมิ่นประมาท มาตรา 322-333	746	2,621	3,367	1,977	384	308	2,669	79.27	698	20.73
29	ฐานลักทรัพย์ มาตรา 334-335	1,705	23,024	24,729	22,107	331	638	23,076	93.32	1,653	6.68
30	ฐานชิงทรัพย์ มาตรา 336	57	792	849	791	4	15	810	95.41	39	4.59
31	ฐานกรรโชก มาตรา 337	49	132	181	109	18	7	134	74.03	47	25.97
32	ฐานริบเอาทรัพย์ มาตรา 338	5	16	21	11	-	4	15	71.43	6	28.57
33	ฐานชิงทรัพย์ มาตรา 339	59	691	750	654	13	26	693	92.40	57	7.60
34	ฐานปล้นทรัพย์ มาตรา 340	51	247	298	221	14	15	250	83.89	48	16.11
35	ฐานฉ้อโกง มาตรา 341-348	1,698	6,671	8,369	5,127	327	1,066	6,520	77.91	1,849	22.09
36	ฐานโกงเจ้าหนี้ มาตรา 349-351	46	184	230	131	27	34	192	83.48	38	16.52

ตารางที่ 2.5 ภาพรวมบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา (จำนวนคดีทั้งหมด ลักษณะคดีที่เสร็จ จำนวนคดีที่ค้าง) จำนวนคดีที่ค้าง) จำแนกตามลักษณะความผิด

รหัส	ลักษณะความผิด	ค้างมา	รับใหม่	จำนวนคดีทั้งหมด	ลักษณะคดีที่เสร็จ (จำนวน)			จำนวนคดีที่เสร็จ	ร้อยละคดีที่เสร็จ	จำนวนคดีที่ค้าง	ร้อยละคดีที่ค้าง
					ฟ้องศาล	ไม่ฟ้อง	อย่างอื่น				
37	ฐานข่มขืน 352-356	927	5,266	6,193	4,232	185	804	5,221	84.30	972	15.70
38	ฐานรับของโจร 357	47	245	292	195	14	29	238	81.51	54	18.49
39	ฐานทำให้เสียทรัพย์ มาตรา 358-361	217	1,227	1,444	1,102	73	86	1,261	87.33	183	12.67
40	ฐานบุกรุก มาตรา 362-366	641	4,210	4,851	3,737	203	221	4,161	85.78	690	14.22
41	ลหุโทษ มาตรา 367-398	68	1,125	1,193	1,014	40	51	1,105	92.62	88	7.38
42	ตามประมวลรัษฎากร	19	44	63	25	2	11	38	60.32	25	39.68
43	ตามพระราชบัญญัติศุลกากร	173	1,310	1,483	1,129	22	67	1,218	82.13	265	17.87
44	ตามพระราชบัญญัติศุลกากร	3	56	59	53	-	4	57	96.61	2	3.39
45	เกี่ยวกับกฎหมายอาชญากรรมอื่นๆ	16	37	53	30	1	4	35	66.04	18	33.96
46	ตามพระราชบัญญัติยา	44	456	500	442	2	20	464	92.80	36	7.20
47	ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม, ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ	-	10	10	7	-	1	8	80.00	2	20.00
48	ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ (ที่ออกใบอนุญาตให้ใช้ได้)	675	17,776	18,451	17,539	88	113	17,740	96.15	711	3.85

ตารางที่ 2.5 ภาพรวมบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา (จำนวนคดีทั้งหมด ลักษณะคดีที่เสร็จ จำนวนคดีที่เสร็จ จำนวนคดีที่ค้าง) จำแนกตามลักษณะความผิด

รหัส	ลักษณะความผิด	ค้างมา	รับใหม่	จำนวนคดีทั้งหมด	ลักษณะคดีที่เสร็จ (จำนวน)			จำนวนคดีที่เสร็จ	ร้อยละคดีที่เสร็จ	จำนวนคดีที่ค้าง	ร้อยละคดีที่ค้าง
					ฟ้องศาล	ไม่ฟ้อง	อย่างอื่น				
49	ตามพระราชบัญญัติอาชญากรรม (ที่ออกใบอนุญาตให้ใหม่ได้)	111	2,776	2,887	2,740	8	23	2,771	95.98	116	4.02
50	ตามพระราชบัญญัติการพนัน (การพนันสถานกึ่งรวม)	10	8,097	8,107	8,075	-	25	8,100	99.91	7	0.09
51	ตามพระราชบัญญัติการพนัน (การพนันอื่น ๆ)	72	22,613	22,685	22,503	8	128	22,639	99.80	46	0.20
52	ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร	43	6,228	6,271	6,162	43	27	6,232	99.38	39	0.62
53	ตามพระราชบัญญัติป่าไม้, ป่าสงวนแห่งชาติ, อุทยานแห่งชาติ	977	2,677	3,654	2,451	150	141	2,742	75.04	912	24.96
54	ตามพระราชบัญญัติการประมง	36	488	524	293	2	194	489	93.32	35	6.68
55	ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง	137	15,429	15,566	15,347	44	83	15,474	99.41	92	0.59
56	ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ	3,107	227,969	231,076	225,410	184	2,340	227,934	98.64	3,142	1.36
57	ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์จิตและประสาท	55	4,048	4,103	3,971	6	48	4,025	98.10	78	1.90
58	ตามพระราชบัญญัติแร่	1	2	3	1	-	1	2	66.67	1	33.33
59	ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี	11	124	135	123	2	1	126	93.33	9	6.67
60	ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค	809	3,613	4,422	2,910	77	700	3,687	83.38	735	16.62

ตารางที่ 2.5 ภาพรวมบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา (จำนวนคดีทั้งหมด ลักษณะคดีที่เสร็จ จำนวนคดีที่ค้าง) จำนวนคดีที่ค้าง) จำนวนคดีที่ค้าง) จำนวนคดีที่ค้าง)

รหัส	ลักษณะความผิด	ค้างมา	รับใหม่	จำนวนคดีทั้งหมด	ลักษณะคดีที่เสร็จ (จำนวน)			จำนวนคดีที่เสร็จ	ร้อยละคดีเสร็จ	จำนวนคดีที่ค้าง	ร้อยละคดีค้าง
					ฟ้องศาล	ไม่ฟ้อง	อย่างอื่น				
61	ตามพระราชบัญญัติโรงงาน	22	57	79	44	2	8	54	68.35	25	31.65
62	ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ	6	38	44	32	-	2	34	77.27	10	22.73
63	ความผิดอื่นๆ	3,117	172,413	175,530	169,120	519	2,897	172,536	98.29	2,994	1.71
	รวม	19,744	565,872	585,616	550,502	3,597	11,727	565,826	96.62	19,790	3.38

ตารางที่ 2.6 บัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เฉพาะคดีเปรียบเทียบ)

จำนวนความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เฉพาะคดีเปรียบเทียบ)	คำสั่งอัยการ (จำนวน)			จำนวนเรื่อง ที่เสร็จ	จำนวนเรื่อง ที่ค้าง
	เห็นด้วย	ไม่ฟ้อง	ให้ส่งตัวมา ฟ้อง		
				อื่นๆ	
1,588,476	1,580,167	-	12	8,246	51

ที่มา : สถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2562 สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ ข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. ถึง 31 ธ.ค. 2562

ตารางที่ 2.7 บัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ไม่รวมคดีเปรียบเทียบ) (จำนวนคดีทั้งหมด ความเห็นของพนักงานสอบสวน คำสั่งอัยการ จำนวนคดีที่เสร็จ จำนวนคดีที่ค้าง) จำแนกตามลักษณะความผิด

รหัสด	ลักษณะความผิด	จำนวนคดีทั้งหมด	ความเห็นของพนักงานสอบสวน		คำสั่งอัยการ			จำนวนคดีที่เสร็จ	จำนวนคดีที่ค้าง
			ฟ้อง	ไม่ฟ้อง	ฟ้อง	ไม่ฟ้อง	อย่างอื่น		
1	ต่อองค์พระมหากษัตริย์ฯ มาตรา 107-112	53	4	7	8	22	4	34	19
2	ต่อความมั่นคงของรัฐฯ มาตรา 113-129	19	9	7	3	4	9	16	3
3	ต่อสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ มาตรา 130-135	1	-	-	-	1	-	1	-
4	ต่อเจ้าพนักงาน มาตรา 136-146	270	73	109	65	67	64	196	74
5	ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา 147-166	54	13	28	5	11	29	45	9
6	ต่อเจ้าพนักงานในกฤษฎีกา มาตรา 167-199	300	85	111	84	100	35	219	81
7	ต่อตำแหน่งหน้าที่ในกฤษฎีกา มาตรา 200-205	5	1	3	1	1	1	3	2
8	เกี่ยวกับศาลนา มาตรา 206-208	3	-	2	-	2	1	3	-
9	ฐานเป็นองศ์หรือชองโจร มาตรา 209-214	36	24	2	15	2	13	30	6
10	ฐานก่อการจลาจล มาตรา 215-216	2	1	1	2	-	-	2	-
11	ฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ มาตรา 217-219	36	21	9	16	6	4	26	10
12	ฐานกระทำให้เกิดเพลิงไหม้ มาตรา 220,225	28	5	14	10	9	2	21	7
13	เกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน มาตรา 221,222,226-239	3	2	1	-	-	1	1	2
14	เกี่ยวกับเงินตรา มาตรา 240-249	7	1	2	4	2	-	6	1
15	เกี่ยวกับดวงตราแสตมป์ และตัว มาตรา 250-263	6	1	-	3	-	1	4	2
16	เกี่ยวกับเอกสาร มาตรา 264-269	763	284	180	235	122	157	514	249

ตารางที่ 2.7 บัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ไม่รวมคดีเปรียบเทียบ) (จำนวนคดีทั้งหมด ความเห็นของพนักงานสอบสวน คำสั่งอัยการ จำนวนคดีที่เสร็จ จำนวนคดีที่ค้าง) จำแนกตามลักษณะความผิด

รหัส	ลักษณะความผิด	จำนวนคดีทั้งหมด	ความเห็นของพนักงานสอบสวน		คำสั่งอัยการ			จำนวนคดีที่เสร็จ	จำนวนคดีที่ค้าง
			ฟ้อง	ไม่ฟ้อง	ฟ้อง	ไม่ฟ้อง	อย่างอื่น		
17	เกี่ยวกับการค้า มาตรา 270-275	45	9	31	6	14	16	36	9
18	ฐานไม่ขึ้นกระทำความผิด มาตรา 276-277	390	217	91	206	19	92	317	73
19	เกี่ยวกับเพศ อื่นๆ มาตรา 278-287	219	108	69	95	16	80	191	28
20	ฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา มาตรา 288-289	267	98	102	76	29	75	180	87
21	ฐานพยายามฆ่าผู้อื่น มาตรา 288,289,80,81	403	188	108	153	46	85	284	119
22	ฐานฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา มาตรา 290	22	13	5	9	-	5	14	8
23	ฐานกระทำให้ผู้อื่นตายโดยประมาท มาตรา 291	656	100	471	84	62	409	555	101
24	ต่อชีวิต อื่นๆ มาตรา 292-294	22	4	16	5	9	3	17	5
25	ต่อร่างกาย มาตรา 295-300	1,025	481	419	405	70	426	901	124
26	ฐานทำให้ทั้งลูกและทอดทิ้งเด็ก ฯลฯ มาตรา 301-308	9	3	2	1	1	4	6	3
27	ต่อเสรีภาพ มาตรา 309-321	156	61	53	54	35	34	123	33
28	ฐานเปิดเผยความลับและหมิ่นประมาท มาตรา 322-333	1,327	192	881	162	294	602	1,058	269
29	ฐานลักทรัพย์ มาตรา 334-335	2,625	1,675	370	1,513	246	346	2,105	520
30	ฐานชิงทรัพย์ มาตรา 336	80	50	9	53	5	11	69	11
31	ฐานกรรโชก มาตรา 337	60	21	17	21	18	4	43	17
32	ฐานริบเอาทรัพย์ มาตรา 338	6	4	1	3	1	1	5	1

ตารางที่ 2.7 บัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ไม่รวมคดีเปรียบเทียบ) (จำนวนคดีทั้งหมด ความเห็นของพนักงานสอบสวน คำสั่งอัยการ จำนวนคดีที่เสร็จ จำนวนคดีที่ค้าง) จำแนกตามลักษณะความผิด

รหัสด	ลักษณะความผิด	จำนวนคดีทั้งหมด	ความเห็นของพนักงานสอบสวน		คำสั่งอัยการ			จำนวนคดีที่เสร็จ	จำนวนคดีที่ค้าง
			ฟ้อง	ไม่ฟ้อง	ฟ้อง	ไม่ฟ้อง	อย่างอื่น		
33	ฐานชิงทรัพย์ มาตรา 339	57	33	8	31	4	8	43	14
34	ฐานปล้นทรัพย์ มาตรา 340	23	11	6	8	2	2	12	11
35	ฐานฉ้อโกง มาตรา 341-348	5,308	2,587	1,698	2,027	319	1,966	4,312	996
36	ฐานโกงเจ้าหนี้ มาตรา 349-351	97	37	44	25	17	33	75	22
37	ฐานยักยอก มาตรา 352-356	3,547	1,729	1,340	1,288	156	1,629	3,073	474
38	ฐานรับของโจร มาตรา 357	47	9	14	11	17	7	35	12
39	ฐานทำให้เสียทรัพย์ มาตรา 358-361	1,052	140	827	105	69	792	966	86
40	ฐานบุกรุก มาตรา 362-366	910	192	488	192	244	224	660	250
41	ลหุโทษ มาตรา 367-398	254	40	181	39	50	136	225	29
42	ตามประมวลรัษฎากร	51	24	13	19	5	17	41	10
43	ตามพระราชบัญญัติศุลกากร	585	35	438	34	29	377	440	145
44	ตามพระราชบัญญัติศร	6	-	5	-	3	2	5	1
45	เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรอื่นๆ	35	6	11	10	4	16	30	5
46	ตามพระราชบัญญัติยา	18	3	6	3	5	1	9	9
47	ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม, ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ	1	-	-	-	-	1	1	-
48	ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ (ที่ออกใบอนุญาตให้)	414	143	206	130	81	111	322	92

ตารางที่ 2.7 บัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ไม่รวมคดีเปรียบเทียบ) (จำนวนคดีทั้งหมด ความเห็นของพนักงานสอบสวน คำสั่งอัยการ จำนวนคดีที่เสร็จ จำนวนคดีที่ค้าง) จำแนกตามลักษณะความผิด

รหัส	ลักษณะความผิด	จำนวนคดีทั้งหมด	ความเห็นของพนักงานสอบสวน		คำสั่งอัยการ			จำนวนคดีที่เสร็จ	จำนวนคดีที่ค้าง	
			ฟ้อง		ไม่ฟ้อง	ฟ้อง	ไม่ฟ้อง			อย่างอื่น
			ฟ้อง	ไม่ฟ้อง						
49	ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ (ที่ออกใบอนุญาตไม่ได้)	72	38	25	35	11	10	56	16	
50	ตามพระราชบัญญัติการพนัน (การพนันสลากกินกรบ)	5	-	2	2	1	2	5	-	
51	ตามพระราชบัญญัติการพนัน (การพนันอื่น ๆ)	40	23	8	17	8	5	30	10	
52	ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร	1,887	1,350	314	1,284	212	287	1,783	104	
53	ตามพระราชบัญญัติป่าไม้, ป่าสงวนแห่งชาติ, อุทยานแห่งชาติ	344	62	107	93	95	45	233	111	
54	ตามพระราชบัญญัติการประมง	286	27	216	15	8	227	250	36	
55	ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง	251	55	131	63	98	46	207	44	
56	ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ	3,375	2,141	795	1,919	211	772	2,902	473	
57	ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท	98	87	4	52	3	29	84	14	
58	ตามพระราชบัญญัติแร่	4	-	1	-	2	1	3	1	
59	ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี	3	-	2	2	1	-	3	-	
60	ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค	3,317	1,470	1,504	1,093	90	1,826	3,009	308	
61	ตามพระราชบัญญัติโรงงาน	34	2	23	3	10	7	20	14	
62	ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ	6	2	3	2	1	2	5	1	
63	ความผิดอื่นๆ	9,309	1,712	6,551	1,461	1,533	5,033	8,027	1,282	
	รวม	40,334	15,706	18,092	13,260	4,503	16,128	33,891	6,443	

ที่มา : สถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2562 สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ ข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. ถึง 31 ธ.ค. 2562

2.2 สถิติคดีศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร

รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมในส่วนนี้เป็นการนำเสนอสถิติปริมาณคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น สถิติคดีศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2562 มีข้อมูลที่น่าสนใจในการนำเสนอ ดังนี้

2.2.1 คดีอาญาขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้น

ความผิดในคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ตามตารางที่ 2.8 พบว่า ในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนปริมาณคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาในศาลชั้นต้นรวมทั้งสิ้น 614,907 คดี โดยแบ่งเป็น คดีรับใหม่จำนวน 574,767 คดี คดีค้างมาจากปีก่อนหน้าจำนวน 38,053 คดี และคดีที่รับโอนมาอีกจำนวน 2,087 คดี ซึ่งคดีมากกว่าร้อยละ 90 ของความผิดในคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรเป็นคดีรับใหม่ มีเพียงร้อยละ 7 เท่านั้นที่เป็นคดีค้างมาและคดีที่รับโอนมา

ตารางที่ 2.8 จำนวนและร้อยละของคดีค้างมาและฟ้องใหม่ของบัญชีความอาญาชั้นฟ้องศาลชั้นต้นประจำปี พ.ศ. 2562

บัญชีความอาญาชั้นฟ้องศาลชั้นต้น	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
คดีรับใหม่	574,767	93.47
คดีค้างมา	38,053	6.18
คดีที่รับโอนมา	2,087	0.33
รวม	614,907	100.00

ที่มา : สำนักแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

2.2.2 การพิจารณาคดีอาญาเสร็จไป

ประเด็นดังกล่าวมีค่าทางสถิติที่เกี่ยวข้องปรากฏในตารางที่ 2.9

ตารางที่ 2.9 จำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานะคดีอาญาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร

สถานะคดี	ประเภทคดีอาญา	ร้อยละของคดีเสร็จไป
คดีที่เสร็จ	576,895	93.81
คดีค้างไป/คดีโอนไป	38,012	6.18
รวม	614,907	100.00

ที่มา : สำนักแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 2.9 พบว่า เมื่อพิจารณาคดีอาญาโดยแบ่งออกเป็นคดีที่เสร็จไปและคดีที่ค้างไป/คดีโอนไป มีจำนวนรวมทั้งหมด 614,907 คดี ทั้งนี้คดีอาญาที่แล้วเสร็จคิดเป็นร้อยละ 93.81 ของคดีอาญาทั้งหมดที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้น มีเพียงร้อยละ 6 เท่านั้น ที่เป็นคดีค้างไปและคดีโอนไปต่อไป

ตารางที่ 2.10 จำนวนและร้อยละคดีอาญาจำแนกตามคดีเสร็จไปในแต่ละผลการพิพากษา (เฉพาะคดีเสร็จไป) ของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร

ผลการพิพากษา (เฉพาะคดีเสร็จไป)	ประเภทคดีอาญา	ร้อยละผลการพิพากษา คดีเสร็จไป
พิพากษาให้โจทก์ชนะ	520,982	90.30
พิพากษาให้จำเลยชนะ/ยกคำร้อง	4,824	0.83
ยอมความ	3,803	0.65
ถอนฟ้อง	10,159	1.76
จำหน่ายคดีชั่วคราว	17,512	3.03
จำหน่ายคดี อื่นๆ	15,530	2.69
โดยเหตุอื่น	4,085	0.70
รวม	576,895	100.00

ที่มา : สำนักแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 2.10 พบว่าเมื่อพิจารณาคดีอาญาที่ได้รับการพิพากษาเสร็จไปในภาพรวมส่วนใหญ่ ศาลจะมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งพิพากษาให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีถึงร้อยละ 90 รองลงมาเป็นกรณีที่ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว และจำหน่ายคดีในลักษณะอื่นๆ ตามลำดับ

2.2.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการพิพากษาคดี

ประเด็นดังกล่าวมีค่าทางสถิติที่เกี่ยวข้องปรากฏในตารางที่ 2.11

ตารางที่ 2.11 จำนวนและร้อยละคดีอาญาจำแนกตามระยะเวลาในการพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร

ระยะเวลาที่ใช้พิพากษาคดีเสร็จไป	ประเภทคดีอาญา	ร้อยละของระยะเวลา
ไม่เกิน 1 เดือน	471,708	81.76
มากกว่า 1 แต่ไม่เกิน 3 เดือน	47,028	8.15
มากกว่า 3 แต่ไม่เกิน 6 เดือน	34,258	5.93
มากกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี	20,299	3.51
มากกว่า 1 ปี	3,619	0.62
รวม	576,912	100.00

ที่มา : สำนักแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 2.11 พบว่า ระยะเวลาคดีอาญาที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนทั้งหมด 576,912 คดี โดยระยะเวลาอัตราเฉลี่ยที่ศาลพิจารณาคดีอาญาจนแล้วเสร็จเป็นอัตราสูงสุด คือ ใช้ระยะเวลาพิพากษาคดีเสร็จไปไม่เกิน 1 เดือน มากถึงร้อยละ 80 รองลงมา คือ ใช้ระยะเวลามากกว่า 1 เดือนแต่ไม่เกิน 3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 8 และใช้ระยะเวลามากกว่า 3 แต่ไม่เกิน 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

2.2.4 ผู้เสียหายในคดีอาญา

ประเด็นดังกล่าวมีค่าทางสถิติที่เกี่ยวข้องปรากฏในตารางที่ 2.12

ตารางที่ 2.12 จำนวนและร้อยละผู้เสียหายจำแนกตามข้อหาที่พิจารณาเสร็จไปในคดีอาญาแต่ละประเภทความผิดของศาลชั้นต้นที่วราขอาญาจักรและจำแนกตามเพศ

ประเภทความผิด	เพศผู้เสียหาย		เพศผู้เสียหาย		รวม	รวมร้อยละ
	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ		
ข่มขืนกระทำชำเรา	202	16.37	2,468	41.33	2,670	37.05
อนาจาร	312	25.28	2,111	35.35	2,423	33.62
ความผิดเกี่ยวกับเพศ (กรณีที่ไม่ใช่ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและอนาจาร)	563	45.62	886	14.84	1,449	20.11
ความผิดต่อ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539	17	1.38	197	3.30	214	2.97
ความผิดต่อ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551	18	1.46	128	2.14	146	2.03
พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546	102	8.27	21	0.35	123	1.71
ความผิดต่อ พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550	20	1.62	161	2.70	181	2.51
รวม	1,234	100.00	5,972	100.00	7,206	100.00

ที่มา : สำนักแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 2.12 เมื่อพิจารณาในมิติของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม พบว่า จำนวนผู้เสียหายที่เกิดขึ้นในกระบวนการของศาลชั้นต้นมีจำนวนทั้งสิ้น 7,206 ราย ซึ่งผู้เสียหายเพศชายจำนวน 1,234 ราย และผู้เสียหายเพศหญิงจำนวน 5,972 ราย ผู้เสียหายเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าผู้เสียหายเพศชาย อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงผู้เสียหายจำแนกตามเพศที่มีแนวโน้มตกเป็นเหยื่อจากความผิดอาญาประเภทต่างๆ พบว่า ผู้เสียหายเพศชายส่วนใหญ่ได้รับความเสียหายจากการถูกกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ (กรณีที่ไม่ใช่ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและอนาจาร) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 45.62 รองลงมา คือ ความผิดเกี่ยวกับอนาจาร คิดเป็นร้อยละ 25.28 ในขณะที่ผู้เสียหายเพศหญิงส่วนใหญ่ได้รับความเสียหายจากการข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 41.33 รองลงมา คือ ความผิดเกี่ยวกับอนาจาร คิดเป็นร้อยละ 35.35 ตามลำดับ

2.2.5 การปล่อยตัวชั่วคราวในคดีอาญา

ประเด็นดังกล่าวมีค่าทางสถิติที่เกี่ยวข้องปรากฏในตารางที่ 2.13

ตารางที่ 2.13 จำนวนและร้อยละการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหา/จำเลยในคดีอาญาของศาลชั้นต้น พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามสัญชาติของผู้ต้องหา/จำเลยของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร

สัญชาติของผู้ต้องหา/ จำเลยของศาลชั้นต้น	พ.ศ. 2560	ร้อยละ	พ.ศ. 2561	ร้อยละ	พ.ศ. 2562	ร้อยละ
สัญชาติไทย						
จำนวนคำร้อง	223,716		215,418		196,028	
อนุญาต	209,748	93.76	195,617	90.81	184,292	94.01
ไม่อนุญาต	13,968	6.24	19,801	9.19	11,736	5.99
หลบหนี (หลังจากได้รับอนุญาต)	3,294	1.57	3,689	1.89	2,808	1.52
ไม่ใช่สัญชาติไทย						
จำนวนคำร้อง	3,112		4,225		3,095	
อนุญาต	2,728	87.66	3,527	83.48	2,568	82.97
ไม่อนุญาต	384	12.34	698	16.52	527	17.03
หลบหนี (หลังจากได้รับอนุญาต)	63	2.31	184	5.22	174	6.78
รวมทุกสัญชาติ						
จำนวนคำร้อง	226,828		219,643		199,123	
อนุญาต	212,476	93.67	199,144	90.67	186,860	93.84
ไม่อนุญาต	14,352	6.33	20,499	9.33	12,263	6.16
หลบหนี (หลังจากได้รับอนุญาต)	63	0.03	184	0.09	174	0.09

ที่มา : สำนักแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 2.13 เมื่อพิจารณาถึงจำนวนการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหา/จำเลยในคดีอาญาของศาลชั้นต้นระหว่างปี พ.ศ. 2560-2562 โดยจำแนกตามสัญชาติของผู้ต้องหา/จำเลยของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร พบว่า ภาพรวมของผู้ต้องหา/จำเลยสัญชาติไทยมีจำนวนคำร้องและการได้รับอนุญาตให้มีการปล่อยตัวชั่วคราวลดลง ผู้ต้องหา/จำเลยสัญชาติอื่นในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนคำร้องและผู้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวลดลงจากปีก่อนหน้าค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงสถิติในรูปแบบร้อยละพบว่าผู้ต้องหา/จำเลยสัญชาติไทยในปี พ.ศ. 2562 มีร้อยละของการได้รับการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวน้อยที่สุดในขณะที่ผู้ต้องหา/จำเลยสัญชาติอื่นๆ มีแนวโน้มได้รับการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวน้อยลงในช่วง 3 ปีดังกล่าว ข้อค้นพบที่น่าสนใจคือผู้ต้องหา/จำเลยสัญชาติอื่นๆ มีแนวโน้มการหลบหนีหลังจากการได้รับการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

2.2.6 การไกล่เกลี่ย

ประเด็นดังกล่าวมีค่าทางสถิติที่เกี่ยวข้องปรากฏในตารางที่ 2.14

ตารางที่ 2.14 จำนวนคดีอาญาที่เข้าสู่การไกล่เกลี่ย คดีอาญาที่ไกล่เกลี่ยสำเร็จและร้อยละคดีอาญาที่ไกล่เกลี่ยสำเร็จ พ.ศ. 2560-2562

ปี	คดีที่เข้าสู่การไกล่เกลี่ย	คดีไกล่เกลี่ยสำเร็จ	ร้อยละไกล่เกลี่ยสำเร็จ
2560	12,530	6,964	55.57
2561	4,217	1,704	40.40
2562	15,111	6,601	43.68

ที่มา : สำนักแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 2.14 เมื่อพิจารณาถึงจำนวนคดีที่เข้าสู่การไกล่เกลี่ย จำนวนคดีที่ไกล่เกลี่ยสำเร็จ และร้อยละคดีที่ไกล่เกลี่ยสำเร็จ ในปี พ.ศ. 2562 มีคดีที่เข้าสู่การไกล่เกลี่ยมากกว่าปีก่อนหน้าและมีอัตราของการไกล่เกลี่ยสำเร็จมากถึงร้อยละ 40 เมื่อดูค่าเฉลี่ยระหว่างสามปีที่ผ่านมา พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 มีอัตราเฉลี่ยของการไกล่เกลี่ยสำเร็จมากกว่าปีอื่นๆ อยู่ที่ร้อยละ 50

2.3 สถิติคดีศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร

สถิติคดีศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักรประจำปี พ.ศ. 2562 เป็นสถิติเกี่ยวกับการดำเนินคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวของประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 คดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัว

ประเด็นดังกล่าวมีข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้องปรากฏในตารางที่ 2.15

ความผิดในคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2562 ตามตารางที่ 2.15 พบว่า ในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนปริมาณคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวรวมทั้งสิ้น 16,031 คดี โดยแบ่งเป็นคดีรับใหม่จำนวน 14,804 คดี คดีค้างมาจากปีก่อนหน้าจำนวน 1,227 คดี ซึ่งคดีมากกว่าร้อยละ 90 ของความผิดในคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นคดีรับใหม่ มีเพียงส่วนน้อยเพียงร้อยละ 7 เท่านั้นที่เป็นคดีค้างมาจากปีก่อนหน้า

ตารางที่ 2.15 จำนวนและร้อยละคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักรประจำปี พ.ศ. 2562 จำแนกตามสถานะคดี

สถิติคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร	จำนวน(คดี)	ร้อยละ
คดีรับใหม่	14,804	92.34
คดีค้างมา	1,227	7.65
รวม	16,031	100.00

ที่มา : สำนักแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

2.3.2 ผลการพิพากษาจำแนกตามคดีเสร็จไป

จากตารางที่ 2.16 พบว่า สถิติคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร จำแนกรายละเอียดตามคดีเสร็จไปส่วนใหญ่เป็นคดีที่พิจารณาได้แล้วเสร็จจำนวน 15,034 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 93.78 ของจำนวนคดีอาญาทั้งหมดของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักรเลยทีเดียว โดยส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นการจำหน่ายคดีแบบการยุติโดยไม่มีคำพิพากษาจำนวน 7,827 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 52.06 (ประมาณครึ่งหนึ่ง) ของจำนวนคดีที่แล้วเสร็จทั้งหมด ในขณะที่ผลการพิพากษารองลงมา คือ การพิพากษาให้โจทก์ชนะ จำนวน 3,564 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 23.71 ของจำนวนคดีที่แล้วเสร็จทั้งหมด

ตารางที่ 2.16 จำนวนและร้อยละคดีอาญาที่แล้วเสร็จของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2562 จำแนกตามคดีเสร็จไป

ผลการพิพากษาจำแนกตามคดีเสร็จไปของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร	จำนวน(คดี)	ร้อยละ
พิพากษาให้โจทก์ชนะ	3,564	23.71
พิพากษาให้จำเลยชนะ/ยกคำร้อง	312	2.08
ยอมความ	36	0.24
ถอนฟ้อง/คำร้องขอ	31	0.21
จำหน่ายคดี (ออกจากสารบบ)	1,035	6.88
จำหน่ายคดี (ยุติคดีโดยไม่มีคำพิพากษา)	7,827	52.06
จำหน่ายคดี (อื่นๆ)	1,657	11.02
โดยเหตุอื่น	572	3.80
รวม	15,034	100.00

ที่มา : สำนักแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

2.3.3 การตัดสินคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัว

ประเด็นดังกล่าวมีข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้องปรากฏในตารางที่ 2.17

ตารางที่ 2.17 จำนวนจำเลยในภาพรวม คนที่ศาลตัดสินลงโทษ คนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไข คนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไข และคนที่ศาลใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. 2562

ช่วงอายุ	จำเลย	ศาลตัดสินลงโทษ	ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไข	ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไข	ศาลใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา
อายุไม่เกิน 15 ปี	3,825	1,407	147	37	2,234
อายุมากกว่า 15 แต่ไม่เกิน 18 ปี	13,468	4,783	545	135	8,005
อายุมากกว่า 18 ปี	987	549	37	5	396
รวม	18,280	6,739	729	177	10,635

ที่มา : สำนักแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนจำเลยในภาพรวม คนที่ศาลตัดสินลงโทษ คนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไข คนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไข และคนที่ศาลใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาปี พ.ศ. 2562 (ในแต่ละช่วงอายุ) ปรากฏในตารางที่ 2.17 พบว่า ไม่ว่าจะเป็จำเลยในภาพรวม คนที่ศาลตัดสินลงโทษ คนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไข คนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไข และคนที่ศาลใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา โดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงอายุมากกว่า 15 แต่ไม่เกิน 18 ปี

ตารางที่ 2.18 จำนวนและร้อยละจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษในแต่ละประเภทการกำหนดโทษของคดีอาญา พ.ศ. 2562

ประเภทการกำหนดโทษ	จำเลย (เฉพาะคนที่ศาลตัดสินลงโทษ)	
	จำนวน	ร้อยละ
จำคุก	194	2.88
ปรับ	155	2.30
ทั้งจำทั้งปรับ	83	1.23
ริบทรัพย์	4	0.06
รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษและกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติ (ปอ.ม.56)	758	11.25
เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรม (ม.142(1))	2,368	35.14
เปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมประพฤติ โดยกำหนดเงื่อนไข (ม.142(2))	162	2.40
ให้ส่งตัวไปเรือนจำหลังจากอายุครบ 24 ปีบริบูรณ์ ตาม ม.142 วรรคสอง	40	0.59
วิธีการสำหรับเด็ก ตาม ปอ.ม.74	997	14.79
อื่นๆ	1,978	29.35
รวม	6,739	100.00

ที่มา : สำนักแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 2.18 เมื่อพิจารณาเฉพาะจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ พบว่าส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนได้รับการตัดสินให้เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรม (มาตรา 142 (1)) ซึ่งมีจำนวน 2,368 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 35.14 ของเด็กและเยาวชนที่ถูกตัดสินลงโทษทั้งหมดจำนวน 6,739 คน ในขณะที่การถูกกำหนดโทษทางอาญาแบบปกติ เช่น การจำคุก การปรับ การทั้งจำทั้งปรับ และการริบทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 2.88, 2.30, 1.23, และ 0.06 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3

กระบวนการหลังการพิจารณาคดี สถิติการบังคับโทษในเรือนจำ การสั่งคุมประพฤติ และการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

3.1 สถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบังคับโทษในเรือนจำ

กรมราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานหลักที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องขังและการบังคับโทษในเรือนจำ สำหรับสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบังคับโทษในเรือนจำเป็นสถิติที่กรมราชทัณฑ์ได้รวบรวมจากกองแผนงาน ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ที่น่าสนใจโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 ประเภทผู้ต้องขัง

ประเด็นเรื่องประเภทผู้ต้องขังดังกล่าวมีสถิติที่เกี่ยวข้องปรากฏในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนและร้อยละผู้ต้องขังในระหว่างปี พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามประเภทผู้ต้องขัง

ประเภทผู้ต้องขัง	2560	ร้อยละ	2561	ร้อยละ	2562	ร้อยละ
นักโทษเด็ดขาด	260,023	80.59	306,020	82.05	307,164	83.66
ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา	28,664	8.88	31,376	8.41	28,238	7.69
ผู้ต้องขังระหว่างไต่สวน-พิจารณา	11,156	3.46	10,587	2.84	9,753	2.66
ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวน	21,148	6.55	22,039	5.91	20,175	5.49
เยาวชนที่ถูกฝากขัง	64	0.02	56	0.02	42	0.01
ผู้ถูกกักกัน	14	0.00	17	0.00	31	0.01
ผู้ถูกกักขัง	1,565	0.49	2,884	0.77	1,759	0.48
รวม	322,634	100.00	372,979	100.00	367,162	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ/กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์ ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 3.1 พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 ภาพรวมของผู้ต้องขังที่ยังไม่จำแนกประเภทของผู้ต้องขังมีปริมาณมากกว่า 300,000 คน โดยพบว่าปี พ.ศ. 2562 มีผู้ต้องขังทั้งหมด 367,162 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่ลดลงจากปีก่อนหน้า (พ.ศ. 2561) แต่ยังคงถือว่าเป็นจำนวนที่สูงกว่าช่วงปี พ.ศ. 2560

จากร้อยละของประเภทผู้ต้องขัง พบว่า ร้อยละผู้ต้องขังในแต่ละประเภทในช่วงสามปีที่ผ่านมาผู้ต้องขังส่วนใหญ่ มีสถานะเป็นนักโทษเด็ดขาดและอัตราร้อยละของนักโทษเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่ร้อยละของผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีทั้งสามกลุ่มมีแนวโน้มลดลง

3.1.2 นักโทษเด็ดขาดจำแนกตามลักษณะความผิด

กรณีนักโทษเด็ดขาดจำแนกตามลักษณะความผิดมีสถิติข้อมูลที่เปรียบเทียบปรากฏตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนและร้อยละนักโทษเด็ดขาดระหว่างปี พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามลักษณะความผิด

ลักษณะความผิด	2560	ร้อยละ	2561	ร้อยละ	2562	ร้อยละ
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	27,211	10.46	28,182	9.21	23,721	7.72
พ.ร.บ. ยาเสพติดฯ	189,901	73.03	236,128	77.16	246,504	80.25
ความผิดต่อชีวิต	17,059	6.56	17,235	5.63	16,264	5.29
ความผิดต่อร่างกาย	4,613	1.77	2,212	0.72	1,826	0.59
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	9,251	3.56	9,385	3.07	9,427	3.07
ภัยอันตรายต่อประชาชน	364	0.14	57	0.02	49	0.02
อื่นๆ	11,621	4.47	12,821	4.19	9,373	3.05
รวม	260,020	100.00	306,020	100.00	307,164	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ/กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์ ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 3.2 พบว่าในระหว่างปี พ.ศ. 2560-2562 จำนวนนักโทษเด็ดขาดมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนผู้กระทำผิดที่เป็นนักโทษเด็ดขาด 307,164 คน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงอัตราร้อยละนักโทษเด็ดขาดในแต่ละปี โดยจำแนกตามลักษณะความผิด พบว่า ลักษณะความผิดที่มีแนวโน้มลดลง ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดต่อชีวิต ความผิดต่อร่างกาย และความผิดอื่นๆ แต่ในทางตรงกันข้ามความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติยาเสพติดฯ กลับมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ความผิดเกี่ยวกับเพศและภัยอันตรายต่อประชาชนมีแนวโน้มลดลงในปี พ.ศ. 2561 และมีระดับคงที่ในปี พ.ศ. 2562 เพราะฉะนั้นนักโทษเด็ดขาด โดยส่วนใหญ่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

เมื่อจำแนกนักโทษเด็ดขาดตามเพศมีสถิติข้อมูลที่เปรียบเทียบปรากฏตามตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 จำนวนและร้อยละนักโทษเด็ดขาด พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามเพศ

พ.ศ.	เพศ				รวม
	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ	
2560	225,107	86.57	34,916	13.43	260,023
2561	265,577	86.78	40,443	13.22	306,020
2562	267,147	86.97	40,017	13.03	307,164

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ/กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์ ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 3.3 ถึงแม้พบว่านักโทษเด็ดขาดในแต่ละปีมีจำนวนไม่เท่ากัน แต่เมื่อพิจารณาถึงอัตราร้อยละจำนวนนักโทษเด็ดขาดจำแนกตามเพศ พบว่า ในแต่ละปีนักโทษเด็ดขาดเพศชายมีตัวเลขอยู่ที่ประมาณกว่าร้อยละ 80 ในขณะที่เพศหญิงอยู่ที่ร้อยละ 13-14 นอกจากนี้ยังพบว่านักโทษเด็ดขาดเพศชายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อย และในทางตรงกันข้ามนักโทษเด็ดขาดเพศหญิงก็มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยเช่นกันในช่วง 3 ปีดังกล่าว

ตารางที่ 3.4 จำนวนและร้อยละนักโทษเด็ดขาดระหว่างปี พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	2560	ร้อยละ	2561	ร้อยละ	2562	ร้อยละ
ไม่เกิน 18 ปี	407	0.16	768	0.25	612	0.20
กว่า 18 - 20 ปี	7,867	3.03	9,689	3.17	8,639	2.81
กว่า 20 - 21 ปี	9,381	3.61	8,993	2.94	7,602	2.47
กว่า 21 - 25 ปี	36,075	13.87	42,878	14.01	41,484	13.51
กว่า 25 - 30 ปี	52,119	20.04	62,138	20.31	62,326	20.29
กว่า 30 - 35 ปี	55,338	21.28	61,362	20.05	60,414	19.67
กว่า 35 - 40 ปี	40,623	15.62	50,248	16.42	53,125	17.30
กว่า 40 - 45 ปี	24,286	9.34	28,998	9.48	31,652	10.30
กว่า 45 - 50 ปี	15,492	5.96	17,871	5.84	18,041	5.87
กว่า 50 - 60 ปี	13,649	5.25	17,440	5.70	17,713	5.77
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	4,783	1.84	5,635	1.84	5,556	1.81
รวม	260,020	100.00	306,020	100.00	307,164	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ/กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์ ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 3.4 พบว่าในปี พ.ศ. 2560 นักโทษเด็ดขาดส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในช่วงอายุกว่า 30-35 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 21.28 แต่ในปี พ.ศ. 2561 และ 2562 นักโทษเด็ดขาดส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุกว่า 25-30 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 20.31 และ 20.29 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในภาพรวมของทั้ง 3 ปีดังกล่าว นักโทษเด็ดขาดในช่วงอายุกว่า 25 ปี ถึงอายุ 40 ปี มีอัตราร้อยละรวมกันแล้วอยู่ที่ประมาณร้อยละ 56-57 ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มอายุส่วนใหญ่ของนักโทษเด็ดขาด

ตารางที่ 3.5 จำนวนและร้อยละนักโทษเด็ดขาด พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ

จำนวนครั้งที่ต้องโทษ	2560	ร้อยละ	2561	ร้อยละ	2562	ร้อยละ
ต้องโทษครั้งที่ 1	181,479	69.79	210,378	68.73	205,406	66.87
ต้องโทษครั้งที่ 2	58,592	22.53	71,358	23.31	75,008	24.42
ต้องโทษครั้งที่ 3	14,239	5.48	17,053	5.57	18,947	6.17
ต้องโทษครั้งที่ 4	3,697	1.42	4,650	1.52	5,136	1.67
ต้องโทษ 5 ครั้งขึ้นไป	2,013	0.77	2,641	0.86	2,667	0.87
รวม	260,020	100.00	306,080	100.00	307,164	100.00

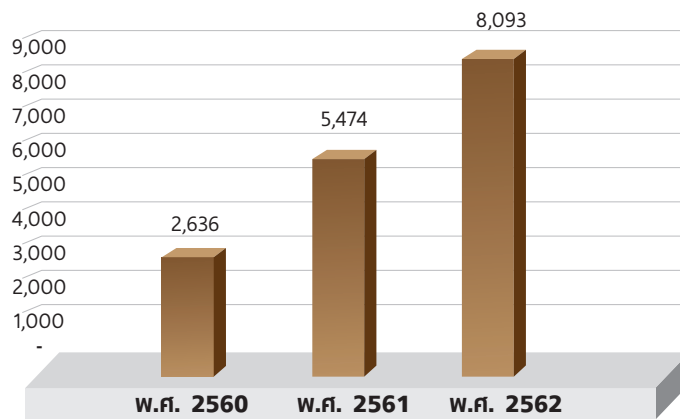
ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ/กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์ ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 3.5 พบว่านักโทษเด็ดขาดส่วนใหญ่ในแต่ละปีเป็นนักโทษที่ต้องโทษในครั้งแรก ซึ่งมีจำนวนประมาณ 2 ใน 3 ของนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงอัตราร้อยละของจำนวนครั้งที่ต้องโทษ สิ่งที่น่าสนใจคือ ร้อยละนักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษในครั้งแรกมีแนวโน้มลดลง แต่ร้อยละนักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป (การกระทำผิดซ้ำ) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

3.1.3 ผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ

ประเด็นดังกล่าวมีค่าทางสถิติที่เกี่ยวข้องปรากฏในภาพที่ 3.1

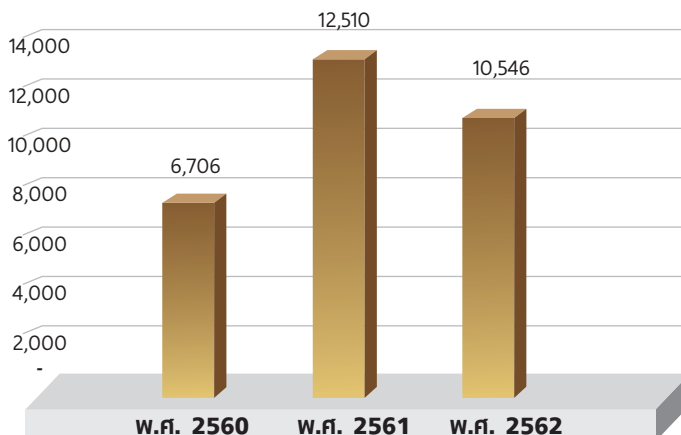
ภาพที่ 3.1 จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ พ.ศ. 2560-2562

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ/กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์ ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากภาพที่ 3.1 แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ ในปี พ.ศ. 2560-2562 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ หากเปรียบเทียบกับจำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งหมดในปี พ.ศ. 2562 จำนวน 307,164 คน พบว่านักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษปี พ.ศ. 2562 คิดเป็นร้อยละ 2.63 จากจำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด

ภาพที่ 3.2 จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษ พ.ศ. 2560-2562

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ/กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์ ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากภาพที่ 3.2 แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษ ในปี พ.ศ. 2560-2562 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยพบว่าความแตกต่างของจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษใน ปี พ.ศ. 2561 มีปริมาณมากกว่าปี พ.ศ. 2560 เกือบ 1 เท่า ในขณะที่ปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนน้อยกว่าปีก่อนหน้าเพียงเล็กน้อย หากนำข้อมูลที่ได้มาทำการเปรียบเทียบกับจำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งหมดในปี พ.ศ. 2562 จำนวน 307,164 คน พบว่า นักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการลดวันต้องโทษในปี พ.ศ. 2562 คิดเป็นร้อยละ 3.43 จากจำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด

3.1.4 การกระทำผิดซ้ำ

ในประเด็นเรื่องการกระทำผิดซ้ำมีประเด็นที่น่าสนใจ โดยคำนิยามของการกระทำผิดซ้ำของกรมราชทัณฑ์ การกระทำผิดซ้ำ คือ นักโทษเด็ดขาดที่ถูกปล่อยตัวออกจากเรือนจำไปแล้วทั้งกรณีพ้นโทษแบบมีเงื่อนไขและไม่มีเงื่อนไขในช่วงปีงบประมาณหนึ่งๆ แล้วหวนกลับมากระทำผิดซ้ำโดยถูกส่งตัวเข้าสู่เรือนจำอีกครั้ง ทั้งในกรณีผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีและนักโทษเด็ดขาด ภายในระยะเวลาช่วงหนึ่งที่กำหนดไว้หลังการปล่อยตัวดังกล่าว

ตารางที่ 3.6 จำนวนผู้ต้องขังที่มีการกระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปล่อยตัวในปีแรกของระยะเวลาการติดตามพฤติกรรมผู้ต้องขัง พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามประเภทคดี

ประเภทคดี	จำนวนผู้ต้องขังที่มีการกระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปล่อยตัวในปีแรกของระยะเวลาการติดตามพฤติกรรมผู้ต้องขัง		
	2560	2561	2562
ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร	2	1	2
ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย	1	1	10
ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง	101	62	112
ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม	54	56	84
ความผิดเกี่ยวกับศาสนา	2	1	0
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน	3	7	9
ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน	22	21	22
ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง	97	66	144
ความผิดเกี่ยวกับการค้า	1	1	7
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	217	154	154
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	879	553	706
ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง	159	126	137
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	3,099	2,851	3,701
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด(พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ พ.ร.บ.สารระเหย พ.ร.บ.วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท)	13,014	11,041	13,879
อื่นๆ (หลายประเภท เช่น พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ร.บ.การพนัน พ.ร.บ.อาวุธปืน พ.ร.บ.คนเข้าเมือง ลหุโทษ ฯลฯ)	9,935	9,151	12,255
รวม	27,586	24,092	31,222

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ/กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์

จากตารางที่ 3.6 เมื่อพิจารณาถึงจำนวนผู้ต้องขังที่มีการกระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปล่อยตัวในปีแรกของระยะเวลาการติดตามพฤติกรรมผู้ต้องขัง ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 พบว่า แนวโน้มจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำลดลงในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2560 กับ 2561 แต่กลับมีแนวโน้มจำนวนเพิ่มขึ้นในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2561 กับ 2562 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะความผิด พบว่าผู้กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่กระทำผิดซ้ำในคดีหรือความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (พระราชบัญญัติยาเสพติดฯ, พระราชบัญญัติสารระเหย, พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท) สูงที่สุด คิดเป็นเกือบครึ่งหนึ่งของนักโทษที่มีการกระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปล่อยตัวในปีแรกของระยะเวลาการติดตามพฤติกรรมผู้ต้องขังทั้งหมด กระทำผิดซ้ำลำดับรองลงมาคือประเภทอื่นๆ (หลายประเภท เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้, พระราชบัญญัติการพนัน, พระราชบัญญัติอาวุธปืน, พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง, ลหุโทษ ฯลฯ)

3.2 สถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการสังคมประพฤติ

กรมคุมประพฤติเป็นหน่วยงานสำคัญอีกหน่วยงานหนึ่งเกี่ยวกับกระบวนการหลังการพิจารณาคดี ทั้งนี้สถิติต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการสังคมประพฤติ ได้รับการรวบรวมโดยกลุ่มติดตามประเมินผล กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมคุมประพฤติ ซึ่งมีรายละเอียดที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

3.2.1 สถิติผู้ถูกคุมประพฤติทั่วประเทศ

สถิติของผู้ถูกคุมประพฤติทั่วประเทศประเด็นดังกล่าวมีสถิติที่เกี่ยวข้องปรากฏในตารางที่ 3.7 ตารางที่ 3.7 จำนวนและร้อยละผู้ถูกคุมประพฤติทั่วประเทศ พ.ศ. 2560-2562

พ.ศ.	ประเภท				รวม
	ผู้ใหญ่	ร้อยละ	เด็กและเยาวชน	ร้อยละ	
2560	156,917	96.42	5,834	3.58	162,751
2561	175,013	97.97	3,629	2.03	178,642
2562	172,902	98.65	2,371	1.35	175,273

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562 จาก กลุ่มติดตามประเมินผล กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

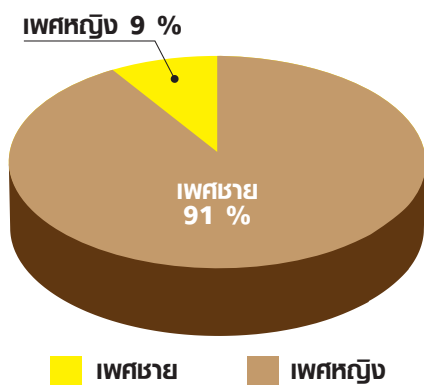
จากตารางที่ 3.7 พบว่าจำนวนผู้ถูกคุมประพฤติทั่วประเทศประจำปี พ.ศ. 2560-2562 มีจำนวน 155,000-175,000 คน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นอัตราร้อยละโดยจำแนกตามประเภทกลุ่มผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชนที่ถูกคุมประพฤติ พบว่าในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ร้อยละผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2562 จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกคุมประพฤติมีจำนวนลดลงจากปี พ.ศ. 2560 มากกว่าครึ่งหนึ่ง (จาก 5,834 ลดลงเหลือ 2,371)

เมื่อพิจารณาจากตัวเลขของผู้ถูกคุมประพฤติทั่วประเทศจำแนกตามเพศของผู้ถูกคุมประพฤติ จากภาพที่ 3.3 และตารางที่ 3.8 พบว่าในปี พ.ศ. 2562 ผู้ใหญ่ที่ถูกคุมประพฤติโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากถึงร้อยละ 90 และเป็นกลุ่มที่อายุมากกว่า 24 ปี เพศหญิงในวัยผู้ใหญ่ที่ถูกคุมประพฤติคิดเป็นร้อยละ 9 ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า ผู้ที่มีอายุมากกว่า 24 ปี และถูกคุมประพฤติก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน

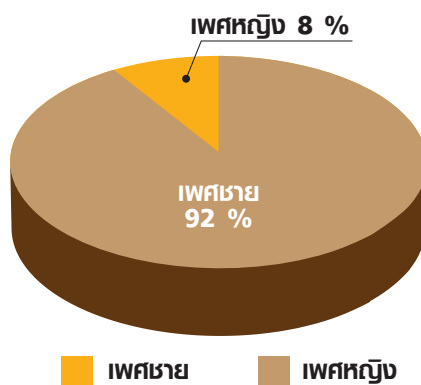
สถิติเด็กและเยาวชนที่ถูกคุมประพฤติโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 90 เพศหญิงคิดเป็นเพียงร้อยละ 8 เช่นเดียวกันหากพิจารณากลุ่มช่วงอายุของเด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 15-17 ปี มีจำนวนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 80

ภาพที่ 3.3 จำนวนของผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชนจำแนกตามเพศ

ผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่จำแนกตามเพศ

ผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นเด็กและเยาวชนจำแนกตามเพศ

ตาราง 3.8 จำนวนและร้อยละผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชนจำแนกตามช่วงอายุ

ผู้ถูกคุมประพฤติ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ใหญ่		
18 ถึง 24 ปี	41,773	24.15
มากกว่า 24 ปี	131,129	75.84
รวม	172,902	100.00
เด็กและเยาวชน		
10 ถึง 14 ปี	297	12.52
15 ถึง 17 ปี	2,074	87.47
รวม	2,371	100.00

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2562 จาก กลุ่มติดตามประเมินผล กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

3.2.2 สถิติการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ

ตารางที่ 3.9 จำนวนและร้อยละผู้ถูกคุมความประพฤติที่ได้รับการพักการลงโทษและการลดวันต้องโทษ ประจำปี พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามเพศ

สถานะ	2560	ร้อยละ	2561	ร้อยละ	2562	ร้อยละ
พักการลงโทษ						
ชาย	2,044	73.79	4,314	79.80	7,180	78.17
หญิง	726	26.21	1,092	20.20	2,005	21.83
รวม	2,770	100.00	5,406	100.00	9,185	100.00

สภานะ:	2560	ร้อยละ:	2561	ร้อยละ:	2562	ร้อยละ:
ลดวันต้องโทษ						
ชาย	4,975	80.53	10,175	82.80	8,154	82.92
หญิง	1,203	19.47	2,114	17.20	1,680	17.08
รวม	6,178	100.00	12,289	100.00	9,834	100.00
รวมทั้งหมด						
ชาย	7,019	78.44	14,489	81.88	15,334	80.62
หญิง	1,929	21.56	3,206	18.12	3,685	19.38
รวม	8,948	100.00	17,695	100.00	19,019	100.00

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562 จาก กลุ่มติดตามประเมินผล กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

จากตารางที่ 3.9 พบว่าผู้ถูกคุมประพฤติที่ได้รับการพักการลงโทษและการลดวันต้องโทษในช่วง ปี พ.ศ. 2560-2562 มีแนวโน้มจำนวนภาพรวมเพิ่มขึ้น (ยกเว้นในกรณีได้รับการลดวันต้องโทษในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนลดลงจากปีก่อนหน้า) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงอัตราร้อยละพร้อมกับการจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายมีแนวโน้มได้รับการพักการลงโทษและได้รับการลดวันต้องโทษเพิ่มขึ้น ในขณะที่เพศหญิงมีแนวโน้มลดลง

3.2.3 สถิติผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

ตารางที่ 3.10 จำนวนและร้อยละผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามลักษณะการคุมตัว

พ.ศ	แบบควบคุมตัว				แบบไม่ ควบคุมตัว	ร้อยละ	รวม
	เข้มงวด	ร้อยละ	ไม่เข้มงวด	ร้อยละ			
2560	2,711	3.10	22,251	25.48	62,376	71.42	87,338
2561	2,677	2.03	22,701	17.21	106,544	80.76	131,922
2562	2,383	1.56	19,478	12.73	131,111	85.71	152,972

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562 จาก กลุ่มติดตามประเมินผล กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

จากตารางที่ 3.10 เมื่อพิจารณาถึงจำนวนและร้อยละผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามลักษณะการคุมตัว พบว่า ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เข้ารับการฟื้นฟูแบบไม่ถูกควบคุมตัว และพบว่าทั้งจำนวนและร้อยละการไม่ควบคุมตัวมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ขณะเดียวกันในกรณีที่เป็นการฟื้นฟูสมรรถภาพแบบควบคุมตัว พบว่าผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยส่วนใหญ่เป็นการควบคุมแบบไม่เข้มงวด แต่ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมแบบเข้มงวดหรือไม่เข้มงวดต่างก็มีแนวโน้มจำนวนและร้อยละในปริมาณที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัดในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 3.11 จำนวนและร้อยละผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามลักษณะความผิด

ลักษณะความผิด	2560	ร้อยละ:	2561	ร้อยละ:	2562	ร้อยละ:
เสพ	71,982	82.42	111,010	84.15	129,054	84.36
เสพและครอบครอง	12,713	14.56	18,414	13.96	20,950	13.70
เสพและครอบครองเพื่อจำหน่าย	1,419	1.62	1,673	1.27	2,111	1.38
เสพและจำหน่าย	1,224	1.40	825	0.63	857	0.56
รวม	87,338	100.00	131,922	100.00	152,972	100.00

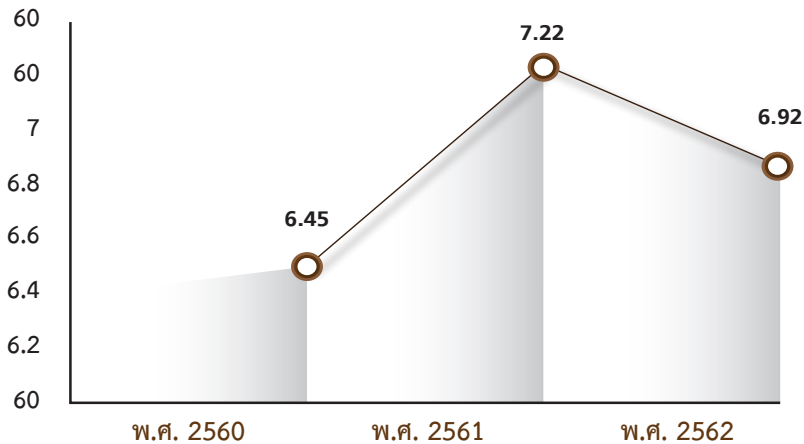
ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562 จาก กลุ่มติดตามประเมินผล กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

จากตารางที่ 3.11 เมื่อพิจารณาถึงจำนวนและร้อยละผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 โดยจำแนกตามลักษณะความผิด พบว่า ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่พื้นฐานกระทำความผิดเสพยาเสพติด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80 โดยประมาณ ในขณะที่ลักษณะความผิดรองลงมา คือ การฟื้นฟูฐานกระทำความผิดเสพและครอบครองยาเสพติด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 13-14 โดยประมาณ

3.2.4 การกระทำผิดซ้ำ

เรื่องการกระทำผิดซ้ำตามคำนิยามของกรมคุมประพฤติ คือ ผู้พ้นคุมประพฤติด้วยดีแล้วกลับมากระทำผิดและกลับเข้าสู่ระบบของกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือกรมคุมประพฤติแล้วแต่กรณีอีกครั้งหนึ่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งประเด็นการกระทำผิดซ้ำมีอัตราการกระทำผิดตามสถิติที่เกี่ยวข้องปรากฏในภาพที่ 3.4

ภาพที่ 3.4 อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นการคุมประพฤติ พ.ศ. 2560-2562

จากภาพที่ 3.4 พบว่าอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นการคุมประพฤติ ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2562 ก็มีอัตราลดลงเล็กน้อยจากปีก่อนหน้า แต่ก็ยังถือว่าสูงกว่าในปี พ.ศ. 2560

3.3 สถิติเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการหลังการพิจารณาคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มเปราะบางอย่างหนึ่ง สำหรับสถิติที่ถูกลำมาใช้ในการนำเสนอเป็นสถิติที่เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งได้มีการรวบรวมโดยกองยุทธศาสตร์และแผนงานกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น สถิติข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด และการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน รายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

ข้อมูลจำนวนเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ทั่วประเทศประจำปี พ.ศ. 2560-2562 ปรากฏในตารางสถิติข้อมูล ตารางที่ 3.12

ตารางที่ 3.12 จำนวนเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทั่วประเทศประจำปี พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามเพศ

IWF	จำนวนเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ					
	พ.ศ. 2560	ร้อยละ	พ.ศ. 2561	ร้อยละ	พ.ศ. 2562	ร้อยละ
ชาย	22,982	92.58	20,803	92.29	18,545	92.30
หญิง	1,842	7.42	1,739	7.71	1,548	7.70
รวม	24,824	100.00	22,542	100.00	20,093	100.00

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562 จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมพินิจฯ ข้อมูลระหว่าง 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 3.12 พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทั่วประเทศ (ทั้งในภาพรวมและจำแนกประเภทเป็นหญิงและชาย) มีแนวโน้มจำนวนลดลง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนความแตกต่างระหว่างหญิงและชายในแต่ละปี พบว่ามีแนวโน้มคงที่ กล่าวคือ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งคิดเป็นร้อยละประมาณ 92-93 ในขณะที่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละประมาณ 7-8 เท่านั้น

ตารางที่ 3.13 จำนวนเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศประจำปี พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามเพศ

IWF	จำนวนเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกฯ ทั่วประเทศ					ร้อยละ
	พ.ศ. 2560	ร้อยละ	พ.ศ. 2561	ร้อยละ	พ.ศ. 2562	
ชาย	6,171	92.33	7,787	90.03	7,442	93.68
หญิง	512	7.66	862	9.96	502	6.31
รวม	6,683	100.00	8,649	100.00	7,944	100.00

จากตารางที่ 3.13 พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 เด็กและเยาวชนอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ทั่วประเทศ (ทั้งในภาพรวมและจำแนกประเภทเป็นหญิงและชาย) มีแนวโน้มจำนวนเพิ่มและลดลงอย่างไม่คงที่ เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนความแตกต่างระหว่างหญิงและชายในแต่ละปี พบว่า เพศชายยังคงกระทำความผิดมากกว่าเพศหญิง ซึ่งเด็กและเยาวชน เพศชายกระทำความผิดคิดเป็นร้อยละประมาณ 90 ในขณะที่เพศหญิงกระทำความผิด คิดเป็นร้อยละ 10 ร้อยละเด็กและเยาวชน ที่ถูกดำเนินคดีจำแนกตามเพศและฐานความผิด พบว่า ฐานความผิดส่วนใหญ่ที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด (ทั้งในภาพรวม ตลอดจนเพศชายและหญิง) คือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ รองลงมา คือ ความผิดอื่นๆ และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแนวโน้มการกระทำความผิดในแต่ละฐานความผิดในช่วง 3 ปีดังกล่าว พบว่า เด็กและเยาวชนมีแนวโน้ม กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินค่อนข้างมีแนวโน้มลดลง และความผิด ในด้านที่เหลือค่อนข้างมีแนวโน้มคงที่

ตารางที่ 3.14 จำนวนและร้อยละที่เกี่ยวข้องในสถานพินิจฯ ที่ถูกดำเนินคดี พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามเพศและฐานความผิด

ฐานความผิด	พ.ศ.2560					พ.ศ. 2561					พ.ศ. 2562				
	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ	รวม	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ	รวม	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ	รวม
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข															
เสรีภาพ ชื่อเสียง	579	2.52	53	2.88	632	485	2.33	44	2.53	529	463	2.50	46	2.97	509
และการปกครอง															
ชีวิตและร่างกาย	2,656	11.56	242	13.14	2,898	1,878	9.03	245	14.09	2,123	1,855	10.00	232	14.99	2,087
ทรัพย์สิน	4,095	17.82	278	15.09	4,373	3,268	15.71	237	13.63	3,505	2,425	13.08	219	14.15	2,644
เพศ	1,244	5.41	34	1.85	1,278	957	4.60	25	1.44	982	859	4.63	29	1.87	888
ยาเสพติดให้โทษ	10,331	44.95	751	40.77	11,082	10,687	51.37	836	48.07	11,523	9,462	51.02	681	43.99	10,143
อาวุธและวัตถุระเบิด	1,385	6.03	33	1.79	1,418	1,091	5.24	19	1.09	1,110	856	4.62	16	1.03	872
ความผิดอื่นๆ	2,405	10.46	415	22.53	2,820	2,214	10.64	306	17.60	2,520	2,445	13.18	305	19.70	2,750
ไม่ระบุฐานความผิด	287	1.25	36	1.95	323	223	1.07	27	1.55	250	180	0.97	20	1.29	200
รวมทั้งหมด	22,982	100	1,842	100	24,824	20,803	100	1,739	100	22,542	18,545	100	1,548	100	20,093

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562 จากกองทัพบกศาสตร์และแผนงาน กรมพินิจฯ ข้อมูลระหว่าง 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

ตารางที่ 3.15 จำนวนและร้อยละเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามคำพิพากษาของศาล

คำพิพากษา	จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี					
	2560	ร้อยละ	2561	ร้อยละ	2562	ร้อยละ
คุมประพฤติ	2,412	9.71	993	4.40	221	1.09
จำคุก	136	0.54	101	0.44	33	0.16
ใช้วิธีการอื่นแทน	678	2.73	662	2.93	254	1.26
ปรับ	223	0.89	164	0.72	73	0.36
เปลี่ยนแปลงเป็นว่ากล่าวตักเตือนและปล่อยตัวไป	69	0.27	58	0.25	16	0.07
เปลี่ยนแปลงให้คุมประพฤติ	192	0.77	117	0.51	16	0.07
เปลี่ยนแปลงให้ฝึกและอบรม	343	1.38	269	1.19	161	0.80
ฝึกและอบรม	1,926	7.75	1,473	6.53	719	3.57
ฝึกและอบรมแทน	519	2.09	470	2.08	208	1.03
ฝึกและอบรมและชำระค่าปรับ	1,075	4.33	1,007	4.46	685	3.40
ไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ใช้วิธีการอื่นสำหรับเด็ก	3,674	14.80	3,152	13.98	1,650	8.21
ไม่มีความผิด แต่ให้ใช้วิธีการอื่นสำหรับเด็ก	1,486	5.98	1,212	5.37	371	1.84
ไม่มีความผิด ให้ยกฟ้อง	107	0.43	51	0.22	30	0.14
ว่ากล่าวตักเตือน	297	1.19	203	0.90	118	0.58
โอนคดีไปศาลอื่น	3	0.01	1	0.00	1	0.00
ไม่ระบุคำพิพากษา	10,830	43.62	11,974	53.11	15,317	76.23
อื่นๆ (ฝึกและอบรม)	133	0.53	116	0.51	111	0.55
อื่นๆ	721	2.90	519	2.30	109	0.54
รวม	24,824	100.00	22,542	100.00	20,093	100.00

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562 จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมพินิจฯ ข้อมูลระหว่าง 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 3.15 พบว่า จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลงโทษ ไม่นับรวมเหตุที่โอนคดีไปศาลอื่นหรือกรณีศาลยังไม่ระบุคำพิพากษา คำพิพากษาให้เด็กและเยาวชนไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ใช้วิธีการอื่นสำหรับเด็กยังคงมีจำนวนสูงกว่าคำพิพากษาด้านอื่น รองลงมาจะเป็นคำพิพากษาให้ฝึกและอบรม ตามลำดับ

ตารางที่ 3.16 จำนวนและร้อยละเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ที่ถูกดำเนินคดี พ.ศ. 2560-2562

จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี					
	2560	ร้อยละ	2561	ร้อยละ	2562	ร้อยละ
ไม่เคยได้รับการศึกษา	775	3.12	796	3.53	481	2.39
ประถมศึกษา	928	3.74	827	3.67	709	3.53
มัธยมศึกษาตอนต้น	10,493	42.27	9,489	42.09	9,230	45.94
มัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า	12,608	50.79	11,418	50.65	9,661	48.08
อื่นๆ	20	0.08	12	0.05	12	0.06
รวม	24,824	100.00	22,542	100.00	20,093	100.00

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562 จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมพินิจฯ ข้อมูลระหว่าง 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 3.16 พบว่าเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และสูงกว่า (คิดเป็นร้อยละประมาณ 42-46) รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (คิดเป็นร้อยละประมาณ 42-46) ตารางที่ 3.17 กระบวนการภายหลังศาลมีคำพิพากษาลงโทษ พ.ศ. 2560-2562

กระบวนการภายหลัง ศาลมีคำพิพากษา	พ.ศ. 2560			พ.ศ. 2561			พ.ศ. 2562		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
การอนุญาตให้เด็กออกนอกสถานพินิจฯ ออกไปสถานศึกษาได้ (พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ มาตรา 41 (5) (6))	-	-	-	61	3	64	173	2	175

ที่มา: สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน จากกองยุติธรรมศาสตร์และแผนงาน กรมพินิจฯ ข้อมูลระหว่าง 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 3.17 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการภายหลังศาลมีคำพิพากษาลงโทษ พ.ศ. 2560-2562 พบว่าในกรณีที่เป็นการอนุญาตให้เด็กออกนอกสถานพินิจฯ ออกไปสถานศึกษาได้ (พระราชบัญญัติศาลเยาวชนฯ มาตรา 41 (5)(6)) ในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนเด็กและเยาวชนได้รับอนุญาตตามเงื่อนไขดังกล่าวจำนวน 175 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่าในปีก่อนหน้า (จำนวน 64 คน)

3.3.2 การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

สถิติการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนมีนิยามการกระทำผิด คือ เป็นกรณีที่เด็กและเยาวชนที่ถูกปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนและถูกจับกุมภายในรอบระยะเวลา 1 ปี, 2 ปี, 3 ปี แล้วแต่กรณี ประเด็นดังกล่าวมีสถิติปรากฏในตารางที่ 3.18

ตารางที่ 3.18 จำนวนและร้อยละของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามลักษณะฐานความผิดหลังจากได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกฯ พ.ศ. 2560-2562

ลักษณะฐานความผิดที่กระทำผิดซ้ำ ภายใน 1 ปี	จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกจับซ้ำ					
	2560	ร้อยละ	2561	ร้อยละ	2562	ร้อยละ
ทรัพย์	107	12.13	82	10.82	48	8.79
ชีวิตและร่างกาย	38	4.31	22	2.90	20	3.66
เพศ	11	1.25	5	0.66	1	0.18
ความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงฯ	5	0.57	2	0.26	1	0.18
ยาเสพติดให้โทษ	638	72.34	585	77.18	435	79.69
อาวุธและวัตถุระเบิด	39	4.42	26	3.43	15	2.75
ความผิดอื่นๆ	44	4.99	36	4.75	26	4.76
รวม	882	100.00	758	100.00	546	100.00

ที่มา : ข้อมูลปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2562 กรมพินิจฯ

จากตารางที่ 3.18 พบว่าจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามฐานความผิดในแต่ละปี (พ.ศ.2560-2562) ค่อนข้างมีตัวเลขที่ลดลงตามลำดับ โดยพบว่าในฐานความผิดที่มีการกระทำผิดซ้ำสูงที่สุดยังคงเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ซึ่งในแต่ละปีคิดเป็นกว่าร้อยละ 70 รองลงมาจะเป็นการกระทำผิดซ้ำด้านความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ และฐานความผิดด้านอื่นๆ ลดหลั่นกันมาตามลำดับ

ส่วนที่ 4

การให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองสิทธิ ด้านกระบวนการยุติธรรม

การนำเสนอข้อค้นพบเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองสิทธิด้านกระบวนการยุติธรรมในบทนี้ เป็นการพิจารณาถึงสถิติเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านกระบวนการยุติธรรมของผู้ที่ได้รับความเสียหายในคดีอาญา ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตลอดจนสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ดังนั้นประเด็นเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านกระบวนการยุติธรรมจึงมีรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

4.1 สถิติเกี่ยวกับการดำเนินการไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาทในคดีอาญา

สถิติเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว ได้รับการรวบรวมโดยกลุ่มงานพัฒนาระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละการรับเรื่องและเรื่องที่ได้รับการไกล่เกลี่ยในคดีอาญาแล้วเสร็จ พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามผลการไกล่เกลี่ย

พ.ศ.	จำนวนการรับเรื่องและ เรื่องที่ได้รับการไกล่เกลี่ยแล้วเสร็จ	ผลการไกล่เกลี่ย			
		สำเร็จ	ร้อยละ	ไม่สำเร็จ	ร้อยละ
2560	129	119	92.25	10	7.75
2561	100	88	88.00	12	12.00
2562	102	88	86.27	14	13.73

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562 จากกลุ่มงานพัฒนาระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

จากตารางที่ 4.1 เมื่อพิจารณาถึงจำนวนและร้อยละการรับเรื่องและเรื่องที่ได้รับการไกล่เกลี่ยในคดีอาญาแล้วเสร็จ ในปี พ.ศ. 2560-2562 โดยจำแนกตามผลการไกล่เกลี่ย พบว่า ในทุกปีมีเรื่องที่ได้รับการไกล่เกลี่ยแล้วเสร็จทั้งหมด (จากจำนวนการรับเรื่องทั้งหมด) ซึ่งพบว่าในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนเรื่องลดลงจนเกือบคงที่ (ประมาณ 100 เรื่องต่อปี) อย่างไรก็ตามข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ ผลการไกล่เกลี่ยจากการรับเรื่อง ซึ่งพบว่าในช่วง 3 ปีดังกล่าวมีแนวโน้มร้อยละการไกล่เกลี่ยสำเร็จลดลง ทั้งนี้อาจจำเป็นต้องพิจารณาถึงลักษณะความผิดของคดีที่มีการไกล่เกลี่ยด้วยว่าเป็นความผิดเกี่ยวกับเรื่องใด เพราะถ้าเป็นความผิดที่รุนแรงหรือก่อให้เกิดความเสียหายมาก ก็อาจนำไปสู่การไกล่เกลี่ยสำเร็จได้ค่อนข้างยากตามมา

4.2 สถิติเกี่ยวกับผู้ขอรับความช่วยเหลือทางการเงินของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

สถิติเกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือทางการเงินของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญารวบรวมโดยสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละผู้ยื่นคำขอความช่วยเหลือทางการเงินกรณีผู้เสียหายในคดีอาญา พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามฐานความผิดที่ยื่นคำขอ

ฐานความผิดที่ยื่นคำขอ	พ.ศ. 2560	ร้อยละ	พ.ศ. 2561	ร้อยละ	พ.ศ. 2562	ร้อยละ
เกี่ยวกับชีวิต	5,855	41.00	4,827	38.29	3,572	37.90
เกี่ยวกับร่างกาย	6,125	42.89	5,598	44.41	4,153	44.06
เกี่ยวกับทรัพย์สิน	8	0.06	9	0.07	5	0.05
เกี่ยวกับเพศ	2,293	16.06	2,169	17.21	1,695	17.98
เกี่ยวกับเสรีภาพ	-	0.00	3	0.02	1	0.01
รวม	14,281	100.00	12,606	100.00	9,426	100.00

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562 จากกลุ่มงานพัฒนาระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ยื่นคำขอความช่วยเหลือทางการเงินของผู้เสียหายในคดีอาญา ปรากฏในตารางที่ 4.2 พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 ผู้เสียหายที่ยื่นคำขอฯ มีแนวโน้มจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งในปีล่าสุดหรือ พ.ศ. 2562 มีจำนวนทั้งหมด 9,426 คน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามฐานความผิดที่ยื่นคำขอ พบว่า ในแต่ละปีความผิดเกี่ยวกับร่างกาย คือ ฐานความผิดที่มีการยื่นคำขอมากที่สุด (คิดเป็นร้อยละประมาณ 42-44) รองลงมา คือ ความผิดเกี่ยวกับชีวิต (คิดเป็นร้อยละประมาณ 38-41) และความผิดเกี่ยวกับเพศ (คิดเป็นร้อยละประมาณ 16-18) อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าในช่วง 3 ปี ดังกล่าว ไม่ปรากฏว่ามีผู้เสียหายในคดีอาญายื่นคำขอความช่วยเหลือทางการเงินในลักษณะความผิดเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้ ได้แก่ การทุจริตคอร์รัปชัน, ความมั่นคง, ยาเสพติด, กฎหมายการเลือกตั้ง, กฎหมายแรงงาน, เอกสาร, การเบิกความเท็จ, การค้ำนุชย์, กฎหมายป่าไม้, การร้องเรียน, กฎหมายปกครอง, การหมิ่นประมาท, การหมิ่นเบื้องสูง

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละผู้ยื่นคำขอความช่วยเหลือทางการเงินกรณีจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามฐานความผิดที่ยื่นคำขอ

ฐานความผิดที่ยื่นคำขอ	พ.ศ. 2560	ร้อยละ	พ.ศ. 2561	ร้อยละ	พ.ศ. 2562	ร้อยละ
เกี่ยวกับชีวิต	139	24.43	119	25.98	90	23.38
เกี่ยวกับร่างกาย	4	0.70	2	0.44	1	0.26
เกี่ยวกับทรัพย์สิน	147	25.83	127	27.73	87	22.60
เกี่ยวกับเพศ	41	7.21	19	4.15	32	8.31
เกี่ยวกับความมั่นคง	6	1.05	4	0.87	6	1.56
เกี่ยวกับยาเสพติด	219	38.49	166	36.24	156	40.52
เกี่ยวกับเสรีภาพ	2	0.35	2	0.44	0	0.00
เกี่ยวกับเอกสาร	1	0.18	9	1.97	7	1.82
เกี่ยวกับการค้ำนุชย์	7	1.23	9	1.97	5	1.30
เกี่ยวกับกฎหมายปกครอง	3	0.53	1	0.22	1	0.26
รวม	569	100.00	458	100.00	385	100.00

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562 จากกลุ่มงานพัฒนาระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ยื่นคำขอความช่วยเหลือทางการเงินของจำเลยในคดีอาญา ดังปรากฏในตารางที่ 4.3 พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 จำนวนผู้ยื่นคำขอฯ มีแนวโน้มจำนวนลดลง (ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับกรณีผู้เสียหาย) สำหรับในปีล่าสุดหรือ พ.ศ. 2562 มีจำเลยที่ยื่นคำร้องจำนวน 385 คน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามฐานความผิดที่ยื่นคำขอ พบว่าในแต่ละปี (พ.ศ. 2560-2562) จำเลยโดยส่วนใหญ่ขอความช่วยเหลือทางการเงินในคดีอาญาที่เป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (คิดเป็นร้อยละประมาณ 36-40) รองลงมาคือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและความผิดเกี่ยวกับร่างกาย (ซึ่งค่อนข้างมีปริมาณใกล้เคียงกันคือ ร้อยละประมาณ 22-28) อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าในช่วง 3 ปีดังกล่าว ไม่ปรากฏว่ามีจำเลยในคดีอาญา ยื่นคำขอความช่วยเหลือทางการเงินในลักษณะความผิดเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้ ได้แก่ การทุจริตคอร์รัปชัน, กฎหมายการเลือกตั้ง, กฎหมายแรงงาน, การเบิกความเท็จ, กฎหมายป่าไม้, การร้องเรียน, การหมิ่นประมาท, การหมิ่นเบื้องสูง

4.3 สถิติเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายและด้านการส่งเสริมสิทธิต่างๆ

สถิติเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว ได้รับการรวบรวมโดยกลุ่มงานให้คำปรึกษากฎหมายและส่งเสริมสิทธิผู้ต้องหากองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.4 และแผนภาพ 4.1

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละผู้ได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายผ่านคลินิกยุติธรรม พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามช่องทางการให้ความช่วยเหลือ

ช่องทางการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายผ่านคลินิกยุติธรรม	พ.ศ. 2560	ร้อยละ	พ.ศ. 2561	ร้อยละ	พ.ศ. 2562	ร้อยละ
ให้คำปรึกษากฎหมาย (ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค)	29,727	84.82	29,888	92.83	23,972	94.47
คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเชิงรุก	1,451	4.14	1,374	4.27	185	0.73
คลินิกยุติธรรมเคลื่อนที่	3675	10.49	78	0.24	10	0.04
นักพิทักษ์สิทธิฯ	30	0.09	7	0.02	1	0.00
ผู้ปกป้องสิทธิมนุษยชน	22	0.06	1	0.00	0	0.00
นักจิตวิทยา	143	0.41	70	0.22	6	0.02
Video Consultation	N/A*	N/A*	59	0.18	0	0.00
E-Justice	N/A*	N/A*	183	0.57	214	0.84
Facebook	N/A*	N/A*	191	0.59	319	1.26
Line	N/A*	N/A*	346	1.07	668	2.63
รวม	35,048	100.00	32,197	100.00	25,375	100.00

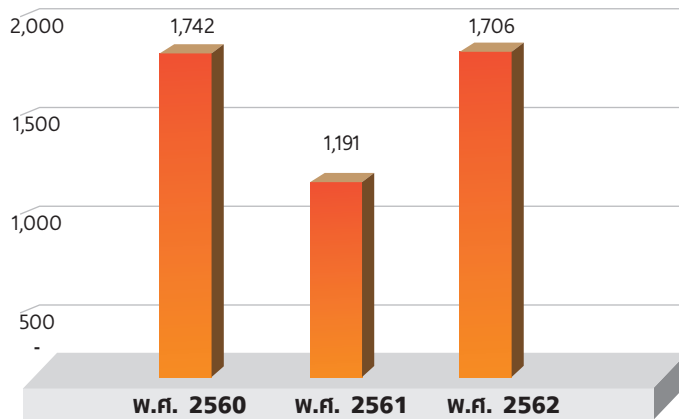
*หมายเหตุ: ยังไม่เปิดให้บริการ

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562 จากฝ่ายกลุ่มงานให้คำปรึกษากฎหมายและส่งเสริมสิทธิผู้ต้องหากองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ

เมื่อพิจารณาจำนวนและร้อยละจำนวนผู้ได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายผ่านคลินิกยุติธรรม ในปี พ.ศ. 2560-2562 โดยจำแนกตามช่องทางการให้ความช่วยเหลือ ปรากฏในตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายผ่านคลินิกยุติธรรมในทุกช่องทางรวมกันมีจำนวนลดลง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรูปแบบเป็นอัตราร้อยละโดยจำแนกตามช่องทางในการให้ความช่วยเหลือ พบว่าการให้คำปรึกษากฎหมาย (ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค) มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น และมีสัดส่วนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับช่องทางอื่นๆ ที่เหลือ ในขณะที่เดียวกันยังพบว่าการให้ความช่วยเหลือผ่านคลินิกยุติธรรมเคลื่อนที่ที่มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นมา เริ่มมีการให้ความช่วยเหลือผ่านทางสื่อออนไลน์มากขึ้น แต่ช่องทางสื่อออนไลน์ก็ยังคงไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีเผชิญหน้าเพื่อขอรับคำปรึกษาทางกฎหมายโดยตรง

ภาพที่ 4.1 จำนวนการรับเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. 2560-2562

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562 จากฝ่ายกลุ่มงานให้คำปรึกษากฎหมายและส่งเสริมสิทธิผู้ต้องหา กองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงจำนวนการรับเรื่องร้องทุกข์ผ่านกองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ พบว่าในช่วง 3 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2562) จำนวนการรับเรื่องร้องทุกข์ค่อนข้างมีความผันผวน ซึ่งพบว่าในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนการรับเรื่องร้องทุกข์เท่ากับ 1,706 เรื่อง ซึ่งมีปริมาณที่ใกล้เคียงกับปี พ.ศ. 2560 (จำนวน 1,742 เรื่อง) ในขณะที่ปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนการรับเรื่องร้องทุกข์น้อยกว่าอีก 2 ปี อย่างเห็นได้ชัด (1,191 เรื่อง)

4.4 สถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

สถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เป็นข้อมูลที่ได้รับการรวบรวมและรายงานโดยสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เป็นการรายงานข้อมูลสถิติพื้นฐานและผลการดำเนินงานของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ประจำปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีสถิติที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

4.4.1 การดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ประจำปี พ.ศ. 2562

ค่าสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ประจำปี พ.ศ. 2562 ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละคดีอาญาในภาพรวมระดับประเทศ พ.ศ. 2562 จำแนกตามประเภทการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์

รหัส	ประเภทการตรวจพิสูจน์	คดีอาญา (จำนวน)			
		เรื่อง	ร้อยละ	รายการ	ร้อยละ
1	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านเอกสาร	394	2.20	6,787	6.17
2	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านอาวุธปืน ร่องรอย เครื่องมือ และฟิสิกส์	103	0.57	371	0.34
3	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านศพนิรนาม และบุคคลสูญหาย	1,063	5.93	13,856	12.61
4	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติพยาธิ	9,339	52.07	75,752	68.91
5	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติเวชคลินิก	482	2.69	426	0.39
6	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติจิตเวช	17	0.09	245	0.22

รหัส	ประเภทการตรวจพิสูจน์	คดีอาญา (จำนวน)			
		เรื่อง	ร้อยละ	รายการ	ร้อยละ
7	การตรวจสถานที่เกิดเหตุ	456	2.54	648	0.59
8	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านลายนิ้วมือและฝ่ามืออัตโนมัติ	550	3.07	963	0.88
9	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านสารพันธุกรรม (DNA)	2,147	11.97	5,533	5.03
10	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านเคมี (ยา สารพิษ สารเสพติด สารเคมี)	3,334	18.59	5,222	4.75
11	การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์	52	0.29	119	0.11
รวม		17,937	100.00	109,922	100.00

ที่มา : สรุปผลการตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติวิทยาศาสตร์ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ข้อมูลระหว่าง 1 ม.ค.-31 ธ.ค. 62

จากตารางที่ 4.5 แสดงถึงจำนวนและร้อยละคดีอาญาในภาพรวมระดับประเทศ พ.ศ. 2562 จำแนกตามประเภทการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศมีจำนวนคดีอาญาที่เข้าสู่กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน 17,937 เรื่อง หรือคิดเป็นจำนวน 109,922 รายการ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงร้อยละคดีอาญาโดยจำแนกตามประเภทการตรวจพิสูจน์ (ทั้งในมิติเรื่องและรายการ) พบว่า คดีส่วนใหญ่ได้รับการตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติพยาธิ คิดเป็นร้อยละ 52.07 (ในกรณีที่นับเป็นเรื่อง) และ 68.91 (ในกรณีที่นับเป็นรายการ)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงคดีอาญาที่เข้ารับการตรวจพิสูจน์ด้วยกระบวนการนิติวิทยาศาสตร์เฉพาะในกรณีที่นับเป็นรายการ พบว่า ประเภทการตรวจพิสูจน์ที่มีอันดับรองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านศพนิรนามและบุคคลสูญหาย, การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านเอกสาร, การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านสารพันธุกรรม, และการตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านเคมี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12.61, 6.1, 5.03 และ 4.75 ตามลำดับ

4.4.2 การเปรียบเทียบสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

พ.ศ. 2560-2562

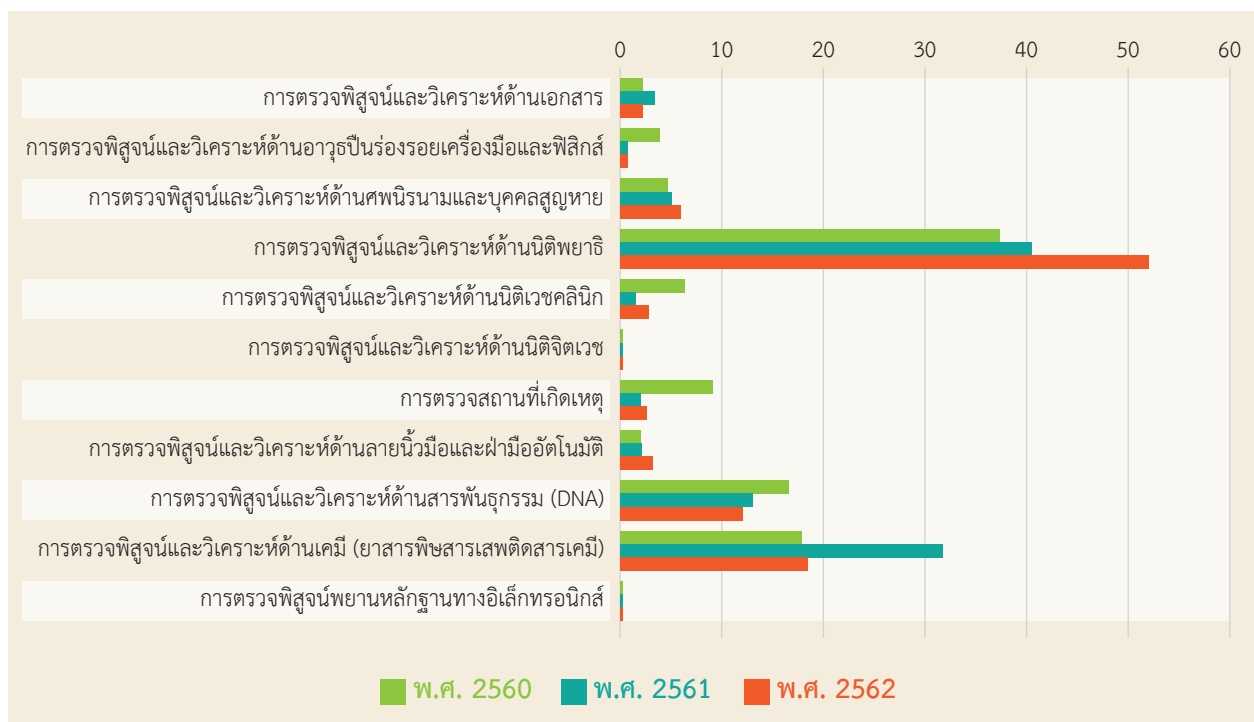
จากการนำเสนอค่าสถิติเปรียบเทียบเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2560-2562 โดยแบ่งเป็นรายปีในข้างต้น หัวข้อนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลในแต่ละปีเปรียบเทียบระหว่างสามปีตามตารางที่ 4.6 และแผนภาพที่ 4.2

ตารางที่ 4.6 จำนวนเรื่องและรายการในคดีอาญาระดับประเทศ พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามประเภทการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์

รหัส	ประเภทการตรวจพิสูจน์	จำนวนเรื่อง (ในแต่ละ พ.ศ.)		จำนวนรายการ (ในแต่ละ พ.ศ.)	
		2560	2561	2560	2561
1	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านเอกสาร	443	683	11,398	11,750
2	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านอาวุธปืน ร่องรอยเครื่องมือ และฟิสิกส์	796	125	1,911	437
3	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านพินิจและบุคคลสูญหาย	1,011	1,033	16,116	18,752
4	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติพยาธิ	8,087	8,454	62,958	70,627
5	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติเวชคลินิก	1,368	306	2,696	378
6	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติจิตเวช	55	12	588	467
7	การตรวจสถานที่เกิดเหตุ	1,961	391	-	648
8	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านลายนิ้วมือและฝ่ามืออัตโนมัตินิติ	390	430	1,378	1,435
9	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านสารพันธุกรรม (DNA)	3,599	2,722	7,905	6,415
10	การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านเคมี (ยา สารพิษ สารเสพติด สารเคมี)	3,852	6,604	7,319	9,755
11	การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์	43	59	231	290
รวม		21,605	20,819	112,500	120,306

ที่มา : สรุปผลการตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติวิทยาศาสตร์ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ข้อมูลระหว่าง 1 ม.ค.-31 ธ.ค. 62

ภาพที่ 4.2 การเปรียบเทียบคำร้องละเอียดเรื่องคดีอาญาทั่วไป (ทั้งประเทศ) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2562 จำแนกตามประเภทการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์

ที่มา : สรุปผลการตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติวิทยาศาสตร์ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ข้อมูลระหว่าง 1 ม.ค.-31 ธ.ค. 62

เมื่อพิจารณาถึงตารางที่ 4.6 และแผนภาพที่ 4.2 ซึ่งเป็นการนำจำนวนเรื่องและรายการคดีอาญา ในระดับภาพรวมของประเทศ พ.ศ.2560-2562 โดยจำแนกตามประเภทการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ให้เห็นแนวโน้มของจำนวนเรื่องและรายการคดีอาญาในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ในขณะที่เดียวกันเพื่อทำให้เกิดการเปรียบเทียบได้อย่างชัดเจนมากขึ้นว่าคดีอาญาโดยส่วนใหญ่ได้รับการตรวจพิสูจน์แบบใดในกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ จึงเห็นได้ว่าคำร้องละเอียดคดีอาญาที่ได้รับการตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติพยาธิ (ทั้งแบบนับเป็นเรื่องและรายการ) มีปริมาณสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเภทการตรวจพิสูจน์ประเภทอื่นๆ และยังพบว่าแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี (พ.ศ. 2560-2562) ทั้งนี้ข้อค้นพบดังกล่าวเป็นข้อค้นพบภาพรวมระดับประเทศ

ส่วนที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการพิจารณาสถิติต่างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม ประจำปี พ.ศ. 2562 ตามที่ได้กล่าวไปในส่วนต่างๆ ทั้ง 4 ส่วนก่อนหน้านี้นี้ จึงสามารถสรุปสาระสำคัญและให้ข้อเสนอแนะทั้งในเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อมูล/สถิติด้านอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมของหน่วยงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

5.1 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานการณ์อาชญากรรม สถิติคดีอาญาและการดำเนินงานในชั้นตำรวจ

เมื่อพิจารณาถึงสถิติเกี่ยวกับฐานความผิดคดีอาญาในภาพรวมทั้งประเทศ ซึ่งแบ่งคดีออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ, ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน, ฐานความผิดพิเศษ, และคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย พบว่า ในปี พ.ศ. 2562 ในแต่ละกลุ่มคดีมีข้อค้นพบที่สำคัญดังนี้

1) **ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ** พบว่า คดีที่ได้รับแจ้งความมีจำนวนทั้งหมด 16,578 คดี คดีที่จับกุมผู้ต้องหาจำนวนทั้งหมด 15,137 คดี และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมมีจำนวนทั้งสิ้น 19,303 คน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงลักษณะความผิดของกลุ่มคดีดังกล่าว พบว่า ทั้งคดีรับแจ้งความ คดีที่จับกุมผู้ต้องหาและผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมโดยส่วนใหญ่ผู้กระทำผิดทำความผิดเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายสาหัส คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา คือ การพยายามฆ่า และการข่มขืนกระทำชำเรา

ในขณะที่เดียวกันกลุ่มคดีดังกล่าวมีคดีที่ถูกจับกุมคิดเป็นร้อยละ 91.31 ของคดีรับแจ้งความทั้งหมด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาคดีต่างๆ โดยจำแนกตามลักษณะความผิด ปรากฏว่าในแต่ละความผิดมีร้อยละของคดีที่จับกุมแตกต่างกันเล็กน้อย ซึ่งพบว่าคดีเกี่ยวกับการทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตายเป็นลักษณะความผิดที่ได้รับการจับกุมมากที่สุด แต่ในทางตรงกันข้าม คดีเกี่ยวกับการฆ่าผู้อื่นเป็นลักษณะความผิดที่ได้รับการจับกุมน้อยที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าลักษณะความผิดดังกล่าวอาจมีอัตราโทษที่รุนแรง เนื่องจากเป็นความผิดที่มีแนวโน้มแสดงถึงเจตนาการทำให้อื่นเสียชีวิตมากกว่าการทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย

นอกจากนี้ เมื่อคำนวณหาจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน ผลการคำนวณพบว่า ในกรณีที่เป็นการรวมทุกลักษณะความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ในประเทศไทยมีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมประมาณ 29-30 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ทั้งนี้ในจำนวนดังกล่าว เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะความผิดก็พบว่าผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในคดีเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายสาหัสมีปริมาณมากที่สุดคิดเป็นจำนวนประมาณ 17-18 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน

ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาถึงจำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน ของกลุ่มความผิดดังกล่าว พบว่ามีอัตราคดีรับแจ้งความเกิดขึ้น 25.29 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือความผิดเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกาย (สาหัส)

2) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่า คดีรับแจ้งความในกรณีที่เป็นลักษณะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน มีจำนวนทั้งหมด 49,189 คดี คดีที่จับกุมผู้ต้องหาทั้งหมด 37,645 คดี และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมมีจำนวนทั้งสิ้น 45,823 คน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงลักษณะความผิดของกลุ่มคดีดังกล่าว ทั้งคดีรับแจ้งความ คดีที่จับกุมผู้ต้องหาและผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมโดยส่วนใหญ่ผู้ต้องหา จะกระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับ “การลักทรัพย์” ซึ่งคิดเป็นร้อยละประมาณ 45 รองลงมา คือ ลักษณะความผิดที่เป็นการฉ้อโกง และการยกยอกทรัพย์

ในขณะเดียวกันกลุ่มคดีดังกล่าวมีคดีที่ถูกจับกุมคิดเป็นร้อยละ 76.53 ของคดีรับแจ้งความทั้งหมด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาคดีต่างๆ โดยจำแนกตามลักษณะความผิด ผลปรากฏว่าคดีเกี่ยวกับการรับของโจรเป็นคดีที่ถูกจับกุมมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับความผิดต่างๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน

นอกจากนี้ เมื่อคำนวณหาจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน ผลการคำนวณพบว่า ในกรณีที่เป็นการรวมทุกลักษณะความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์สินในประเทศไทย มีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมประมาณ 70 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ทั้งนี้ในจำนวนดังกล่าว เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะความผิด พบว่า ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในคดีเกี่ยวกับการลักทรัพย์มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งเท่ากับจำนวนประมาณ 32 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ขณะเดียวกันหากพิจารณาถึงจำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน ของกลุ่มความผิดดังกล่าว พบว่ามีอัตราคดีรับแจ้งความเกิดขึ้น 75.03 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์

3) ความผิดพิเศษ พบว่าคดีรับแจ้งความที่เป็นความผิดลักษณะพิเศษ มีจำนวนทั้งหมด 20,144 คดี คดีที่จับกุมผู้ต้องหาทั้งหมด 13,049 คดี และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมมีจำนวนทั้งสิ้น 15,032 คน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงลักษณะความผิดของกลุ่มคดีดังกล่าว พบว่าในกรณีที่เป็นคดีรับแจ้งความในความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป่าไม้มีอัตรามากที่สุด รองลงมาคือความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก สำหรับในกรณีที่เป็นคดีที่จับกุมผลปรากฏว่าฐานความผิดที่ได้รับการจับกุม มากที่สุด คือ ความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก รองลงมาคือความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาถึงร้อยละผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมผลปรากฏว่าความผิดที่ได้รับการจับกุมมากที่สุด คือ ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก รองลงมาคือ ฐานความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป่าไม้ และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

ในขณะเดียวกันกลุ่มคดีดังกล่าวมีคดีที่ถูกจับกุมคิดเป็นร้อยละ 64.78 ของคดีรับแจ้งความทั้งหมด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาคดีต่างๆ โดยจำแนกตามลักษณะความผิด ผลปรากฏว่าฐานความผิดพิเศษที่มีร้อยละคดีที่จับกุมมากที่สุด คือ ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 98.36 ของจำนวนคดีทั้งหมดที่รับแจ้งความ (เฉพาะฐานความผิดพิเศษ) อนึ่งข้อสังเกตจากค่าทางสถิติเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวพบว่าฐานความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป่าไม้ ซึ่งเป็นฐานความผิดที่ได้รับแจ้งความมากที่สุด กลับกลายเป็นฐานความผิดที่ได้รับการจับกุมค่อนข้างน้อย หรือคิดเป็นร้อยละ 33.32 ของคดีเกี่ยวกับฐานความผิดพิเศษทั้งหมด

เมื่อคำนวณหาจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน ผลการคำนวณพบว่าในกรณีที่เป็นการรวมทุกฐานความผิดพิเศษในประเทศไทยมีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมประมาณ 23 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ทั้งนี้ในจำนวนดังกล่าว เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะความผิดพบว่าผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในฐานความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กมีจำนวนมากที่สุด ซึ่งเท่ากับจำนวนประมาณ 3-4 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน

ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาถึงจำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน ของกลุ่มความผิดดังกล่าว พบว่า มีอัตราคดีรับแจ้งความเกิดขึ้น 30.73 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป่าไม้ รองลงมา คือ ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

4) ความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย พบว่า คดีรับแจ้งความที่เป็นลักษณะภาพรวมของความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย มีจำนวนทั้งหมด 478,418 คดี คดีที่จับกุมผู้ต้องหาทั้งหมด 470,482 คดี และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมมีจำนวนทั้งสิ้น 524,728 คน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงลักษณะความผิดของกลุ่มคดีดังกล่าว พบว่า ทั้งคดีรับแจ้งความ คดีที่จับกุมผู้ต้องหา และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมโดยส่วนใหญ่มีลักษณะความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รองลงมา คือ ลักษณะความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการพนันฯ และพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ

ในขณะเดียวกันกลุ่มคดีดังกล่าวมีคดีที่ถูกจับกุมคิดเป็นร้อยละ 98.34 ของคดีรับแจ้งความทั้งหมด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาคดีต่างๆ โดยจำแนกตามลักษณะความผิด ผลปรากฏว่าความผิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีมีร้อยละคดีที่ได้รับการจับกุมมากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 99.49

นอกจากนี้ เมื่อคำนวณหาจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมต่อประชากร 100,000 คน ผลการคำนวณพบว่าในกรณีที่เป็น การรวมทุกลักษณะความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายในประเทศไทยมีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมประมาณ 800 คน ต่อจำนวน ประชากร 100,000 คน ทั้งนี้ในจำนวนดังกล่าว เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะความผิดก็พบว่าผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีปริมาณมากที่สุด ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 575.12 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ในขณะที่อันดับรองลงมา คือ ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในฐานความผิดเกี่ยวกับการพนัน ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 112.05 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน อีกทั้งได้พบว่าผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในฐานความผิดเกี่ยวกับวัสดุ สื่อสิ่งพิมพ์ ลามกอนาจาร มีจำนวนผู้ต้องหาน้อยที่สุดในคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ซึ่งพบว่ามีจำนวนผู้ต้องหาเท่ากับ 0.10 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน (หรือประมาณ 1 ใน 1 ล้านคน)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงจำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน ของกลุ่มความผิดดังกล่าว พบว่ามีอัตราคดี รับแจ้งความเกิดขึ้น 729.77 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด (563.33 คดี ต่อประชากร 100,000 คน) ทั้งนี้ลักษณะความผิดส่วนใหญ่เกี่ยวกับยาเสพติดก็คือการเสพยาเสพติด

5) สรุปข้อค้นพบสำคัญเกี่ยวกับสถิติในกลุ่มคดีอาญา ในภาพรวมทั้งประเทศ คดีอาญาที่ได้รับแจ้งความมีจำนวน ทั้งหมด 564,329 คดี คดีอาญาที่มีการจับกุมผู้ต้องหาทั้งหมด 536,313 คดี และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในคดีอาญา มีจำนวน 604,886 คน ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ พบว่าจำนวนคดีรับแจ้งความต่อประชากร 100,000 คน ในภาพรวมของ ฐานความผิดคดีอาญาทั้ง 4 กลุ่ม มีอัตราคดีรับแจ้งความเกิดขึ้น 860.82 คดี ต่อประชากร 100,000 คน อนึ่งในอัตราดังกล่าว พบว่าลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ซึ่งมีอัตราเท่ากับ 729.77 คดี ต่อประชากร 100,000 คน ในฐานความผิดเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดมีปริมาณมากที่สุด ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 269.35 คน ต่อจำนวน ประชากร 100,000 คน ในขณะที่อันดับรองลงมาคือผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในฐานความผิดเกี่ยวกับการครอบครองยาเสพติด ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 166.93 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน แต่เมื่อพิจารณาถึงจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม ในฐานความผิดเกี่ยวกับการนำเข้าและการส่งออก กลับพบว่าจำนวนผู้ถูกจับกุมในลักษณะความผิดดังกล่าวมี ปริมาณน้อยมาก (ไม่ถึง 1 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน) ในขณะเดียวกันก็พบว่าความผิดเกี่ยวกับการนำเข้ายาเสพติด มีคดีที่ถูกจับกุมคิดเป็นร้อยละ 71.04 และความผิดเกี่ยวกับการส่งออกยาเสพติดมีคดีที่ถูกจับกุมคิดเป็น ร้อยละ 23.21 เท่านั้น ซึ่งเป็นปริมาณการถูกจับกุมที่น้อยกว่าความผิดในลักษณะอื่นๆ เกี่ยวกับยาเสพติด

ด้วยเหตุนี้ ข้อค้นพบดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่าในกรณีที่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีลักษณะเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการค้าสิ่งเสพติดข้ามชาติ คดีลักษณะดังกล่าวก็มีแนวโน้มได้รับการจับกุมน้อยกว่าคดีที่เกิดขึ้นในระดับการใช้/การครอบครองในระดับปัจเจกบุคคลหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติดภายในประเทศ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวอาจจะสะท้อนให้เห็นถึงความยากลำบากและระยะเวลาของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ใช้ในการเข้าถึงและจับกุมผู้ต้องหาในคดีเกี่ยวกับการนำเข้าและการส่งออกยาเสพติด แต่กระนั้นข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นข้อเสนอแนะที่ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องให้ความสำคัญกับการทำผลงานเกี่ยวกับการจับกุมฝ่ายผู้ผลิตและฝ่ายจัดจำหน่ายยาเสพติดให้มากขึ้น เพราะถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมวงจรความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยการควบคุมการผลิตและการจัดจำหน่าย (รวมถึงการนำเข้าและการส่งออก) ก็อาจมีส่วนช่วยทำให้จำนวนคดีเกี่ยวกับยาเสพติดมีปริมาณลดลงได้เช่นกัน

นอกจากปริมาณผู้กระทำความผิดในภาพรวมการพิจารณาจำนวนผู้กระทำความผิดต่อคดี ก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจเช่นกัน ซึ่งข้อค้นพบที่โดดเด่นในหมวดสถิติเกี่ยวกับคดีอาญาคือการพบว่าคดีปล้นทรัพย์ (คดีอุกฉกรรจ์) มีแนวโน้มของจำนวนผู้ถูกจับกุมต่อคดีมากกว่าลักษณะความผิดอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งมีอัตราเท่ากับ 303.77 คน ต่อ 100 คดี (หรือกล่าวอีกนัยคือเป็นลักษณะความผิดที่ผู้ต้องหาที่มีแนวโน้มรวมมือกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปต่อ 1 คดี) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการปล้นทรัพย์นั้นประกอบด้วยผู้วางแผนและผู้ร่วมดำเนินการก่ออาชญากรรมลักษณะดังกล่าวขึ้นมา ดังนั้นข้อค้นพบดังกล่าวจึงอาจนำไปสู่การให้ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการสืบสวน/สอบสวนอย่างรัดกุมเกี่ยวกับคดีลักษณะดังกล่าว เพื่อให้สามารถขยายผลไปสู่ผู้ร่วมขบวนการในการกระทำผิดได้มากขึ้น และสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหายมากขึ้นในขณะเดียวกัน ประชาชนก็จะได้ระมัดระวังตัวและรู้ว่าอาชญากรรมแบบใดมีแนวโน้มจำนวนผู้กระทำความผิดร่วมกันลงมามีมากกว่า 1 คน ก็จะนำไปสู่การหาทางป้องกันอาชญากรรมมากขึ้น อาทิ การเพิ่มสายตรวจในชุมชน/อาสาสมัครหมู่บ้านให้มากขึ้น, การช่วยกันเป็นหูเป็นตาสอดส่องคนแปลกหน้าหรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในพื้นที่ให้มากขึ้น เพราะถ้าสมมติว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจับผู้กระทำความผิด 1 คน ในเวลาต่อมาอีกอาจสืบค้นหาเบาะแสคนใกล้ตัวของผู้กระทำความผิดรายนั้นต่อไปได้เช่นกัน ฯลฯ

5.2 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินคดี สถิติการดำเนินคดีอาญาในชั้นพนักงานอัยการและกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล

เมื่อพิจารณาถึงสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานในชั้นพนักงานอัยการ พบว่าลักษณะความผิดตามบัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมาซึ่งเป็นคดีที่แล้วเสร็จ 5 อันดับแรก ได้แก่ ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ มาตรา 130-135, ความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน (การพนันสลากกินรวบ), ความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน (การพนันอื่นๆ), ความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง, และความผิดตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร

เพราะฉะนั้น จากข้อค้นพบข้างต้นจึงแสดงให้เห็นว่าคดีเกี่ยวกับการพนัน คดีเกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร คดีเกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง มีแนวโน้มเป็นคดีที่พิจารณาแล้วเสร็จโดยง่าย ซึ่งอาจเป็นเพราะมีตัวผู้ต้องหาปรากฏชัดและเป็นความผิดที่ตรงตามบทบัญญัติกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความผิดเหล่านั้น

ประการต่อมา เมื่อเป็นการพิจารณาถึงลักษณะคำพิพากษาโดยจำแนกตามภูมิหลังของผู้รับโทษ พบว่าผู้กระทำความผิดที่อยู่ในช่วงอายุกว่า 7 ปี แต่ไม่เกิน 14 ปี และช่วงอายุกว่า 14 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี โดยส่วนใหญ่ศาลพิพากษาระดับโทษให้เป็นการลงโทษอย่างอื่น (ที่อยู่นอกเหนือโทษทางอาญา) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ช่วงอายุดังกล่าวยังถูกจัดว่าเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งมีกฎหมายและคำพิพากษาเป็นการเฉพาะสำหรับการกำหนดบทลงโทษกลุ่มคนดังกล่าว ในขณะที่ผู้กระทำความผิดโดยส่วนใหญ่ (หรือมีอายุมากกว่า 18 ปี) กำลังอยู่ในระหว่างการรอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษ ทั้งนี้เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่าผู้กระทำความผิดเพศชาย ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างการรอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษ รองลงมา

คือการปรับอย่างเดียว ในขณะที่ผู้กระทำผิดเพศหญิงโดยส่วนใหญ่ถูกพิพากษาให้โดนปรับอย่างเดียว รองลงมาคือรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงระดับโทษทางอาญาที่เหลือ พบว่าการถูกศาลพิพากษาให้ปรับโทษประหารชีวิตทั้งชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด แต่ในกรณีที่ถูกพิพากษาให้จำคุกไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาที่กี่ก็ตาม พบว่าผู้ชายมีร้อยละการถูกตัดสินให้จำคุกมากกว่าผู้หญิง ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวอาจสะท้อนให้เห็นว่าเพศชายมีแนวโน้มกระทำผิดในคดีที่รุนแรงหรือก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่าเพศหญิง

ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาถึงกรณีบัญญัติความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา และเว้นแต่คดีเปรียบเทียบพบว่ามีความผิดที่เป็นคดีที่แล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์ (คิดเป็นร้อยละ 100) มีจำนวน 6 ลักษณะความผิด ได้แก่ ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ มาตรา 130-135, ความผิดเกี่ยวกับศาสนา มาตรา 206-208, ความผิดฐานก่อการจลาจล มาตรา 215-216, ความผิดตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม หรือควบคุมการประกอบโรคศิลปะ, ความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน (การพนันสลากกินรวบ), ความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี อย่างไรก็ตามสำหรับในกรณีบัญญัติความอาญาไม่ปรากฏตัวผู้กระทำผิด พบว่ามีความผิดที่เป็นคดีที่แล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์ (คิดเป็นร้อยละ 100) มีจำนวน 39 ลักษณะความผิด ในขณะที่ลักษณะความผิดที่ยังมีคดีค้าง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 24 คดี หนึ่งในลักษณะความผิดที่มีร้อยละคดีที่เสร็จน้อยที่สุด คือ ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ฯ มาตรา 107-112 ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นถึงความละเอียดอ่อนของกระบวนการพิจารณาคดี เนื่องจากความผิดลักษณะดังกล่าวค่อนข้างเป็นประเด็นอ่อนไหวในสังคม

เมื่อพิจารณาถึงสถิติคดีอาญาศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร พบว่า ในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนปริมาณคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาในศาลชั้นต้นรวมทั้งสิ้น 614,907 คดี โดยแบ่งเป็นคดีรับใหม่จำนวน 574,767 คดี คดีค้างมาจากปีก่อนหน้าจำนวน 38,053 คดี และคดีที่รับโอนมาอีกจำนวน 2,087 คดี ซึ่งคดีมากกว่า ร้อยละ 90 ของความผิดในคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรเป็นคดีรับใหม่ มีเพียงร้อยละ 7 เท่านั้นที่เป็นคดีค้างมาและคดีที่รับโอนมา

เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่ใช้ในการพิพากษาคดีในคดีประเภทต่างๆ จนแล้วเสร็จ พบว่า ระยะเวลาคดีอาญาที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนทั้งหมด 576,912 คดี โดยระยะเวลาอัตราเฉลี่ยที่ศาลพิจารณาคดีอาญาจนแล้วเสร็จเป็นอัตราสูงสุด คือ ใช้ระยะเวลาพิพากษาคดีเสร็จไปไม่เกิน 1 เดือน มากถึงร้อยละ 80 รองลงมา คือ ใช้ระยะเวลามากกว่า 1 เดือนแต่ไม่เกิน 3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 8 และใช้ระยะเวลามากกว่า 3 แต่ไม่เกิน 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

ประการต่อมา เมื่อพิจารณาในมิติของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมพบว่าจำนวนผู้เสียหายที่เกิดขึ้นในกระบวนการของศาลชั้นต้นมีจำนวนทั้งสิ้น 7,206 ราย แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 1,234 ราย และ เพศหญิงจำนวน 5,972 ราย เพราะฉะนั้นผู้เสียหายเพศหญิงจึงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาว่าผู้เสียหายใดมีแนวโน้มตกเป็นเหยื่อจากความผิดอาญาประเภทใด พบว่าผู้เสียหายเพศชายส่วนใหญ่ได้รับความเสียหายจากความผิดเกี่ยวกับเพศ (ไม่ใช่กรณีที่นับรวมความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและอนาจารอาจเป็นกรณีคุกคามทางเพศ) ในขณะที่ผู้เสียหายเพศหญิงส่วนใหญ่ได้รับความเสียหายจากการข่มขืนกระทำชำเรา ทั้งนี้เมื่อพิจารณามิติด้านอายุควบคู่ไปด้วย จึงพบว่าทั้งเพศชายและหญิง (ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงวัยใดก็ตาม) ทุกคนต่างมีโอกาสตกเป็นผู้เสียหาย แต่ไว้ในแต่ละช่วงอายุ เพศชายและหญิงอาจมีแนวโน้มตกเป็นผู้เสียหายจากความผิดประเภทต่างๆ ในลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น ในทุกช่วงอายุพบว่าผู้เสียหายเพศหญิงมีร้อยละการถูกกระทำชำเรามากกว่าผู้เสียหายเพศชาย ในกลุ่มอายุไม่เกิน 13 ปี พบว่าผู้เสียหายเพศชายมีร้อยละการถูกกระทำอนาจารมากกว่าผู้เสียหายเพศหญิง แต่ช่วงอายุที่เหลือซึ่งมีอายุมากขึ้น เพศหญิงมีปริมาณการถูกกระทำอนาจารมากกว่าเพศชาย ฯลฯ ดังนั้นการเฝ้าระวังเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศในทุกรูปแบบจึงควรเกิดขึ้นกับคนทุกช่วงวัยและทั้งหญิงและชาย อย่างไรก็ตามข้อค้นพบดังกล่าวไม่ปรากฏว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำความผิดต่อความเสียหายเหล่านี้ จึงทำให้ไม่สามารถให้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจนได้ว่าควรป้องกันปัญหาดังกล่าวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร เกิดจากการละเมิดโดยครอบครัวหรือคนใกล้ชิดหรือในสถานศึกษา ฯลฯ

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงจำเลย พบว่าจำเลยโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อนึ่งเมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับระดับโทษที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยเหล่านี้จำแนกตามสัญชาติ พบว่าจำเลยทั้งสัญชาติไทยและไม่ใช่ไทยโดยส่วนใหญ่ถูกตัดสินให้รับโทษปรับ (ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าส่วนใหญ่เป็นคดีที่ไม่มีความผิดรุนแรงมากเท่าที่ควร) อย่างไรก็ตามเมื่อแบ่งจำเลยออกเป็นช่วงอายุ ได้พบว่าจำเลยเพศหญิงมีแนวโน้มได้รับโทษปรับมากกว่าเพศชายในทุกช่วงอายุ ในขณะที่จำเลยเพศชายอยู่ระหว่างการรอลงโทษมากกว่าเพศหญิงทุกช่วงอายุ นอกจากนี้ในกรณีที่เป็นการจำคุก พบว่าจำเลยเพศชายมีแนวโน้มได้รับโทษดังกล่าวมากกว่าเพศหญิงในทุกช่วงอายุเช่นกัน ดังนั้นถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดเก็บรวบรวมฐานข้อมูลของจำเลยและผู้เสียหายรายบุคคลได้อย่างละเอียด ก็จะมีส่วนทำให้เกิดการนำข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลผลให้เห็นข้อค้นพบเชิงลึก (insight) ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นและบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ของแนวโน้มการกระทำผิดและการเป็นเหยื่ออาชญากรรมในคดีอาญาได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

สำหรับกรณีการปล่อยตัวชั่วคราว พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 ระดับภาพรวมและผู้ต้องหา/จำเลยสัญชาติไทยมีจำนวนคำร้องและการได้รับอนุญาตให้มีการปล่อยตัวชั่วคราวลดลง อย่างไรก็ตามผู้ต้องหา/จำเลยสัญชาติไทยในปี พ.ศ. 2561 มีร้อยละของการได้รับการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวน้อยที่สุด ในขณะที่ผู้ต้องหา/จำเลยสัญชาติอื่นๆ มีแนวโน้มได้รับการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวน้อยลง ในช่วง 3 ปีดังกล่าว ข้อค้นพบที่น่าสนใจก็คือผู้ต้องหา/จำเลยสัญชาติอื่นๆ มีแนวโน้มการหลบหนีหลังจากการได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

ประการต่อมา เมื่อพิจารณาถึงคดีที่เข้าสู่การไกล่เกลี่ย และคดีที่ไกล่เกลี่ยสำเร็จ ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 พบว่าจำนวนคดีที่เข้าสู่การไกล่เกลี่ย และจำนวนคดีที่ไกล่เกลี่ยสำเร็จ ในปี พ.ศ. 2561 มีปริมาณน้อยกว่า ปี พ.ศ. 2560 และ 2562 อย่างเห็นได้ชัด คดีอาญาอาจเป็นสิ่งที่สร้างความสะเทือนใจและส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ที่ประเมินค่าความเสียหายทางการเงินได้ยากกว่า จึงทำให้อาญาไกล่เกลี่ยสำเร็จยากกว่าคดีประเภทอื่นๆ

เมื่อพิจารณาถึงสถิติคดีศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร พบว่าข้อหาหรือความผิด ส่วนใหญ่ที่เด็กและเยาวชนได้รับการตรวจสอบการจับคือความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักรในปี พ.ศ. 2562 ได้พบว่าคดีอาญาทั้งหมดมีจำนวน 16,031 คดี ซึ่งคดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่แล้วเสร็จ (ร้อยละ 93.78) และผลการพิพากษาโดยส่วนใหญ่คือ การจำคุกคดี (ยุติคดีโดยไม่มีคำพิพากษา) ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาถึงคดีคุ้มครองสวัสดิภาพของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ในปี พ.ศ. 2562 ก็พบว่าคดีคุ้มครองสวัสดิภาพมีจำนวน 114 คดี ซึ่งคดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่แล้วเสร็จ (ร้อยละ 98.25) และผลการพิพากษาโดยส่วนใหญ่คือการพิพากษาให้โจทก์ชนะ

ประการต่อมา เมื่อพิจารณาถึงสถิติเกี่ยวกับจำเลยในภาพรวม คนที่ศาลตัดสินลงโทษ คนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไข คนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไข และคนที่ศาลใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. 2562 (ในแต่ละช่วงอายุ) ในคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัว พบว่าจำเลยทั้งในภาพรวมและจำเลยแต่ละประเภทส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุในช่วงมากกว่า 15 แต่ไม่เกิน 18 ปี อีกทั้งยังได้พบว่าจำเลยทุกเพศที่เป็นสัญชาติไทยส่วนใหญ่มีสถานะเป็นคนที่ไม่ใช่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา

5.3 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการหลังการพิจารณาคดี สถิติการบังคับโทษในเรือนจำ การส่งคุมประพฤติ และการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

เมื่อพิจารณาถึงสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบังคับโทษในเรือนจำ พบว่าจำนวนผู้ต้องขังในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนทั้งหมด 367,162 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่ลดลงจากปีก่อนหน้า (พ.ศ. 2561) แต่ก็ยังถือว่ามากกว่าปี พ.ศ. 2560 ซึ่งพบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีสถานะเป็นนักโทษเด็ดขาด และพบว่าแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้การมีปริมาณ

นักโทษเด็ดขาดเพิ่มมากขึ้นอาจมีส่วนทำให้ในอนาคตประเทศไทยอาจมีจำนวนผู้ต้องขังสะสมในเรือนจำเพิ่มมากขึ้น แต่ปัจจัยอื่นๆ เช่น การพระราชทานอภัยโทษ ระดับโทษของผู้ต้องขัง ความประพฤติที่ดีขึ้นของผู้ต้องขังหลังจาก การได้รับการฟื้นฟู/อบรม ฯลฯ ก็อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับปริมาณจำนวนผู้ต้องขังในแต่ละปีด้วยเช่นกัน

เมื่อจำแนกตามลักษณะความผิดของนักโทษเด็ดขาด พบว่าลักษณะความผิดที่มีแนวโน้มลดลง ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดต่อชีวิต ความผิดต่อร่างกาย และความผิดอื่นๆ แต่ในทางตรงกันข้ามความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติยาเสพติดฯ กลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้นนักโทษเด็ดขาดโดยส่วนใหญ่จึงมีลักษณะความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

สำหรับภูมิหลังของนักโทษเด็ดขาดในมิติอื่นๆ พบว่านักโทษเด็ดขาดส่วนใหญ่เป็นเพศชายและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะนักโทษเด็ดขาดหญิงมีจำนวนลดลง) และส่วนใหญ่มีอายุในช่วงกว่า 25 ปี ถึงอายุ 40 ปี ซึ่งมีปริมาณรวมกันเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนนักโทษทั้งหมด หรือกล่าวอีกนัยได้ว่านักโทษเด็ดขาดส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน/วัยผู้ใหญ่/วัยกลางคน ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ยังสามารถสร้างผลผลิตทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ

นอกจากนี้ยังพบว่านักโทษเด็ดขาดโดยส่วนใหญ่ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา เป็นนักโทษที่ต้องโทษในครั้งแรก (ประมาณ 2 ใน 3 ของนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด) อย่างไรก็ตามข้อค้นพบที่น่าสนใจคือนักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษในครั้งแรกมีแนวโน้มลดลง แต่นักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป (การกระทำผิดซ้ำ) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อย เพราะฉะนั้นการทบทวนถึงมาตรการในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำจึงยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกรมราชทัณฑ์และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาถึงการพักการลงโทษ พบว่าจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ ในปี พ.ศ. 2560-2562 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษในปี พ.ศ. 2562 กลับมีจำนวนลดลงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า แต่ก็ยังมีปริมาณมากกว่า 2 ปีก่อนหน้า ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการปรับปรุงตัว/การพัฒนาตนเองของนักโทษ รวมถึงความสำเร็จของกรมราชทัณฑ์ในการทำให้ นักโทษมีการปรับตัว/พัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ดีขึ้น จนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ได้รับการพักการลงโทษและ/หรือลดวันต้องโทษ

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ เมื่อพิจารณาถึงผู้ต้องขังที่มีการกระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปล่อยตัวในปีแรกของระยะเวลาการติดตามพฤติกรรมผู้ต้องขัง ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 พบว่าแนวโน้มจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำลดลงในช่วง 2 ปีแรก แต่ก็กลับมีแนวโน้มจำนวนเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2562 ทั้งนี้ยังพบว่าผู้กระทำผิดซ้ำโดยส่วนใหญ่ได้กระทำผิดซ้ำในคดีหรือความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ในหัวข้อถัดมา เมื่อพิจารณาถึงสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการสังคมประพฤติ พบว่าจำนวน ผู้ถูกคุมประพฤติทั่วประเทศ พ.ศ. 2562 มีจำนวนเท่ากับ 175,273 คน (ผู้ใหญ่จำนวน 172,902 คน, เด็กและเยาวชนจำนวน 2,371 คน) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นอัตราร้อยละโดยจำแนกตามช่วงวัย พบว่าในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2560-2562) ร้อยละผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2562 ซึ่งพบว่าจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกคุมประพฤติมีจำนวนลดลงจากปี พ.ศ. 2560 มากกว่าครึ่งหนึ่ง (จาก 5,834 เหลือ 2,371)

ทั้งนี้ในช่วง 3 ปีดังกล่าว พบว่าผู้ใหญ่ที่ได้รับการคุมประพฤติโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และโดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อายุมากกว่า 24 ปี ในขณะที่เด็กและเยาวชนที่ได้ถูกคุมประพฤติโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และโดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุ 15-17 ปี นอกจากนี้ยังพบว่าอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นการคุมประพฤติ ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน อนึ่งผู้ถูกคุมความประพฤติที่ได้รับการพักการลงโทษและการลดวันต้องโทษในช่วง 3 ปีดังกล่าว มีแนวโน้มจำนวนในภาพรวมเพิ่มขึ้น (ยกเว้นในกรณีการได้รับการลดวันต้องโทษในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนลดลงจากปีก่อนหน้า) อย่างไรก็ตามเมื่อจำแนกตามเพศ ก็พบว่า เพศชายมีแนวโน้มการได้รับการพักการลงโทษและการได้รับ

การลดวันต้องโทษเพิ่มขึ้น ในขณะที่เพศหญิงมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้ข้อค้นพบดังกล่าวอาจจำเป็นต้องพิจารณาระดับโทษที่ได้รับ รวมถึงพฤติกรรมในระหว่างการคุมประพฤติด้วยเช่นกัน

ในขณะเดียวกัน ยังพบว่าผู้ถูกคุมประพฤติที่เข้ารับการตรวจพิสูจน์ผู้เสพ/ติดยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 และพบว่าผู้มีผลการตรวจเป็นผู้ติดยาเสพติดเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ผู้เสพ/ติดยาเสพติดในกรณีที่เป็นยาเสพติดประเภทอื่นๆ ในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนเพิ่มขึ้น 1 เท่าตัวเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2560 ดังนั้นกรมคุมประพฤติจึงควรจำแนกประเภทยาเสพติดในกลุ่มอื่นๆ ให้มีความชัดเจนมากขึ้นเพื่อทำให้ทราบถึงแนวโน้มหรือค่านิยมของกลุ่มผู้เสพ/ติดยาเสพติดในปัจจุบัน

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยส่วนใหญ่ไม่ได้รับการควบคุมตัว และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ในขณะเดียวกันในกรณีที่เป็นการควบคุมตัว ในที่นี้พบว่าผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการควบคุมตัวโดยส่วนใหญ่เป็นการควบคุมแบบไม่เข้มงวด นอกจากนี้เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่าผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 24 ปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ในขณะเดียวกันเมื่อจำแนกตามลักษณะความผิด ก็พบว่าผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยส่วนใหญ่มีลักษณะความผิดแบบเสพยาเสพติด

เมื่อพิจารณาถึงสถิติเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ (ทั้งในภาพรวมและเมื่อจำแนกเป็นหญิงและชาย) มีแนวโน้มจำนวนลดลง อย่างไรก็ตามสัดส่วนความแตกต่างระหว่างหญิงและชายในแต่ละปีกลับมีแนวโน้มคงที่ กล่าวคือเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสัญชาติไทย ในขณะเดียวกันเมื่อจำแนกตามอายุในขณะกระทำความผิด โดยส่วนใหญ่คือ ผู้ที่มีอายุ 17 ปี (อายุที่มากที่สุดในกลุ่มเด็กและเยาวชน) ในขณะเดียวกันเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในแต่ละช่วงอายุก็มีแนวโน้มปริมาณเพิ่มขึ้นตามอายุที่มากขึ้น

ประการต่อมา เมื่อพิจารณาถึงลักษณะความผิดหรือฐานความผิดที่เด็กและเยาวชนได้กระทำ พบว่า ฐานความผิดส่วนใหญ่ที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด (ทั้งในภาพรวม ตลอดจนเพศชายและหญิง) คือความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ รองลงมาคือความผิดอื่นๆ และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแนวโน้มการกระทำผิดในแต่ละฐานความผิดในช่วง 3 ปีดังกล่าว พบว่า เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินค่อนข้างมีแนวโน้มลดลง และความผิดในด้านที่เหลือค่อนข้างมีแนวโน้มคงที่ ทั้งนี้เมื่อจำแนกตามระดับโทษที่ได้รับ พบว่า โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 20 ปี

จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลงโทษ ไม่นับรวมเหตุที่โอนคดีไปศาลอื่นหรือกรณีศาลยังไม่ระบุคำพิพากษา คำพิพากษาให้เด็กและเยาวชนไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ใช้วิธีการอื่นสำหรับเด็กยังคงมีจำนวนสูงกว่าคำพิพากษาด้านอื่น รองลงมาจะเป็นคำพิพากษาให้ฝึกและอบรม ตามลำดับ

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน พบว่า สถิติการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนมีนิยามการกระทำผิด คือ เป็นกรณีที่เด็กและเยาวชนที่ถูกปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนและถูกจับกุมภายในรอบระยะเวลา 1 ปี, 2 ปี, 3 ปี แล้วแต่กรณี จำนวนและร้อยละเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ พบว่าจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำจำแนกตามฐานความผิดในแต่ละปี (พ.ศ.2560-2562) ค่อนข้างมีตัวเลขที่ลดลงตามลำดับ โดยพบว่าในฐานความผิดที่มีการกระทำผิดซ้ำสูงที่สุดยังคงเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ซึ่งในแต่ละปีคิดเป็นกว่าร้อยละ 70 รองลงมาจะเป็นการกระทำผิดซ้ำด้านความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และฐานความผิดด้านอื่นๆ ลดหลั่นกันมาตามลำดับ

5.4 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองสิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม

เมื่อพิจารณาถึงสถิติเกี่ยวกับการดำเนินการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทในคดีอาญา พบว่าผลการไกล่เกลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 มีแนวโน้มการไกล่เกลี่ยสำเร็จลดลง ทั้งนี้อาจจำเป็นต้องพิจารณาถึงลักษณะความผิดของคดีที่มีการไกล่เกลี่ยด้วยว่าเป็นความผิดเกี่ยวกับเรื่องใด เพราะถ้าเป็นความผิดที่รุนแรงหรือก่อให้เกิดความเสียหายมาก ก็อาจนำไปสู่การไกล่เกลี่ยสำเร็จได้ค่อนข้างยากตามมา

เมื่อพิจารณาถึงสถิติเกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือทางการเงินของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2560-2562 ผู้เสียหายที่ยื่นคำขอฯ มีแนวโน้มจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งในปีล่าสุดหรือ พ.ศ. 2562 มีจำนวนทั้งหมด 9,426 คน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามฐานความผิดที่ยื่นคำขอ พบว่าในแต่ละปีความผิดเกี่ยวกับร่างกายคือฐานความผิดที่มีการยื่นคำขอมากที่สุด รองลงมาคือความผิดเกี่ยวกับชีวิต และความผิดเกี่ยวกับเพศ

เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ยื่นคำขอความช่วยเหลือทางการเงินของจำเลยในคดีอาญา พบว่าผู้ยื่นคำขอฯ มีแนวโน้มจำนวนลดลง (ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับกรณีผู้เสียหาย) สำหรับในปีล่าสุดหรือ พ.ศ. 2562 มีจำเลยที่ยื่นคำร้องจำนวน 385 คน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามฐานความผิดที่ยื่นคำขอ พบว่าจำเลยส่วนใหญ่ขอความช่วยเหลือทางการเงินในคดีอาญาที่เป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รองลงมาคือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและความผิดเกี่ยวกับร่างกาย

เมื่อพิจารณาถึงสถิติเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายและด้านการส่งเสริมสิทธิต่างๆ พบว่าในปี พ.ศ. 2560-2562 ผู้ได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายผ่านคลินิกยุติธรรมในทุกช่องทางรวมกันมีแนวโน้มจำนวนลดลง อย่างไรก็ตามเมื่อจำแนกตามช่องทางในการให้ความช่วยเหลือ พบว่าการให้คำปรึกษากฎหมาย (ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค) มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น และมีสัดส่วนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับช่องทางอื่นๆ ที่เหลือ ในขณะที่เดียวกันยังพบว่าการให้ความช่วยเหลือผ่านคลินิกยุติธรรมเคลื่อนที่ก็มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นมา เริ่มมีการให้ความช่วยเหลือผ่านทางสื่อออนไลน์มากขึ้น แต่กระนั้นช่องทางสื่อออนไลน์ก็ยังไม่ได้รับความนิยมนเท่าที่ควรเมื่อเปรียบเทียบกับทางเลือกหน้าเพื่อขอรับคำปรึกษาทางกฎหมายโดยตรง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายค่อนข้างเป็นเรื่องละเอียดอ่อน การเผชิญหน้ากับผู้ให้คำปรึกษาทางกฎหมายโดยตรงจึงอาจมีส่วนสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ขอรับบริการมากกว่าการปฏิสัมพันธ์ผ่านทางระบบออนไลน์ ในขณะที่เดียวกันอาจมีความเป็นไปได้ว่าผู้ขอรับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายมีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสื่อออนไลน์ อาทิ ผู้สูงอายุ ผู้ที่อ่านไม่ออก/เขียนไม่ได้ ผู้ที่ไม่มีเครื่องมือ/อุปกรณ์เข้าถึงสื่อออนไลน์ ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลในข้างต้นอาจยังมีข้อจำกัดบางอย่างที่นำไปสู่การให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น เช่น การไม่ระบุว่าจำนวนผู้เข้ารับความช่วยเหลือทางกฎหมายผ่านคลินิกยุติธรรมมีการนับซ้ำผู้ขอรับความช่วยเหลือรายเดิมหรือไม่, มีการขอรับความช่วยเหลือมากกว่า 1 ช่องทางหรือไม่, มีการติดตามความคืบหน้าภายหลังการขอความช่วยเหลือหรือไม่, ผู้ขอรับความช่วยเหลือ 1 คนมีการขอรับความช่วยเหลือจำนวนกี่ครั้ง, ลักษณะคดี/ความผิดที่ขอรับความช่วยเหลือ, ระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือต่อราย ฯลฯ การมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นเหล่านี้ก็อาจมีส่วนช่วยทำให้ภารกิจของหน่วยงานดังกล่าวดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิ การจัดสรรเจ้าหน้าที่ผู้ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้เข้ารับบริการ, การจัดทำคู่มือเกี่ยวกับคำถามที่พบบ่อยในการขอความช่วยเหลือทางกฎหมายให้แก่ผู้ขอรับความช่วยเหลือ เพื่อช่วยลดภาระการตอบคำถามในประเด็นเดิมของผู้ขอรับความช่วยเหลือ ฯลฯ

นอกจากนี้ ยังพบว่าจำนวนผู้ได้รับการส่งเสริมสิทธิผู้ต้องหาในการสอบสวนคดีอาญา ในปี พ.ศ. 2560-2562 ในภาพรวมมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นมา ทั้งนี้สาเหตุส่วนหนึ่ง อาจเป็นเพราะเริ่มมีการเปิดให้บริการเพื่อยื่นคำขอค่าป่วยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในปี พ.ศ. 2561 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พบว่าจำนวนผู้ยื่นคำขอค่าป่วยการในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนมากกว่าปีก่อนหน้า ในขณะที่

ผู้ได้รับการส่งเสริมสิทธิผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134/1 มีจำนวนลดลงจากปีก่อนหน้า เล็กน้อย ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า มีการส่งเสริมสิทธิผู้ต้องหาในการสอบสวนคดีอาญามากขึ้น (ผู้ต้องหา เริ่มตระหนักสิทธิของตนมากขึ้น)

เมื่อพิจารณาถึงสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ พบว่าในภาพรวมระดับ ประเทศ คดีอาญาที่ได้รับการตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติพยาธิ (ทั้งแบบนับเป็นเรื่องและรายการ) มีปริมาณสูงสุด เมื่อเปรียบเทียบกับ การตรวจพิสูจน์ประเภทอื่นๆ และยังพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี (พ.ศ. 2560-2562) ภาพรวมของ ประเทศคือการตรวจพิสูจน์เกี่ยวกับนิติพยาธิหรือการค้นหาสาเหตุการตายที่น่ากังวลเป็นหลัก ดังนั้นอัตราสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จึงยังเป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์ แต่การจัดทำฐานข้อมูล เพื่อให้มีความหลากหลายของการจำแนกพื้นที่ให้มีมิติมากกว่านี้ก็อาจนำไปสู่การทำความเข้าใจสถานการณ์อาชญากรรม และการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ในมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น อาทิ การจำแนกตามเมือง/ชนบท เมืองหลัก/เมืองรอง กลุ่มจังหวัด ภูมิภาคต่างๆ เป็นต้น

บรรณานุกรม

กลุ่มระบบข้อมูลและสถิติ สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม.

รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมที่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2562 กรุงเทพฯ : 2562.

สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด.

ข้อมูลสถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2562.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กองแผนงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สถิติความผิดตามพระราชบัญญัติอื่นที่มีโทษทางอาญา,

สถิติความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ปี 2559, สถิติคดีอาญา 4 กลุ่ม : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองแผนงาน, ส่วนมาตรการฯ สำนักทัณฑวิทยา, ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือราชทัณฑ์, ส่วนพัฒนาจิตใจ, สำนักพัฒนาพฤตินิสัย, สำนักทัณฑปฏิบัติ ส่วนพักการลงโทษ, สำนักทัณฑปฏิบัติ ส่วนลดวันต้องโทษ, ส่วนสังคมสงเคราะห์, ส่วนงานอภัยโทษ กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์. ข้อมูลสถิติพื้นฐานและผลการดำเนินงานของปี พ.ศ. 2562. กองแผนงานและสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมคุมประพฤติ.

ข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมสถิติพื้นฐานและผลการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2562.

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.

ข้อมูลสถิติกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนปี พ.ศ. 2560-2562. 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

กลุ่มงานนโยบายและพัฒนาระบบงาน ระบบกองทุนยุติธรรม, ฝ่ายกลุ่มงานให้คำปรึกษากฎหมายและส่งเสริมสิทธิผู้ต้องหา กองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ, สำนักงานคุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ.

แหล่งที่มา : <http://www.rlpd.go.th> กลุ่มงานนโยบายและพัฒนาระบบงาน policy.jfo@gmail.com.

ข้อมูล 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 62

ศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2558). รายงานการสำรวจข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทย พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย.

ศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2560). อิทธิพลของทัศนคติเกี่ยวกับความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตต่อพฤติกรรม การครอบครองอาวุธปืนไว้ในที่พักอาศัย. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 28, 3: 106-123.

ศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2561). การเผยแพร่ตัวตนด้วยการถ่ายทอดสดการฆ่าและความพยายาม

ฆ่าตัวตายผ่านสื่อสังคม: มุมมองการวิเคราะห์แบบโครงสร้างและผู้กระทำการ. วารสารสังคมศาสตร์, 48, 1: 75-100.

คณะผู้จัดทำรายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมประจำปี พ.ศ. 2562 (White Paper on Crime & Justice 2019)

ที่ปรึกษา

1. พันตำรวจโทพงษ์ธร ธัญญสิริ ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
2. นางสาวนันท์ศรีมณี เทพตลไชย รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
3. นางสาวสุพรรณณี ประเสริฐทองกร รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม

คณะผู้จัดทำ

1. นางอุษา จันทลอย บุญเปี่ยม ผู้อำนวยการกองนโยบายและประสานแผนกระบวนการยุติธรรม
2. นางสาวสุวดี ไหลพั้งทอง นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
3. นางสาวธัญรภาณินทร์ วีระณรงค์ นักวิชาการยุติธรรม

ผู้วิเคราะห์รายงาน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา
อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะผู้ตรวจสอบทางวิชาการ

1. ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล
ผู้อำนวยการศูนย์กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย
อาจารย์พิเศษภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ พ.ต.ท.ดร.กฤษณพงศ์ พุตระกูล
ประธานกรรมการคณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม คณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต
4. รองศาสตราจารย์ พ.ต.ท. ดร.เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์
อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หน่วยงานสนับสนุนข้อมูล

1. กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ สำนักงานศาลยุติธรรม
2. สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด
3. กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
4. หน่วยงานสังกัดกระทรวงยุติธรรม ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

: www.oja.go.th

: www.facebook.com/weareoja